

Národní monitorovací
středisko pro drogy
a závislosti

Zpráva

o hazardním hraní
v České republice 2023

> 2023

Národní monitorovací
středisko pro drogy
a závislosti

Zpráva o hazardním hraní v České republice 2023

Pavla Chomynová, Zuzana Dvořáková, Kateřina Grohmannová, Barbora Orliková,
Tereza Černíková, Eva Franková, Ondřej Petroš

Praha, červen 2023

NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI
SEKRETARIÁT RADY VLÁDY PRO KOORDINACI POLITIKY V OBLASTI ZÁVISLOSTÍ
ÚŘAD VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY

Zpráva o hazardním hraní v České republice 2023
© Úřad vlády České republiky, 2023
Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti
nábřeží E. Beneše 4, 118 01 Praha 1
tel.: +420 224 002 111
www.drogy-info.cz

Autorský kolektiv/ Pavla Chomynová, Zuzana Dvořáková, Kateřina Grohmannová, Barbora Orlíková,
Tereza Černíková, Eva Franková, Ondřej Petroš

Editor/ Mgr. Pavla Chomynová
Odpovědný redaktor/ Mgr. Zuzana Tion Leštinová

Spolupráce na grafickém vzhledu/ Missing Element, www.missing-element.com

Zpráva byla projednána Poradním výborem pro sběr dat o závislostech a schválena dne 27. června
2023 Radou vlády pro koordinaci politiky v oblasti závislostí.

Pro bibliografické citace/

CHOMYNOVÁ, P., DVOŘÁKOVÁ, Z., GROHMANNOVÁ, K., ORLÍKOVÁ, B., ČERNÍKOVÁ, T.,
FRANKOVÁ, E., PETROŠ, O. 2023. Zpráva o hazardním hraní v České republice 2023. [Report on
Gambling in the Czech Republic 2023.] CHOMYNOVÁ, P. (Ed.). Praha: Úřad vlády České republiky.

ISBN 978-80-7440-320-0 (on-line, PDF)

Obsah

Úvod.....	5
Souhrn.....	7
Regulace a politika v oblasti hazardního hraní.....	7
Trh s hazardními hrami	7
Hraní hazardních her mezi dětmi a mládeží.....	8
Hraní hazardních her v obecné populaci.....	9
Zdravotní a sociální důsledky a souvislosti.....	9
Kriminalita	10
Prevence.....	10
Léčba.....	10
Kapitola 1: Regulace a politika v oblasti hazardních her.....	13
1.1 Legislativní rámec.....	13
1.2 Regulace provozování hazardních her na obecní úrovni	15
1.3 Politika a strategie v oblasti hazardního hraní.....	16
1.4 Politické a občanské iniciativy v oblasti hazardního hraní.....	17
1.5 Rozpočty a financování politiky v oblasti hazardního hraní.....	17
Kapitola 2: Trh s hazardními hrami	21
2.1 Nabídka hazardního hraní	21
2.2 Reklama a marketing	25
2.3 Aktivity s prvky hazardních her.....	26
2.4 Ekonomické ukazatele.....	26
Kapitola 3: Míra a vzorce hraní hazardních her mezi dětmi a dospívajícími	31
3.1 Přehled situace a studií mezi dětmi a dospívajícími.....	31
3.2 Studie na národní úrovni.....	31
3.3 Regionální studie.....	34
Kapitola 4: Míra a vzorce hraní hazardních her v dospělé populaci.....	37
4.1 Přehled situace a studií mezi dospělými.....	37
4.2 Reprezentativní výzkumy v obecné populaci ČR.....	38
4.3 Hazardní hraní ve specifických skupinách populace.....	48
4.4 Charakteristiky problémových hráčů.....	50
Kapitola 5: Zdravotní a sociální důsledky a souvislosti hazardního hraní	55
5.1 Úvod	55
5.2 Zdravotní důsledky	55
5.3 Sociální důsledky	56
5.4 Společenské náklady na hazardní hraní	58
Kapitola 6: Kriminalita v souvislosti s hazardním hraním.....	61
6.1 Úvod	61
6.2 Kriminalita primárně související s hraním hazardních her.....	61
6.3 Kriminalita sekundárně související s hraním hazardních her.....	64
Kapitola 7: Prevence problémového hráčství	69

7.1	Prevence ve školním prostředí.....	69
7.2	Prevence a včasná intervence mezi hráči hazardních her	73
Kapitola 8:	Léčba a další odborné služby.....	77
8.1	Úvod	77
8.2	Služby pro osoby s hráčskou poruchou.....	77
8.3	Zkušenosti hráčů s léčbou	86
Přílohy	89
	Zkratky.....	89
	Seznam tabulek	91
	Seznam grafů.....	92
	Zdroje.....	94

Úvod

Tato zpráva je v pořadí osmou tematicky zaměřenou zprávou o hazardním hraní v ČR. Shrnuje dostupné informace o trhu a nabídce, změnách v legislativním rámci a současně informace z populačních i dalších výběrových studií a data ze zdravotnické statistiky týkající se hazardního hraní. Na jednom místě tak tato zpráva shromažďuje dostupná data z různých informačních zdrojů, a to jak rutinně sbíraná jednotlivými institucemi, tak z nárazově realizovaných studií. Prezentovaná data odpovídají situaci ke konci května 2023 – popisovány jsou tedy poslední dostupné výsledky (z běžných statistik jde obvykle o údaje za r. 2022, z výběrových šetření i výsledky z r. 2023) a tam, kde jsou dostupné časové řady studií, jsou prezentovány i trendy ve vývoji situace.

Zpráva o hazardním hraní v České republice 2023 je jednou ze šesti tematických zpráv v oblasti závislostí v ČR zpracovávaných v rámci nového konceptu informačního balíčku schváleného vládou ČR usnesením č. 650 ze dne 19. 7. 2021. Balíček obsahuje:

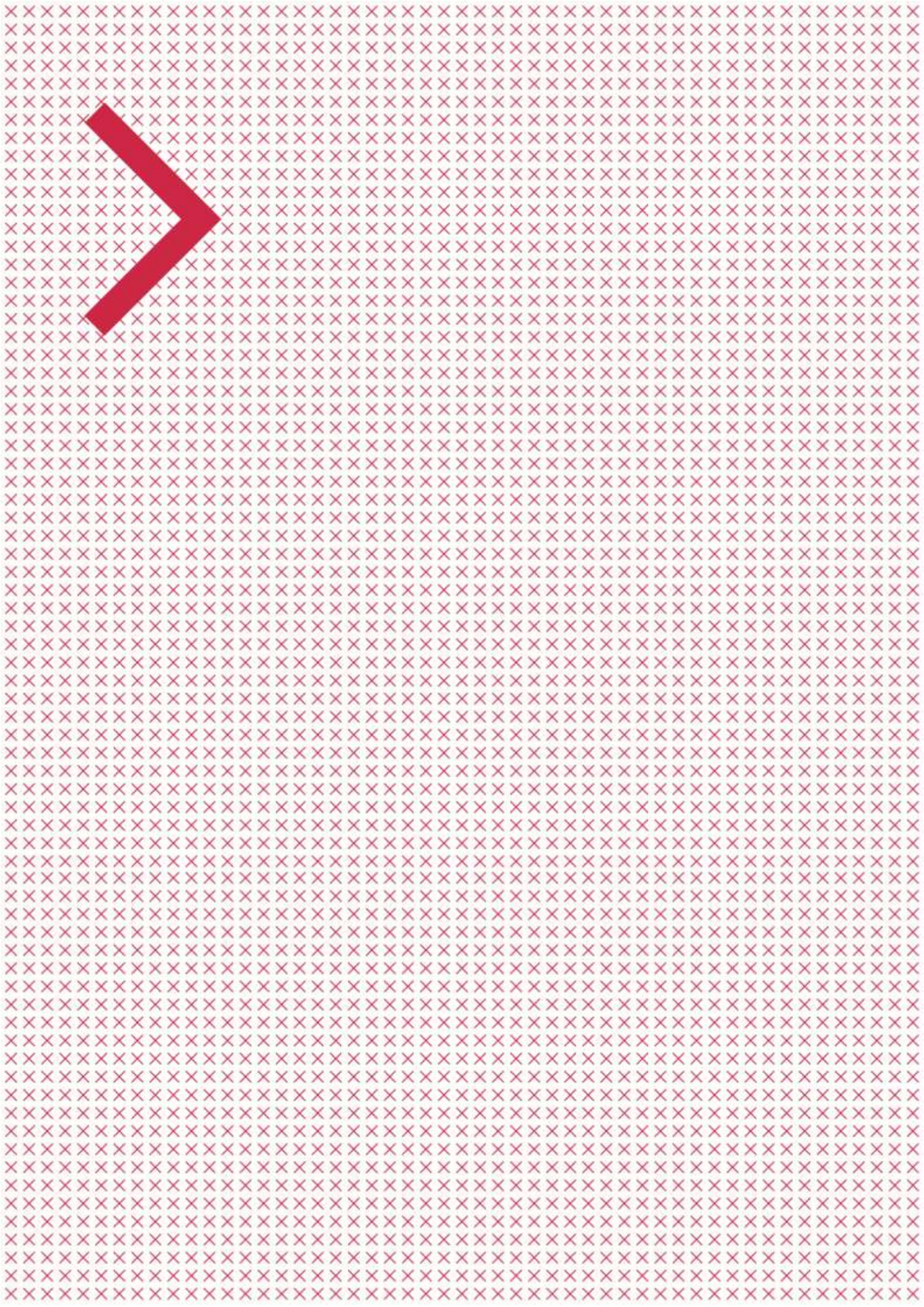
- > *Zprávu o tabákových, nikotinových a souvisejících výrobcích v České republice,*
- > *Zprávu o alkoholu v České republice,*
- > *Zprávu o problematickém užívání psychoaktivních léků v České republice,*
- > *Zprávu o nelegálních drogách v České republice,*
- > *Zprávu o hazardním hraní v České republice,*
- > *Zprávu o digitálních závislostech v České republice.*

Na tematické zprávy navazuje *Souhrnná zpráva o závislostech v České republice*, která shrnuje jednotlivé dílčí zprávy. Přípravu souhrnné i dílčích zpráv koordinuje NMS za aktivního přispění a vstupů od resortů a dalších institucí podle jednotlivých témat.

NMS děkuje za pomoc a spolupráci všem organizacím, institucím, orgánům, svým spolupracovníkům a členům pracovních skupin, kteří poskytli data a informace, které shromáždili při své činnosti nebo ve svých výzkumných projektech, a kteří přispěli k sestavení této zprávy.

Všechny zprávy a další publikace vydané Národním monitorovacím střediskem pro drogy a závislosti jsou dostupné na webových stránkách [drogy-info.cz](https://www.drogy-info.cz).¹

¹ <https://www.drogy-info.cz/zprava-o-zavislostech/> [2023-05-04]

Souhrn

Regulace a politika v oblasti hazardního hraní

- Oblast hazardního hraní je součástí integrované politiky v oblasti závislostí. Základní legislativní rámec regulace HH představuje od r. 2017 zákon o hazardních hrách (ZHH), naposledy byl novelizován v r. 2020.
 - V září 2020 byl spuštěn *Rejstřík fyzických osob vyloučených z účasti na hazardních hrách*. V rejstříku jsou ze zákona zapsáni lidé pobírající dávky pomoci v hmotné nouzi, v úpadku, se soudně uloženým zákazem hrát hazardní hry a ti, kteří o zápis sami požádali.
 - V září 2020 schválila vláda *Hodnocení dopadů regulace zákona o hazardních hrách a souvisejících právních předpisů*, které zpracovalo MF. Podle ex-post RIA došlo v důsledku přijetí nové právní úpravy ke snížení dostupnosti technických her, poklesu počtu herních prostorů, kde je možné hrát technickou hru, a poklesu počtu zařízení pro technické hry. Jako účinné bylo vyhodnoceno také zavedení *Seznamu nepovolených internetových her* (tzv. black-list) umožňující blokování internetových stránek nelegálních provozovatelů a souvisejících plateb.
 - V 1. čtvrtletí 2023 dokončilo MF návrh novely ZHH. Cílem novely je přísnější regulace a potlačení nelegálního provozování hazardních her i vyšší ochrana samotných hráčů hazardních her.
 - Připravovaná změna zákona o dani z hazardních her bude pravděpodobně zahrnovat zvýšení sazeb daně u většiny hazardních her a její snížení u loterií a dotkne se pravidel pro rozdělování daňových výnosů mezi stát a obce.
- Regulačním orgánem v oblasti provozování hazardních her (HH) je Ministerstvo financí (MF). Orgány pověřenými dozorem nad dodržováním ZHH jsou Celní správa (CS) a MF.
- V platnosti je *Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019–2027*. Nový *Akční plán politiky v oblasti závislostí na období 2023–2025* navrhuje nastavit regulaci v oblasti HH s ohledem na rizikovost jednotlivých typů HH, včetně zohlednění prostředí, ve kterém jsou hry provozovány (land-based vs. online).
- Provozování HH je předmětem daně. Od 1. 1. 2020 existují v ČR dvě sazby daně z HH: 23 % pro kurzové sázky, totalizátorové hry, bingo, živou hru, tombolu a turnaj malého rozsahu a 35 % pro loterie a technické hry.
 - Výnos z daně u TH dělen v poměru 35 : 65 ve prospěch obcí, u ostatních HH je zavedené dělení 70 : 30 ve prospěch státu.
- Obce mohou zakázat či omezit provozování technických a živých her na svém území prostřednictvím obecně závazné vyhlášky (OZV).
 - Od r. 2022 jsou obecní vyhlášky nově evidovány ve *Sbírce právních předpisů územních samosprávných celků a některých správních úřadů*.
 - V květnu 2023 sbírka evidovala celkem 317 obecně závazných vyhlášek týkajících se regulace hazardních her na území obcí, z nich 14 již nebylo platných.
- Reklama na HH musí povinně obsahovat varování před riziky HH, často však bývá nezřetelné. Propagace provozovatelů HH je nedílnou součástí sportovního marketingu, kde nepodléhá žádné regulaci. Reklama a marketing probíhají také formou registračních bonusů pro nové klienty a věrnostních programů pro stávající hráče.

Trh s hazardními hrami

- Nabídka hazardního hraní v ČR je dlouhodobě vysoká.
- K 1. 1. 2023 mělo povolení provozovat hazardní hry (HH) v ČR 52 společností, z nich 3 měly sídlo mimo ČR. Největší počet provozovatelů mělo povolení k provozování land-based

technických her (37) a land-based živých her (33). V posledních letech se zvyšuje počet společností s povolením k provozování online loterií (5), online technických (18) a živých her (7).

- Počet povolených TH od r. 2011 klesá. K 1. 1. 2023 jich bylo povoleno necelých 29 tis. Živých her bylo povoleno 4,3 tis. Počet provozoven s technickými a živými hrami se dlouhodobě snižuje (834 k 1. 1. 2023, v tom 472 kasin a 362 heren). Kasina tvoří 57 % všech provozoven.
- K 28. 10. 2022 bylo v ČR celkem 2 147 sázkových kanceláří na 2 012 unikátních adresách. Velká většina kurzového sázení probíhá v současnosti v online prostředí.
- Místa, kde lze provozovat loterie, nejsou v ČR regulována. Dostupnost číselných loterií je vysoká, loterie lze vsadit na téměř 8 tis. terminálech v trafikách, na pobočkách České pošty, na pokladnách obchodů vybraných řetězců.
- Z pohledu rizikovitosti představují oproti klasickým hrám a loteriím v land-based prostředí vyšší riziko vzniku a rozvoje problémového hraní online hry, včetně online loterií – jsou dostupné nepřetržitě, umožňují hraní více her současně, nabízejí možnost okamžité hry a možnost hry, sázky nebo slosování probíhají s vysokou frekvencí.
- Hráči v r. 2022 prohráli v hazardních hrách (HH) v ČR celkem 53,8 mld. Kč, což je o 14,4 mld. Kč (36,5 %) více než v r. 2021.
 - Celkem bylo do hry vloženo 759,3 mld. Kč (393,1 mld. Kč v r. 2020 a 526,4 mld. Kč v r. 2021) a na výhrách bylo vyplaceno 705,5 mld. Kč (360,4 mld. Kč v r. 2020 a 486,1 mld. Kč v r. 2021).
 - V r. 2022 hráči do HH vložili téměř dvojnásobek objemu peněz vložených do her v období pandemie COVID-19.
- Nejvyšší podíl příjmů provozovatelů ze hry připadá dlouhodobě na technické hry land-based, které tvořily 31,0 % trhu a utržily 16,7 mld. Kč. Technické hry online tvořily 24,4 % trhu s příjmy 13,2 mld. Kč, kurzové sázky online utržily 11,0 mld. Kč (20,5 % trhu), loterie land-based 6,8 mld. Kč (12,7 % trhu).
 - Bez rozlišování na land-based a online tvořily technické hry 55,5 % příjmů provozovatelů ze hry, kurzové sázky 22,4 %, loterie 16,7 % a živé hry 5,4 %.
 - Dlouhodobě narůstá podíl peněz prohraných online. V r. 2022 tvořil online trh s HH 49,7 % příjmů provozovatelů.
- Výběr daně z HH dosáhl v r. 2022 celkem 17,0 mld. Kč, což je významně více než v předchozím roce (12,5 mld. Kč). Inkaso daně z TH dosahovalo 10,5 mld. Kč a z ostatních her 6,6 mld. Kč. Příjmy do obecních rozpočtů byly 8,4 mld. Kč a do státního rozpočtu 8,0 mld. Kč. Podíl státu na příjmech z daně z hazardních her dosahoval 49 %.
- Na trhu se nadále objevují i aktivity s prvky HH. V digitálních hrách se stále častěji využívá tzv. lootboxů, placených součástí hry s prvkem náhody. Digitální hry obsahují také prvky, které přímo imitují HH, např. TH.

Hraní hazardních her mezi dětmi a mládeží

- Poslední vlna studie ESPAD ukázala, že prevalence hraní HH v populaci 16letých zůstává od r. 2015 přibližně na stejné úrovni – hraní HH v posledních 12 měsících uvádí 9–10 % studentů.
 - Nejčastěji uváděnou HH v prostředí land-based mezi 16letými byly loterie (10 %), následovalo hraní karetních her a kostek (6 %). V online prostředí to byly loterie a karty nebo kostky (shodně 7 %).
 - Podle škály Lie/bet ve studii *ESPAD 2019* se 2,3 % 16letých (3,7 % chlapců a 0,8 % dívek) nacházelo v riziku rozvoje problémového hraní, z toho ve vysokém riziku 0,5 % (0,9 % chlapců a 0,2 % dívek). Podle screeningové škály CSPG spadalo do rizika problémového hraní celkem 5,4 % studentů (8,6 % chlapců a 2,0 % dívek), v tom 2,8 % studentů do kategorie vysokého rizika.

- Ve skupině 15–19letých studentů SŠ uvádělo podle studie *UPOL 2021* zkušenost s hraním hazardních her v posledních 12 měsících celkem 30,0 % dospívajících (38 % chlapců a 24 % dívek), po vyloučení loterií 18 % dotázaných (30 % chlapců a 9 % dívek).
 - V riziku rozvoje problémového hraní se podle škály Lie/bet nacházelo 4,7 % 15–19letých (9,5 % chlapců a 1,2 % dívek), z toho ve vysokém riziku 1,2 % studentů (2,5 % chlapců a 0,2 % dívek). Riziko rozvoje problémového hraní roste s věkem a ročníkem studované školy.
- V r. 2022 podle každoroční studie mezi 11–19letými žáky ZŠ a SŠ v Praze uvedlo hraní HH v posledních 12 měsících 15 % dotázaných. Opakovaně, tj. několikrát za rok, hrálo 5 % a pravidelně, tj. skoro každý týden, téměř denně nebo denně, hrála 2 %.

Hraní hazardních her v obecné populaci

- V r. 2022 účast na HH (včetně loterií) v posledních 12 měsících uvedlo 44–56 % osob starších 15 let, 16–25 % dospělé populace hrálo HH bez loterií a 17–18 % online HH.
 - K nejčastěji uváděným hrám patří loterie (38–49 % v posledních 12 měsících podle studie). Po vyloučení loterií je dlouhodobě nejčastěji uváděna účast na kurzovém sázení land-based (8–20 %) i online, včetně live sázek, (12 %), následovaná hraním technických her land-based (3–7 %).
 - Dlouhodobě lze pozorovat několikanásobně vyšší prevalenci mezi muži a mezi mladými dospělými ve věkové skupině 15–34 let.
- Prevalence hraní HH mimo loterie v r. 2020–2021 mírně klesla, pravděpodobně v souvislosti s opatřeními souvisejícími s COVID-19. V r. 2022 se míra výskytu HH v dospělé populaci vrátila na hodnoty z r. 2019 a v případě online HH dokonce na hodnoty výrazně vyšší.
- Do kategorie rizika problémového hraní spadalo podle škály Lie/bet 2,5 % dospělých. Při extrapolaci výsledků na populaci ČR odpovídal počet osob v riziku problémového hraní přibližně 140–250 tis. osob, z toho ve vysokém riziku se nacházelo přibližně 60–110 tis. osob.
- Odhady problémového hraní na základě škály PGSI dosahují 400–500 tis. osob v riziku, v tom 50–120 tis. osob se nacházelo ve vysokém riziku.
 - Napříč studii se dlouhodobě ukazuje, že nejvyšší zastoupení hráčů v riziku rozvoje problémového hraní je mezi hráči technických her land-based a hráči online kurzových sázek (včetně live sázek).
 - Ze studie *Lékaři ČR 2022* vyplývá střední odhad prevalence problémového hráčství 1,3 %. V absolutních číslech jde přibližně o 113 tis., z toho přibližně 10 tis. osob mladších 18 let.
- Prevalence hraní HH je vyšší v některých populačních skupinách. Ve studii mezi vězni v r. 2022 byla prevalence hraní TH land-based v posledních 12 měsících (před nástupem trestu) 32 % a mezi obyvateli sociálně vyloučených lokalit 15 %, což je přibližně 10krát, resp. 5krát více než v obecné populaci.
- V různých vlnách studie se opakuje stejný vzorec rozvoje problémového hráčství, kdy s hraním HH respondenti začali v průměru ve věku kolem 20–24 let, pravidelné hraní začalo ve 25–27 letech, problém s kontrolou hraní nastal v 28–30 letech a odbornou pomoc vyhledali v průměru v 32–34 letech.

Zdravotní a sociální důsledky a souvislosti

- Studie *Patologičtí hráči v léčbě 2021* potvrdila vysoký výskyt psychiatrické komorbidity. Přes 72 % hráčů v posledních 30 dnech před léčbou trpělo úzkostně-depresivní poruchou, dalších 13 % vykazovalo zvýšené riziko této poruchy.
 - Myšlenky na sebevraždu mělo někdy v životě 46 % a 14 % uvedlo pokus o sebevraždu, z toho polovina opakovaně.

- Mezi hráči trpícími hráčskou poruchou je vyšší výskyt užívání návykových látek.
- Průměrné měsíční výdaje na hraní v posledním roce před začátkem léčby byly 34 tis. Kč, průměrná měsíční bilance byla -70 tis. Kč. Zadluženo bylo 88 % hráčů, průměrný dluh byl přibližně 815 tis. Kč.
- Hlavním zdrojem příjmů hráčů před vstupem do léčby byla legální práce (43 % celkového příjmu hráčů), dále to byly půjčky, nejčastěji nebankovní.

Kriminalita

- Jako kriminalita primárně související s hraním hazardních her (HH) jsou označovány přestupky a trestné činy, jejichž skutková podstata zahrnuje provozování HH.
- Celní správa provedla v r. 2022 v rámci výkonu dozoru nad provozováním HH 763 kontrol a zjistila 456 porušení ZHH. Uložené pokuty činily 41 mil. Kč.
 - V r. 2022 evidovala Celní správa 102 případů nelegálního provozování HH z celkového počtu 141 prověřovaných podniků. Za porušení zákona při provozování HH on-line byly uloženy pokuty v celkové výši 275 mil. Kč.
 - Na seznamu nepovolených internetových her bylo ke konci května 2023 zapsáno 719 webových stránek.
 - V současnosti je největším problémem přechod z provozování nelegálního hazardu v restauračních zařízeních na nelegální provozovny, jež jsou provozovány pouze za účelem hazardních her.
- Za r. 2022 policie eviduje 9 trestných činů v souvislosti s hraním HH, stíháno bylo 6 osob. V porovnání s předchozím obdobím je patrný výrazný pokles počtu registrovaných trestných činů i osob stíhaných v souvislosti s HH.
- Státní zastupitelství eviduje za r. 2022 celkem 22 osob stíhaných pro některý z trestných činů primárně souvisejících s hraním HH, obžalováno bylo 14 a odsouzeno 22 osob.
- Podle výsledků studie *Patologičtí hráči v léčbě 2021* se trestné činnosti dopustilo 61 % hráčů. Spáchání krádeže nebo jiného nezákonného jednání kvůli hraní HH nebo splacení dluhu ze hry někdy v životě uvedlo téměř 20 % osob respondentů dotazníkové studie mezi odsouzenými vězni.

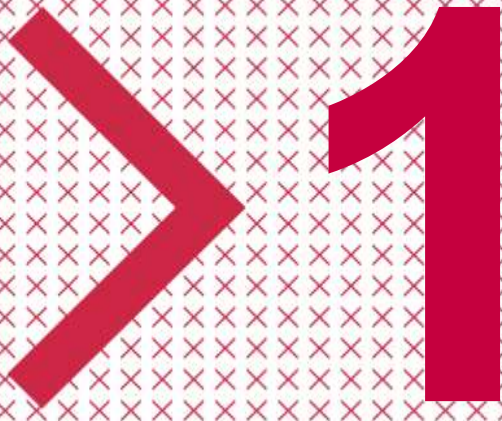
Prevence

- Prevence hazardního hraní u dětí a dospívajících je součástí systému prevence rizikového chování. V platnosti je *Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019–2027*.
- Certifikaci odborné způsobilosti v primární prevenci mělo k prosinci 2019 celkem 62 organizací s 94 programy, z nich 80 se věnovalo i problematice HH. Proces certifikací je od května 2019 pozastaven.
- Do *Systému evidence preventivních aktivit* nahlásilo své aktivity ve školním roce 2021/2022 celkem 2 171 ZŠ a SŠ (40 % všech škol v ČR). Tématu nelátkových závislostí, včetně hraní hazardních her, bylo věnováno nejvíce času v 8. a 9. ročníku ZŠ (2,3 vyučovací hodiny). V těchto ročnících bylo zároveň v rámci školy řešeno největší množství případů nelátkových závislostí, včetně HH.
- Podle studie *Patologičtí hráči v léčbě 2021* má zkušenosti s nabídkou možnosti omezení hraní 37 % hráčů, a to prostřednictvím nastavení limitů hry. Nabídky sebeomezení využila třetina respondentů, kterým bylo sebeomezení nabídnuto.

Léčba

- Míra vstupu hráčů HH do léčby je poměrně nízká, i když kapacita a dostupnost specializované péče v ČR roste. Příčinou jsou mj. bariéry na straně hráčů, zejména strach z přiznání problému a odmítnutí ze strany rodiny.

- Celkem 87 % hráčů ze studie *Patologičtí hráči v léčbě 2021* se někdy v životě pokusilo své hraní omezit nebo s hraním přestat bez odborné pomoci. Opakovaně se léčilo 45 %.
 - Hlavními důvody pro vyhledání odborné pomoci byly problémy ve vztazích s blízkými a finanční problémy následované problémy v oblasti duševního zdraví.
- Služby pro hráče a jejich rodiny jsou v ČR poskytovány v ambulantních adiktologických programech, psychiatrických ambulancích a také v pobytových programech. Rozvíjejí se online poradenské a léčebné intervence.
 - Ze *Sčítání adiktologických služeb 2020* vyplývá, že hráči jsou jednou z cílových skupin 53 % oslovených služeb. Hráčům nabízí převážně ambulantní a kontaktně-poradenské služby.
 - Poskytování služeb hazardním hráčům uvádí 79 projektů podporovaných v dotačním řízení Úřadu vlády ČR. V kontaktu se službami bylo 2 808 hráčů.
 - V ambulantní a lůžkové psychiatrické péči a adiktologické péči bylo v r. 2022 celkem 1 161 pacientů s hlavní nebo sekundární diagnózou patologické hráčství (F63.0), z nich v ambulancích bylo léčeno 846 osob a na lůžkových odděleních 315 osob.
 - Od r. 2015 klesl počet léčených hráčů cca o 32 %. V r. 2022 počet hráčů léčených ve zdravotnických zařízeních oboru psychiatrie a adiktologie mírně vzrostl.
 - Rozvíjí se nabídka pomoci prostřednictvím internetu a telefonu. Od r. 2018 funguje *Národní linka pro odvykání hraní* (tel. 800 350 000). V ČR je dostupných celkem 8 internetových poradenských a informačních služeb pro hazardní hráče a jejich blízké, rozvíjejí se také svépomocné intervence.
 - Specializované oddíly s dobrovolným léčením závislostí, jejichž cílovou skupinou jsou i osoby s hráčskou poruchou, byly v r. 2022 zřízeny v 10 věznicích z celkového počtu 35. Celková kapacita specializovaných léčebných oddílů činila 323 míst. Hraní HH jako primární problém uvedly 3 osoby z celkového počtu 337 osob nově zařazených do terapeutického programu.

Kapitola 1: Regulace a politika v oblasti hazardních her

1.1 Legislativní rámec

1.1.1 Provozování hazardních her

Základní zákonný rámec pro provozování hazardních her (HH) v ČR poskytuje od r. 2017 zákon č. 186/2016 Sb., o hazardních hrách (ZHH), který s účinností od 1. 1. 2017 nahradil zákon č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách (loterijní zákon, ZoL). ZHH upravuje podmínky provozování hazardních her (HH) na území ČR a působnost správních orgánů v oblasti provozování HH. Správními orgány v této oblasti jsou ministerstvo financí (MF), obecní úřady a orgány celní správy (CS). Dozor nad provozováním hazardních her vykonává Celní správa, dozorujičím orgánem je i ministerstvo financí.

ZHH rozlišuje následující druhy hazardních her:

- > loterie,²
- > kurzové sázky (KS),
- > technické hry (TH),³
- > živé hry (ŽH),⁴
- > bingo,
- > totalizátorové hry,⁵
- > tombola,
- > turnaj malého rozsahu.⁶

Na začátku r. 2021 vešla v účinnost novela ZHH (zákon č. 527/2020 Sb.), která upravila řadu ustanovení ZHH, zejména ustanovení týkající se evidence a výkaznictví provozování HH, *Rejstříku fyzických osob vyloučených z účasti na hazardních hrách*, vydávání pověření k odbornému posuzování a osvědčování a změnám ve vydávání odborné dokumentace těmito subjekty a v oblasti výkonu kontrolní a dozorové činnosti nad provozováním HH. Současně došlo ke zpřesnění definice čisté prohry pro účely nastavení sebeomezujících opatření a ke zpřesnění podmínek nastavení sebeomezujících opatření tak, aby se pokud možno vztahovala na všechny hry daného druhu HH nebo na více druhů HH.

Cílem zavedení *Rejstříku fyzických osob vyloučených z účasti na hazardních hrách*⁷ je zamezení přístupu vyloučených fyzických osob k hazardním hrám a ochrana ohrožených skupin osob před dopady. Rejstřík byl spuštěn v září 2020. Ověřování toho, zda je osoba registrovaná v rejstříku, probíhá pouze u těch druhů hazardních her, u kterých je ze zákona povinná registrace a ověření věku a totožnosti osoby či identifikace návštěvníka při vstupu do herních prostor. Omezení účasti na hraní osobám zapsaným v rejstříku se tedy týká heren a kasin, kurzového sázení a všech online hazardních her. Naopak u tomboly, turnajů malého rozsahu, totalizátorových her a loterií, jestliže nejsou provozovány online, provozovatel HH nemá povinnost ověřit zápis osoby v rejstříku, případně zamezit jí v účasti na hazardní hře.

² Jde zejména o číselné a okamžité loterie (stírací losy).

³ Patří sem hry dříve označované jako videoloterijní terminály (VLT), centrální loterijní systémy (CLS), elektromechanická ruleta (EMR) či elektromechanické kostky, které se hrají v herně či v kasinu.

⁴ Hry hrané u hracích stolů v kasinu, jako jsou karetní hry, ruleta či kostky.

⁵ Hazardní hra, u níž je výhra podmíněna uhodnutím sázkové příležitosti, přičemž výše výhry závisí na poměru počtu výherců k celkové výši sázek a předem stanovenému podílu.

⁶ Turnaj v karetní hře vyřazovacího typu, při němž je počet účastníků předem určen. Úhrnný vklad jednoho účastníka nepřevyšuje 500 Kč za 24 hodin.

⁷ <http://www.mfcr.cz/hazard> [2021-01-05]

V září 2022 schválila vláda ČR *Hodnocení dopadů regulace zákona o hazardních hrách a souvisejících právních předpisů*, které zpracovalo MF.⁸ Hodnocení je založeno na metodice RIA (Regulatory Impact Assessment), analyzující dopady navrhovaných předpisů, v daném případě zpětně (tj. ex-post) za období 5 let od zavedení příslušné právní úpravy. Dopady právní regulace byly hodnoceny z hlediska jejich hlavních cílů, kterými byly (1) ochrana účastníků HH, jejich rodin a okolí, (2) otevření trhu provozovatelům z jiných států EU, (3) zavedení transparentního povolovacího řízení a efektivních kontrolních mechanismů a (4) účinného výběru daní.

Z provedené analýzy vyplývá, že regulace hazardu z r. 2016, obsažená zejména v ZHH a v zákoně č. 187/2016 Sb., o dani z hazardních her, včetně jejich novelizací, je funkční a co do plnění stanovených cílů efektivní. Z hlediska ochrany účastníků HH a jejich okolí analýza identifikovala jako účinné nástroje zejména zavedení uživatelských kont, povinných u většiny HH, zahájení provozu *Rejstříku fyzických osob vyloučených z účasti na hazardních hrách*, který je provozovatelům nepřetržitě dálkově přístupný, nebo stanovení požadavků na herní prostory (umožnění provozu technické hry pouze v hernách a kasinech). Podle analýzy byla v období od 20. 12. 2020 do 2. 8. 2021 odepřena registrace, přihlášení k uživatelskému kontu nebo vstup do herních prostor z důvodu jejich zápisu do rejstříku celkem 63 tis. osobám. Účastníci HH rovněž využívají možnosti nastavit si individuální sebeomezující opatření (např. omezení výše sázek, limit čisté prohry, maximální doba denního přihlášení v uživatelském kontu).

Podle ex-post RIA došlo v důsledku přijetí nové právní úpravy ke snížení dostupnosti technických her jako nejrizikovějšího typu HH, došlo k poklesu počtu herních prostorů, kde je možné hrát technickou hru a k poklesu počtu zařízení pro TH přibližně na polovinu počátečního stavu. Jako účinné bylo vyhodnoceno také zavedení *Seznamu nepovolených internetových her* (tzv. black-list) umožňující blokování internetových stránek nelegálních provozovatelů a souvisejících plateb.

Důležitým prvkem v systému regulace HH je centrální informační systém sběru dat spravovaný MF, jehož primárním cílem je kontrola plnění zákonných povinností provozovateli HH. Systém slouží také pro kontrolní činnost správce daně.⁹ Výkaznictví je podle ZHH (po jeho novelizaci zákonem č. 527/2020 Sb.) povinné pro provozovatele všech druhů HH s výjimkou tomboly a turnaje malého rozsahu.

Jedním z negativních dopadů nové právní úpravy je přílišná délka správních řízení o vydání základního povolení k provozování HH, která obvykle dosahuje několika měsíců.

V 1. čtvrtletí 2023 dokončilo MF návrh novely ZHH,¹⁰ který do značné míry vychází ze závěrů a doporučení *Hodnocení dopadů regulace*.

Návrh počítá se zjednodušením procesu blokace nelegálně provozovaných internetových stránek, přičemž zákon by se měl nově vztahovat na veškeré hazardní hry provozované prostřednictvím internetu, které jsou dostupné na území ČR, tedy bez podmínky cílení hazardní hry na osoby s pobytem na území ČR. Nově by blokace nelegálně provozovaných HH měla postihovat rovněž stránky nabízející aplikace k provozování nelegální internetové HH a také internetové stránky, jimiž je šířena zakázaná reklama na takové hry.

Návrh novely dále sjednocuje některé požadavky kladené na různé typy HH, zpřesňuje sebeomezující opatření pro jednotlivé HH, vymezuje pojem uživatelského konta a rovněž zpřisňuje sankce za některé přestupky. K 31. 5. 2023 byla novela zákona v meziresortním připomínkovém řízení a návrh může doznat dalších změn.

Ze soudních rozhodnutí týkajících se postihu za nedovolené provozování HH stojí za pozornost rozsudek Nejvyššího správního soudu (NSS) ze dne 8. 4. 2022, č. j. 5 As 6/2021-35. NSS zamítl kasační stížnost proti rozhodnutí Městského soudu v Praze, který zamítl žalobu proti předchozím

⁸ <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2021/analyza-mf-moderni-regulace-hazardu-fung-42090> [2023-05-31]

⁹ Podrobnosti upravuje tzv. reportingová vyhláška MF č. 10/2019 Sb.

¹⁰ <https://www.zakonyprolidi.cz/monitor/7619558.htm> [2023-05-31]

rozhodnutím správních orgánů o uložení pokuty ve výši 30 mil. Kč za provozování HH bez povolení. V daném případě šlo o internetovou technickou hru cílenou prokazatelně na osoby s pobytem na území ČR, a to provozovatelem se sídlem a licenci k provozování hry v jiném členském státě EU (na Maltě). Provozovatel se uložené pokutě bránil s odvoláním na původní povolení podle ZoL. NSS dospěl k závěru, že výše uložené pokuty odpovídá závažnosti porušení zákona a rovněž vysoké míře rizikovitosti daného typu HH, kterou je TH provozovaná prostřednictvím internetu.

1.1.2 Zdanění hazardních her

Od 1. 1. 2017 jsou zákonem č. 187/2016 Sb., o dani z hazardních her, stanoveny dvě sazby daně z HH:

- sazba ve výši 23 % pro kurzové sázky, totalizátorové hry, bingo, živé hry, tombolu a turnaje malého rozsahu,
- sazba ve výši 35 % pro loterie a technické hry.

Daň z hazardních her nerozlišuje prostředí, ve kterém jsou HH provozovány (prostředí kamenných provozoven, tzv. land-based HH, a on-line prostředí).

Výnos z daně z hazardních her se dělí mezi obce a stát. U technických her v poměru 35 : 65 ve prospěch obcí, u ostatních her v poměru 70 : 30 ve prospěch státu. Obce dostávají 65 % z výnosu z daně TH land-based, ale i TH online, přičemž celkový výnos je mezi obce rozdělován na základě počtu herních pozic v hernách a kasinech na jejich územích. Obce s velkým množstvím TH tak získávají více na úkor těch, které jich mají méně. Obce, které TH na svém území zakázaly, nemají z výnosu z daně TH online žádný příjem. Tento způsob rozdělování výnosu z online TH zesiluje motivaci obcí k tomu, aby TH na svém území neregulovaly.

Výnos daně z hazardních her byl v r. 2022 celkem 17,0 mld. Kč (12,5 mld. v r. 2021). Příjmy do obecních rozpočtů byly 8,4 mld. Kč a do státního rozpočtu 8,0 mld. Kč – blíže viz kapitolu Výběr daně z hazardních her, str. 28.

Předmětem daně je od r. 2017 také příjem z nelegálního provozování hazardních her na území ČR, její vyměření je v pravomoci Finanční správy ČR. Od r. 2020 jsou výhry nad 1 mil. Kč předmětem daně z příjmu,¹¹ do té doby byly výhry z hazardních her od daně z příjmu osvobozeny.

Na konci prvního pololetí r. 2023 by měla vláda předložit Poslanecké sněmovně PČR v rámci vládního tzv. ozdravného balíčku (soubor legislativních opatření ke konsolidaci veřejných financí) také návrh novely zákona o dani z hazardních her, který bude pravděpodobně zahrnovat jak zvýšení sazeb daně u většiny hazardních her, tak snížení sazby daně z loterií z 35 % na 25 %, resp. v případě internetových loterií na 30 %. Lze očekávat, že změna zákona o dani z hazardních her by se mohla dotknout i pravidel pro rozdělování daňových výnosů mezi stát a obce.

Předmětem navrhované novely zákona o dani z příjmu, která bude předložena Poslanecké sněmovně PČR v rámci tzv. ozdravného balíčku vlády v r. 2023, je snížení limitů pro osvobození od daně z příjmu z HH z 1 mil. na 50 tis. Kč.

1.2 Regulace provozování hazardních her na obecní úrovni

Obce mohou zakázat či omezit provozování technických i živých her prostřednictvím obecně závazné vyhlášky (OZV). V r. 2021 takovou vyhlášku mělo 709 obcí, z nich 444 zcela zakázalo provozování technických her na svém území. S účinností od r. 2022 byla zrušena povinnost obcí zasílat vyhlášky regulující hazardní hraní a MF přestalo od r. 2022 nové vyhlášky evidovat. Nově jsou obecní vyhlášky evidovány ve *Sbírce právních předpisů územních samosprávných celků a některých správních úřadů*, kterou provozuje ministerstvo vnitra (MV) na stránkách sbirkapp.gov.cz.

¹¹ K novelizaci došlo zákonem č. 364/2019 Sb.

Sbírka k 31. 5. 2023 evidovala celkem 317 obecně závazných vyhlášek regulujících hazardní hry na území obcí, z nich 14 již nebylo platných. Podle této sbírky vstoupilo v r. 2022 v účinnost 23 nových OZV regulujících hazardní hraní, a to i ve městech (např. Plzeň, Pardubice, Opava, Karlovy Vary, Aš). V r. 2023 byly naopak zrušeny OZV např. v Třinci, Valašském Meziříčí, Přelouči a Kopřivnici, zatímco např. v Liberci a Příbrami byly nahrazeny novými vyhláškami.

Regulací provozování hazardních her obcemi se zabýval Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS), který v období let 2015–2022 vydal třináct rozhodnutí. Podle ÚOHS¹² mají obce nezpochybitelné právo regulovat provozování hazardních her na svém území, ale musí současně zvážit, zda jimi zvolená podoba regulace naplňuje princip proporcionality, resp. zda míra omezení je přiměřená konkrétním místním podmínkám, zda nepůsobí diskriminačně a zda nenarušuje hospodářskou soutěž více, než je nezbytné k dosažení jejích cílů.

Centrum ekonomických a tržních analýz (CETA) zveřejnilo v dubnu 2023 studii *Analýza rozhodovacího procesu regulace land-based hazardních her v obcích ČR*, založenou na dotazníkovém šetření ve městech Brno, Ostrava a České Budějovice. Zástupci měst byli dotazováni na hodnocení dopadů zákazu hazardu na území města. Žádné z měst nemělo zpracovanou ex-ante ani ex-post analýzu dopadů regulace, hodnocení se opíralo o subjektivní vnímání dopadů nastavené regulace. Z analýzy vyplynulo, že zákazem land-based hazardu nedošlo ve sledovaných městech k vymýcení hazardu z území měst ani ke snížení počtu problémových hráčů nebo ke snížení kriminality. Naopak hráči dojíždějí za nabídkou HH do sousedních obcí, hrají online nebo hrají nelegální HH (Žofčák a Rod, 2023).

1.3 Politika a strategie v oblasti hazardního hraní

1.3.1 Národní strategie politiky v oblasti závislosti

Politika v oblasti hazardního hraní je součástí politiky v oblasti závislosti, která od r. 2014 integruje témata legálních a nelegálních návykových látek a nelátkových závislostí. Hlavním strategickým dokumentem politiky v oblasti závislosti je *Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019–2027* (Národní strategie 2019–2027), která byla schválena vládou v květnu 2019.¹³ Na strategii navazují akční plány integrující všechna závislostní témata a pokrývající obvykle tříleté období.

1.3.2 Akční plány

Akční plán Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019–2021 (akční plán)¹⁴ obsahoval celkem 15 aktivit týkajících se hazardního hraní, z nich 10 je součástí komplexního hodnocení dopadů zákona č. 186/2016 Sb., o hazardních hrách (tzv. ex-post RIA) – bližší viz kapitolu Provozování hazardních her, str. 13.

V průběhu r. 2022 byla zahájena příprava akčního plánu pro navazující období. K prioritním tématům *Akčního plánu politiky v oblasti závislosti 2023–2025* patří:

- > prevence a léčba závislosti,
- > regulovaný trh s návykovými látkami,
- > efektivní výběr daní zohledňující rizikovost produktů se závislostním potenciálem,
- > prosazování principů vyvážené politiky v oblasti závislosti navazující na priority předsednictví ČR v Radě EU,
- > minimalizace dopadů krize na Ukrajině na situaci v oblasti závislosti v ČR.

¹² <https://www.uohs.cz/cs/informacni-centrum/tiskove-zpravy/hospodarska-soutez/3472-informacni-list-k-problematice-protisoutezniho-jednani-organu-verejne-spravy.html> [2023-05-31]

¹³ <http://www.vlada.cz/cz/ppov/protidrogova-politika/strategie-a-plany/narodni-strategie-prevence-a-snizovani-skod-spojnych-se-zavislostnim-chovanim-2019-2027-173695/> [2023-05-09]

¹⁴ <http://www.vlada.cz/cz/ppov/protidrogova-politika/strategie-a-plany/akcni-plan-realizace-narodni-strategie-prevence-a-snizovani-skod-spojnych-se-zavislostnim-chovanim-2019-2021--178678/> [2023-05-07]

Problematika hazardního hraní, resp. jeho regulace se ve větší míře promítá do prvních tří prioritních témat akčního plánu.

V oblasti prevence a léčby závislosti je cílem:

- adekvátně zajistit síť adiktologických služeb a intervencí zejména pro osoby v riziku rozvoje problémů v souvislosti s hazardním hraním;
- prostřednictvím financování preventivně-léčebných opatření a opatření ke snižování škod z výnosu spotřební daně (resp. daně z hazardních her) je cílem snížit dopady problémového hraní na jednotlivce i společnost.

V oblasti regulace HH je cílem:

- nastavit ekonomickou a marketingovou regulaci jednotlivých produktů se závislostním potenciálem tak, aby zohledňovala míru jejich škodlivosti a rizikovosti pro společnost – regulace v oblasti HH by tedy měla zohledňovat rizikovost jednotlivých typů HH, včetně zohlednění prostředí, ve kterém jsou hry provozovány (land-based vs. online);
- efektivním vymáháním práva omezit dostupnost produktů se závislostním potenciálem, tedy i hazardních her, a to především nelegálních kamenných provozoven a omezit nelegální nabídku HH online.

Odpovědnost za tvorbu a naplňování národní politiky ČR v oblasti závislosti nese vláda. Za tímto účelem je vládou zřízena funkce národního koordinátora pro protidrogovou politiku. Koordinačním a poradním orgánem vlády v otázkách politiky v oblasti závislosti je Rada vlády pro koordinaci politiky v oblasti závislosti (Rada, příp. RVKPZ).

Problematika HH je rovněž součástí krajských a obecních politik v oblasti závislosti. Strategické dokumenty krajů pro oblast závislosti zahrnují problematiku HH ve všech krajích s výjimkou Středočeského.

1.4 Politické a občanské iniciativy v oblasti hazardního hraní

V září 2022 se konaly volby do zastupitelstev obcí a jedné třetiny Senátu, v lednu 2023 se konala prezidentská volba, se kterou bylo možné spojit místní referendum. Programy politických stran pro komunální volby jsou soustředěny na webových stránkách 2022.programydovoleb.cz. Častým tématem na místní úrovni je regulace hazardu na území obcí a obecně závazné vyhlášky.

Aktivítám v oblasti hazardního hraní se dlouhodobě věnují spolky Občané proti hazardu,¹⁵ Jablonec bez hazardu¹⁶ a Institut pro regulaci hazardních her (IPRH).¹⁷ IPRH v r. 2023 vydal *Černou knihu nelegálního hazardu*, zaměřenou zejména na nelegální online hazardní hraní. V listopadu 2022 proběhl druhý ročník *Týdne zodpovědného hraní*¹⁸ organizovaný IPRH. Tématu hazardního hraní se věnuje také Think Tank Racionální politiky závislosti Ústavu pro společenský výzkum a vzdělávání.¹⁹

1.5 Rozpočty a financování politiky v oblasti hazardního hraní

Politika v oblasti závislosti je financována ze státního rozpočtu i z rozpočtů krajů a obcí. V účelově určených výdajích z veřejných rozpočtů většinou nejsou rozlišovány jednotlivé oblasti, jako jsou alkohol, tabák, nelegální drogy a hazardní hraní. Podrobnější informace o celkových výdajích na politiku v oblasti závislosti uvádí *Souhrnná zpráva o závislostech v České republice 2022* (Chomynová a kol., 2023).

Ve výdajích orgánů státní správy ani ve výdajích samosprávy, které ve svém rozpočtu disponují finančními prostředky na protidrogovou politiku, nelze odlišit prostředky určené na řešení

¹⁵ <http://www.obcaneprotihazardu.cz/> [2023-05-05]

¹⁶ <https://www.facebook.com/jablonecbez hazardu/> [2023-05-05]

¹⁷ <https://www.iprh.cz/> [2023-05-05]

¹⁸ <https://www.zodpovednehrani.cz/> [2023-05-05]

¹⁹ <https://www.politika-zavislosti.cz/clanky/> [2023-05-05]

problematiky HH od ostatních výdajů na politiku v oblasti závislostí, případně jsou výdaje na HH součástí účelově jinak označených nebo souhrnných rozpočtových položek. Alespoň částečně lze sledovat výdaje na oblast hazardního hraní pouze ve výdajích z rozpočtu Úřadu vlády ČR (ÚV ČR).

V I. 2013–2015 vyhlášoval ÚV ČR dotační řízení na podporu projektů v oblasti prevence a léčby problémového hraní ve výši 3–5 mil. Kč ročně. Od r. 2016 se částka určená na projekty specificky zaměřené na oblast hazardního hraní pohybovala v rozmezí 18–25 mil. Kč ročně – tabulka 1-1. Rozdělení podle typu projektu uvádí tabulka 1-2.

V r. 2022 bylo podpořeno 10 specializovaných projektů zaměřených na oblast HH. Od r. 2018 dochází ke slučování projektů zaměřených na HH s dalšími adiktologickými oblastmi. Problematika hazardního hraní je součástí také dalších projektů a tyto výdaje nelze odlišit.

Odhad celkových nákladů na HH je uveden v kapitole Společenské náklady na hazardní hraní, str. 58.

tabulka 1-1: Financování projektů zaměřených na hazardní hraní v dotačním řízení ÚV ČR v l. 2013–2022

Rok	Počet podpořených projektů	Výše přidělených dotací (v tis. Kč)
2013	16	5 000
2014	11	3 000
2015	17	5 000
2016	50	24 516
2017	32	20 126
2018	20	21 103
2019	17	23 955
2020	15	24 824
2021	11	18 986
2022	10	18 738

Pozn.: Od r. 2018 dochází ke slučování projektů zaměřených na HH s dalšími adiktologickými oblastmi.

Zdroj: Sekretariát Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky (2022)

tabulka 1-2: Počet a struktura projektů podpořených v dotačním řízení ÚV ČR v oblasti hazardního hraní v l. 2013–2022

Typ služby/projektu	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Preventivní programy	0	0	2	9	7	0	0	0	0	0
Ambulantní léčba a poradenství	13	11	15	26	20	15	14	12	9	8
Online poradenství	0	0	–	2	1	1	1	2	2	2
Následná péče	0	–	–	3	3	3	2	0	0	0
Informace, výzkum, hodnocení	3	0	0	10	3	1	0	1	0	0
Celkem	16	11	17	50	32	20	17	15	11	10

Pozn.: Od r. 2018 dochází ke slučování projektů zaměřených na HH s dalšími adiktologickými oblastmi.

Zdroj: Sekretariát Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky (2022)

2

Kapitola 2: Trh s hazardními hrami

2.1 Nabídka hazardního hraní

Nabídka hazardního hraní v ČR je dlouhodobě vysoká, k jejímu omezení došlo v l. 2020 a 2021 v souvislosti s pandemií COVID-19 v důsledku zavedení protiepidemických opatření, které omezovaly provoz heren, kasin a sázkových kanceláří. V období nouzového stavu na jaře 2020 došlo i k zastavení sportovních soutěží, což mělo vliv také na nabídku kurzových sázek (KS), a to včetně KS on-line.

K 1. 1. 2023 mělo povolení provozovat hazardní hry (HH) v ČR 52 společností, z nich 3 společnosti měly sídlo v jiné zemi než v ČR.²⁰ Největší počet provozovatelů mělo povolení k provozování land-based technických her a land-based živých her. V posledních letech se zvyšuje počet společností s povolením k provozování online loterií, online TH a kasinových her – tabulka 2-1.

tabulka 2-1: Počet společností s povolením k provozování hazardních her podle typu v l. 2018–2023

Typ povolené hry	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Loterie	9	9	9	8	6	8
> z toho land-based	9	8	7	8	6	6
> z toho online	2	3	3	3	3	5
Kurzové sázky	14	11	10	8	8	9
> z toho land-based	13	7	5	6	6	4
> z toho online	11	9	8	6	6	8
Technické hry	40	45	46	44	41	47
> z toho land-based	36	41	42	39	36	37
> z toho online	7	7	6	8	13	18
Živé hry	39	37	37	36	34	38
> z toho land-based	37	35	35	33	30	33
> z toho online	3	4	4	5	6	7
Bingo	1	1	0	1	1	0
> z toho land-based	1	1	0	1	1	0
> z toho online	0	0	0	0	0	0

Pozn.: data jsou vždy k 1.1. následujícího roku

Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2023)

2.1.1 Technické hry

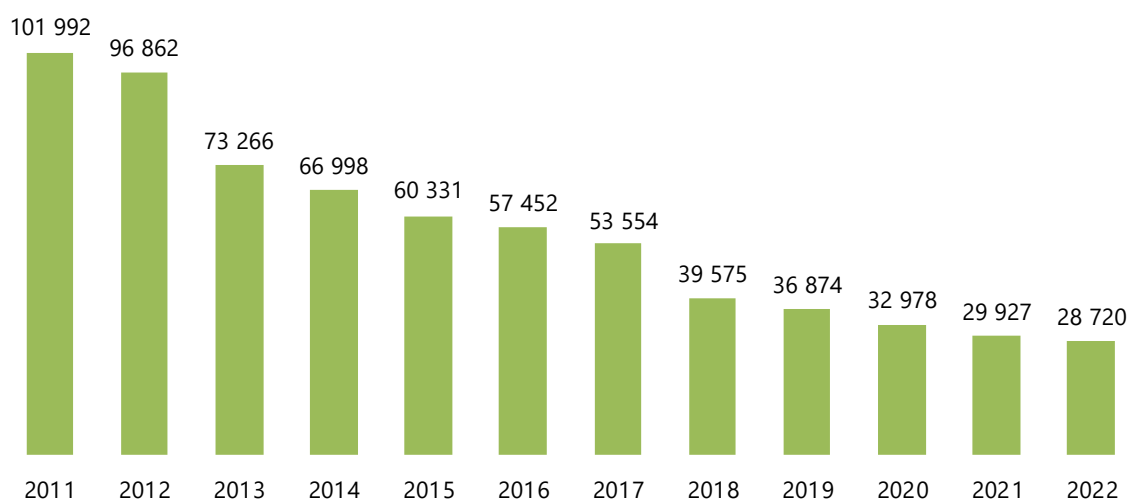
Technické hry (TH) jsou hazardní hry provozované prostřednictvím technického zařízení, jsou obsluhované samotným hráčem. Do této kategorie patří hry dříve označované jako videoloterijní terminály (VLT), centrální loterijní systémy (CLS), elektromechanická ruleta (EMR) či elektromechanické kostky, které se hrají v herně či v kasinu.

K 1. 1. 2023 mělo povolení k provozování TH v ČR 47 společností (37 land-based a 18 online). Od r. 2011, kdy bylo v ČR přes 100 tis. povolených TH, jejich počet klesá. K 1. 1. 2023 jich bylo povoleno necelých 29 tis.²¹ – graf 2-1.

²⁰ Evona Electronic se sídlem na Slovensku (land-based loterie a kurzové sázky), KAIZEN GAMING (online technické hry a online kurzové sázky) a TSG Interactive (online živá hra) se sídlem na Maltě

²¹ Údaje po zpracování NMS se mohou mírně lišit od aktuálních údajů zveřejňovaných MF vzhledem k průběžné aktualizaci databáze TH a ŽH a k různým postupům při zpracování dat.

graf 2-1: Počet povolených TH v l. 2011–2022

Pozn.: Údaje jsou k 31. 12. daného roku, resp. k 1. 1. následujícího roku.

Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2023)

V ČR bylo k 1. 1. 2023 povoleno 2,7 TH na 1 tis. obyvatel. Nejvyšší absolutní počet TH mají Plzeňský a Jihomoravský kraj, nejvyšší počet TH na 1 tis. obyvatel mají Plzeňský a dlouhodobě Karlovarský kraj; nejméně TH je dlouhodobě v Kraji Vysočina, a to absolutně i v přepočtu na počet obyvatel – tabulka 2-2.

tabulka 2-2: Počet povolených technických her k 1. 1. 2023, podle krajů

Kraj	Počet TH	Podíl na celku (%)	Počet TH na 1 000 obyv.
Praha	3 245	11,3	2,6
Středočeský	3 232	11,3	2,3
Jihočeský	2 316	8,1	3,6
Plzeňský	3 713	12,9	6,4
Karlovarský	1 815	6,3	6,4
Ústecký	3 019	10,5	3,8
Liberecký	1 129	3,9	2,6
Královéhradecký	1 095	3,8	2,0
Pardubický	798	2,8	1,6
Vysočina	562	2,0	1,1
Jihomoravský	3 436	12,0	2,9
Olomoucký	1 628	5,7	2,6
Zlínský	1 317	4,6	2,3
Moravskoslezský	1 415	4,9	1,2
Celkem	28 720	100,0	2,7

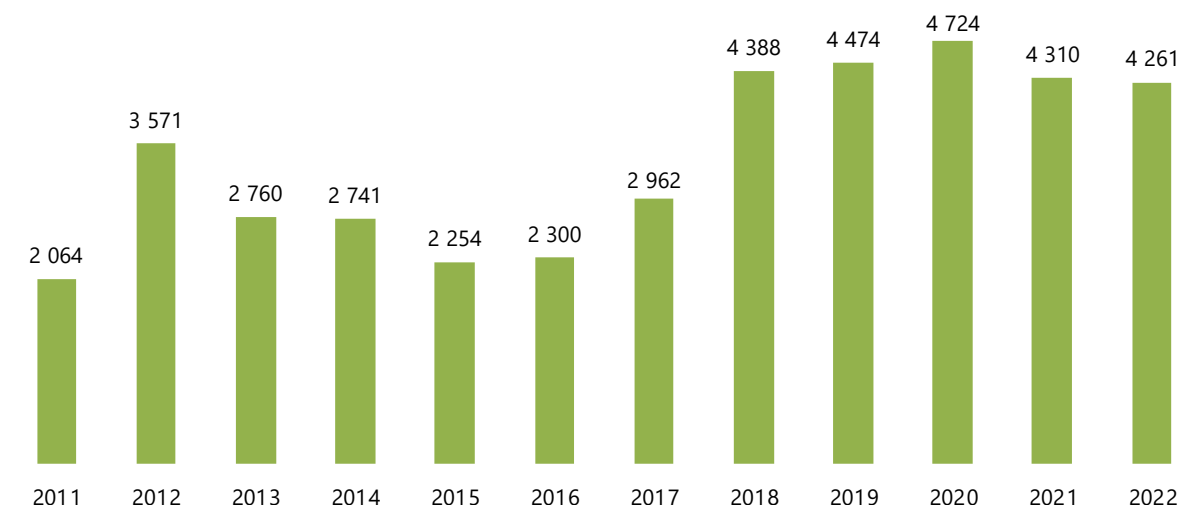
Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2023)

2.1.2 Živé hry

Živé hry (ŽH) jsou hry hrané u hracích stolů v kasinu, jde např. o karetní hry, ruletu či kostky. Při živé hře hraje hráč či více hráčů proti krupiérovi, případně hráči proti sobě u hracích stolů, aniž je předem určen počet sázejících a výše sázky do jedné hry. ŽH mohou být provozovány pouze v kasínech.

K 1. 1. 2023 bylo podle údajů MF povoleno 4,3 tis. ŽH, což je stejně jako v předchozím roce – graf 2-2. Největší počet povolených živých her je v Praze a Plzeňském kraji, v přepočtu na 1 tis. obyvatel v Jihočeském kraji – tabulka 2-3.

graf 2-2: Počet povolených živých her v l. 2011–2022

Pozn: Data jsou vždy k 31. 12. daného roku, resp. 1. 1. následujícího roku.

Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2023)

tabulka 2-3: Počet povolených živých her k 1. 1. 2023, podle krajů

Kraj	Počet ŽH	Podíl na celku (%)	Počet ŽH na 1 000 obyv.
Praha	1 025	24,1	0,2
Středočeský	338	7,9	0,5
Jihočeský	317	7,4	1,3
Plzeňský	730	17,1	0,6
Karlovarský	179	4,2	0,4
Ústecký	346	8,1	0,3
Liberecký	117	2,7	0,2
Královéhradecký	108	2,5	0,2
Pardubický	79	1,9	0,1
Vysočina	41	1,0	0,3
Jihomoravský	353	8,3	0,5
Olomoucký	311	7,3	0,3
Zlínský	169	4,0	0,1
Moravskoslezský	148	3,5	0,4
Celkem	4 261	100,0	0,2

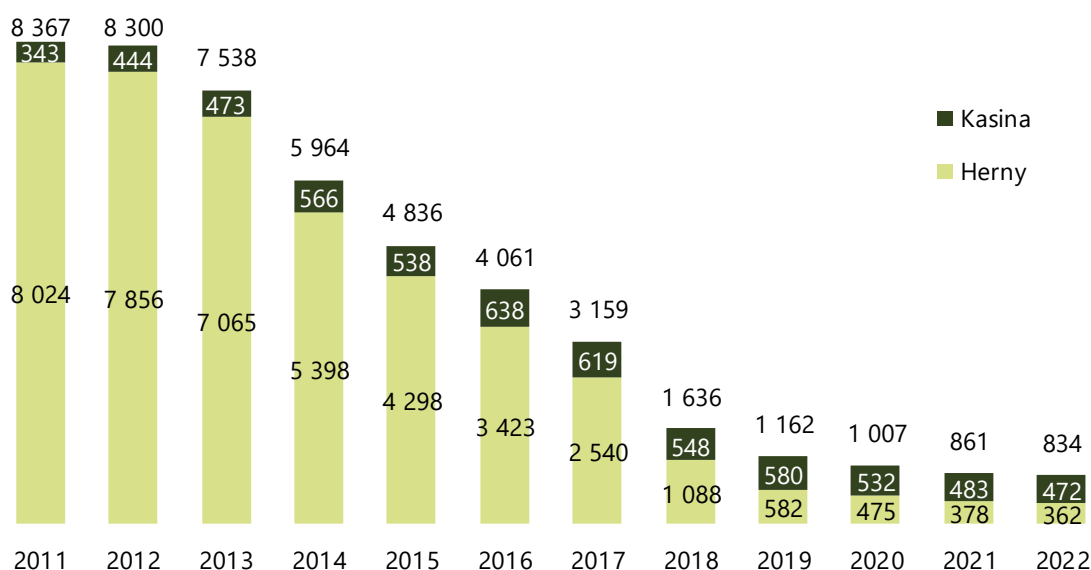
Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2023)

2.1.3 Provozovny s technickými a živými hrami

Provozovny s technickými a živými hrami zahrnují herny a kasina. Podle ZHH musí mít herna minimálně 15 povolených herních pozic TH a kasino s TH minimálně 30 povolených herních pozic TH.

Dostupnost provozoven s TH se v ČR dlouhodobě snižuje. Provozoven s povolenou živou a/nebo technickou hrou bylo k 31. 12. 2022 celkem 834 (861 v r. 2021). Od r. 2020 je absolutní počet kasin vyšší než počet heren, k 31. 12. 2022 bylo v ČR 472 kasin a 362 heren – graf 2-3. Kasina tak tvoří 56,6 % všech provozoven s TH a/nebo ŽH.

graf 2-3: Počet provozoven s TH a/nebo ŽH v l. 2011–2022

Pozn.: Údaje do r. 2017 nezahrnují provozovny, které měly pouze povolení na VHP od obce. V r. 2018 již takové provozovny neexistovaly a údaje od r. 2018 již zahrnují všechny provozovny s TH a/nebo ŽH.

Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2023)

Kasina s největším počtem TH se nacházejí v pohraničí a cílí především na německou a rakouskou klientelu. Největší kasino s celkem 1 035 TH bylo ve Chvalovicích u Znojma, druhé největší (758 TH) v České Kubici na hranici s Bavorskem. Další kasina s velkým počtem TH i ŽH byla v Dolním Dvořišti u rakouských hranic a v Rozvadově na hranici s Bavorskem, ale také např. v Praze, Plzni a Olomouci.

2.1.4 Kurzové sázky

Kurzové sázení je hra na principu odhadování výsledku události sázkařem, které je podloženo finančním vkladem. Pořadatel sázky zvažuje pravděpodobnost jednotlivých možných výsledků události a podle ní na ně vypisuje příslušné kurzy. Nejběžnější jsou kurzové sázky na sportovní utkání, následují politické a společenské události. Kurzové sázení je realizováno v sázkových kancelářích nebo na internetu, některé sázkové kanceláře umožňují podat sázky po telefonu za asistence operátora.

K 1. 1. 2023 mělo povolení provozovat land-based kurzové sázky (KS) 9 společností. Tyto společnosti měly k 28. 10. 2022 (poslední dostupná data) celkem 2 147 sázkových kanceláří (SK) na 2 012 unikátních adresách (2 188, resp. 2 022 k 1. 1. 2020). Nejvíce sázkových kanceláří provozovaly společnosti Tipsport.net (708), EVONA ELECTRONIC (622) a Fortuna Game (617).

Většina kurzového sázení probíhá v současnosti v online prostředí. Povolení provozovat KS online mělo k 1. 1. 2023 celkem 8 společností (o 2 více než k 1. 1. 2022).²²

2.1.5 Loterie

Loterie lze rozdělit na klasické, rychlé a okamžité. Losování klasických loterií probíhá 1–2krát denně, v případě velkých loterií potom 1–2krát týdně, případně s možností mimořádného slosování. Vzhledem k menšímu počtu slosování mohou být výhry v klasických loteriích vyšší než v případě dalších dvou skupin. Rychlé loterie se vyznačují extrémně vysokou frekvencí slosování, které probíhá v řádu sekund, případně minut. Podobají se spíše klasickým technickým hrám. Příkladem okamžité loterie jsou stírací losy.

²² Kurzové sázky byly provozovány na stránkách iforbet.cz, ifortuna.cz, chance.cz, betano.cz, merkurxtip.cz, sazka.cz, synnotip.cz a tipsport.cz.

K 1. 1. 2023 mělo povolení provozovat loterie celkem 8 společností. Celkem 6 z nich mělo povolení pro land-based loterie (4 společnosti pro číselné loterie a 5 pro okamžité loterie) a 5 pro loterie online (5 pro číselné loterie online a 1 pro online okamžité loterie).

Místa, kde lze losy prodávat, nejsou v ČR regulována. Číselné loterie je možné si vsadit v sázkových kancelářích některých provozovatelů (Tipsport, Chance, Fortuna, EVONA ELECTRONIC). Číselné loterie provozované Sazkou si bylo možné vsadit na téměř 8 tis. terminálech v trafikách, na pobočkách České pošty, ale i na pokladnách obchodů vybraných obchodních řetězců. Stírací losy (okamžité loterie) jsou dostupné zejména v trafikách, na poštách, ale i na čerpacích stanicích.

2.1.6 Online hry

Technické hry, živé hry, loterie i kurzové sázení jsou dostupné také na internetu, dostupná jsou online kasina i online sázkové kanceláře.

Povolení na online technické hry mělo na začátku r. 2023 celkem 18 společností, na kurzové sázky 8 společností a na živé hry 7 společností. Online loterie několika provozovatelů jsou nabízeny na webových stránkách spolu s kurzovými sázkami a technickými hrami.

Z pohledu rizikovitosti představují online hry, včetně online loterií, oproti klasickým hrám a loteriím v land-based prostředí vyšší riziko vzniku a rozvoje problémového hraní – jsou dostupné nepřetržitě, umožňují hraní více her současně, nabízejí možnost okamžité hry a možnost hry, sázky nebo slosování probíhá s vysokou frekvencí.

Online loterie nabízejí registrační bonus pro nové klienty, a to formou získání peněz či loterijního tiketu zdarma. Registrační bonus nevyžaduje vklad peněz, je nutné dokončení registrace u vybrané loterijní společnosti, která ověří identitu (a tedy věk), případně umožní nastavení herních limitů. Kromě bonusů při registraci nabízejí online loterie pro hráče např. také věrnostní programy, propagační předměty nebo slevy do vybraných obchodů.

2.2 Reklama a marketing

Hazardní hry a reklama na ně jsou dostupné na internetu, velké internetové firmy, např. Google nebo Facebook mají pro problematiku HH ustavena vlastní pravidla.^{23, 24}

Reklama na online HH má často formu sponzorovaných (PR) článků, např. prostřednictvím informačních webů věnovaných mobilním telefonům a technologiím,²⁵ či dokonce zdraví,²⁶ s přesměrováním na stránky s HH. V reklamě a marketingu hrají významnou roli sociální sítě a příspěvky influencerů.

Podle ZHH nesmí provozovatelé poskytovat účastníkovi hazardní hry jakékoliv výhody v podobě potravin, nápojů, tabákových výrobků nebo povzbuzujících látek, stejně jako předmětem výhry nesmí být tabákové výrobky, kuřácké pomůcky, bylinné výrobky určené ke kouření, elektronické cigarety nebo alkoholické nápoje.

Provozovatelé HH, zejména provozovatelé HH online, nabízejí hráčům finanční bonusy, které jsou podle ZHH dovoleny.²⁷ Nejčastější jsou tzv. uvítací bonusy (tj. finanční obnos připsaný na uživatelské konto při jeho otevření), dále bonusy za věrnost a za přivedení nového hráče.

²³ <https://support.google.com/googleplay/android-developer/answer/9877032?hl=cs> [2023-05-11]

²⁴ <https://cs-cz.facebook.com/business/help/345214789920228?id=352746782475779> [2023-05-11]

²⁵ <https://mobilmania.zive.cz/clanky/kde-cerpat-informace-kdyz-si-chcete-zahrat-vonline-casinu-na-mobilu/sc-3-a-1351441/default.aspx> [2021-05-07]

²⁶ <https://www.aazdravi.cz/jak-mohou-online-hry-prospet-vasemu-dusevniemu-zdravi/> [2021-05-18]

²⁷ MF v r. 2017 vydalo stanovisko, ve kterém se vyjadřuje k povaze bonusů, které je možno poskytovat. Ze stanoviska vyplývá, že některé bonusy, např. tzv. sázky bez rizika (sázka je v případě prohry vrácena) nebo tzv. protáčecí bonusy (bonus je nutné opakovaně vsadit do hry), není možné hráčům nabízet – blíže viz <https://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/hazardni-hry/zadatele-a-provozovatele/stanoviska/2017/stanovisko-odboru-34-a-odboru-32-k-pravn-29437> [2020-06-15].

Společnosti nabízející KS se zviditelňují také prostřednictvím sponzoringu ve sportu. Nejvyšší české hokejové i fotbalové soutěže nesou jména hazardních společností.

Podle § 5j odst. 3 zákona č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy, musí reklama na HH obsahovat sdělení o zákazu účasti osob mladších 18 let na HH a viditelné a zřetelné varování ve znění: „Ministerstvo financí varuje: Účastí na hazardní hře může vzniknout závislost!“. Sdělení a varování před riziky HH na stránkách i v reklamních bannerech bývá uvedeno malým písmem, je těžko čitelné, nezřetelné a snadno přehlédnutelné. Provozovatelé tak zákonné povinnosti formálně splňují.

2.3 Aktivity s prvky hazardních her

Diskutovaným tématem nadále zůstávají tzv. lootboxy přítomné v řadě digitálních (počítačových a mobilních) her. Jde o virtuální balíčky, které si může hráč videohry zakoupit za virtuální měnu (tzv. mikrotransakce), kterou lze získat v průběhu hry nebo nákupem za reálnou měnu. Z těchto balíčků může hráč po otevření na základě náhody získat výhody ve hře (např. lepší zbraně) či vizuální vylepšení (skiny); tím připomínají hazardní hry. Lootbox obsahuje náhodný herní obsah, který hráč nezná, dokud jej neotevře.

Např. v Nizozemsku a Belgii jsou lootboxy klasifikovány jako hazardní hry,²⁸ což vedlo k jejich de facto zákazu.²⁹ Řada herních společností tak musela odstranit možnost jejich nákupu ze svých her, některé hry přestaly být v těchto zemích prodávány. Zákaz nákupu lootboxů se setkal s pozitivním ohlasem mezi hráči, kteří je vnímali jako nespravedlnost, protože výhodu ve hře bylo možno koupit, a nikoliv získat dovedností.³⁰ Z několika studií, do nichž byli zapojeni respondenti, kteří nakupují lootboxy v digitálních hrách, vyplynula významná korelace mezi skóre problémového hráčství a výdaji za lootboxy.³¹ Problematikou lootboxů se podrobněji zabývá také *Zpráva o digitálních závislostech v České republice*.

V r. 2023 se na problematiku lootboxů zaměřilo 20 evropských spotřebitelských organizací ze 17 zemí, včetně české organizace dTest. Upozornily na to, že v r. 2020 generoval prodej lootboxů celosvětově více než 15 mld. USD. Spotřebitelské organizace poukázaly zejména na:

- agresivní marketingové praktiky, které nutí hráče počítačových her k nákupu lootboxů;
- zavádějící prohlášení o transparentnosti, týkající se pravděpodobnosti výhry nebo prohry, které je však obtížné posoudit;
- neprůhledné algoritmy;
- matoucí virtuální měny, které maskují nebo zkrslují skutečné peněžní náklady na placené lootboxy;
- klamání spotřebitelů ohledně skutečných (a velmi vysokých) nákladů na hry zdarma (tzv. freemium hry);
- riziko, že hráči mohou kdykoli přijít o svůj zakoupený digitální obsah;
- cílení lootboxů a manipulativních praktik na děti a dospívající.³²

2.4 Ekonomické ukazatele

Hráči v r. 2022 prohráli v hazardních hrách (HH) v ČR celkem 53,8 mld. Kč, což je o 14,4 mld. Kč (36,5 %) více než v r. 2021 – graf 2-4. Celkem bylo do hry vloženo 759,3 mld. Kč (393,1 mld. Kč v r. 2020 a 526,4 mld. Kč v r. 2021) a na výhrách bylo vyplaceno 705,5 mld. Kč (360,4 mld. Kč v r. 2020 a 486,1 mld. Kč v r. 2021). V r. 2022 tak hráči do HH vložili téměř dvojnásobek objemu peněz vložených do her v období pandemie COVID-19.

²⁸ Lootboxy získané v průběhu hry zdarma takto klasifikovány nebyly.

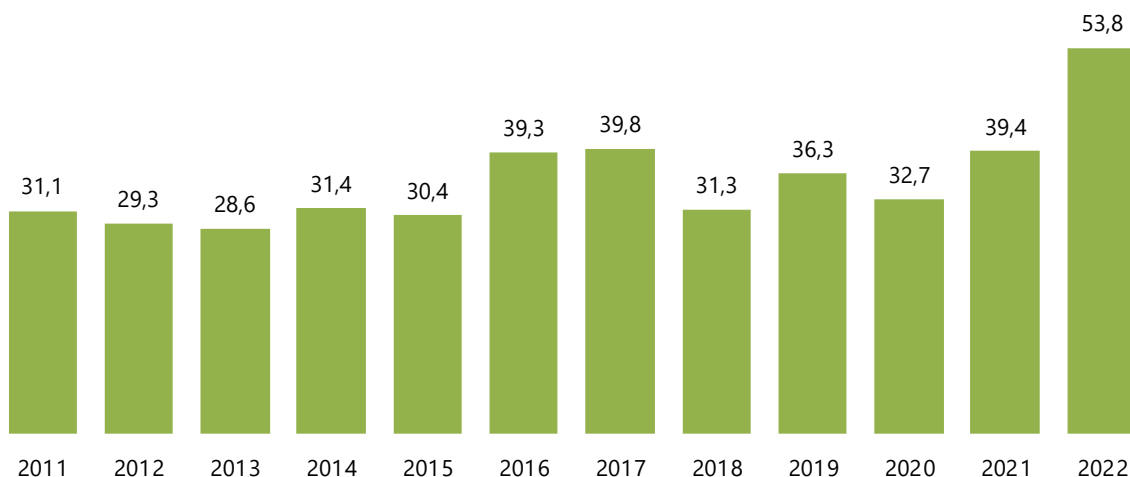
²⁹ [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/652727/IPOL_STU\(2020\)652727_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/652727/IPOL_STU(2020)652727_EN.pdf) [2023-05-31]

³⁰ <https://www.bbc.com/news/newsbeat-49674333> [2023-05-31]

³¹ <https://www.plymouth.ac.uk/news/research-shows-links-between-loot-boxes-and-problem-gaming> [2023-05-31]

³² <https://www.dtest.cz/clanek-9535/loot-boxy-problematicke-nahodne-dopluky-k-pocitacovym-hram> [2023-05-31]

graf 2-4: Objem trhu s hazardními hrami v ČR v l. 2011–2022, v mld. Kč

Zdroj: Generální finanční ředitelství (2023)

Ekonomické ukazatele podle jednotlivých typů HH v r. 2022 ukazuje tabulka 2-4. Nejvyšší podíl příjmů ze hry připadl stejně jako v minulých letech na technické hry (TH) v prostředí land-based, které tvořily 31,0 % trhu a utřžily 16,7 mld. Kč. Druhý největší podíl na trhu připadal poprvé na TH online (24,4 % trhu, 13,2 mld. Kč). Kurzové sázky (KS) online utřžily 11,0 mld. Kč (tvořily 20,5 % trhu), loterie land-based 6,8 mld. Kč (12,7 % trhu) a živé hry land-based 2,5 mld. Kč (4,6 % trhu).

Bez rozlišování HH na land-based a online tvořily TH více než polovinu (55,5 %) příjmů provozovatelů ze hry, KS 22,4 %, loterie 16,7 % a živé hry 5,4 % – tabulka 2-4.

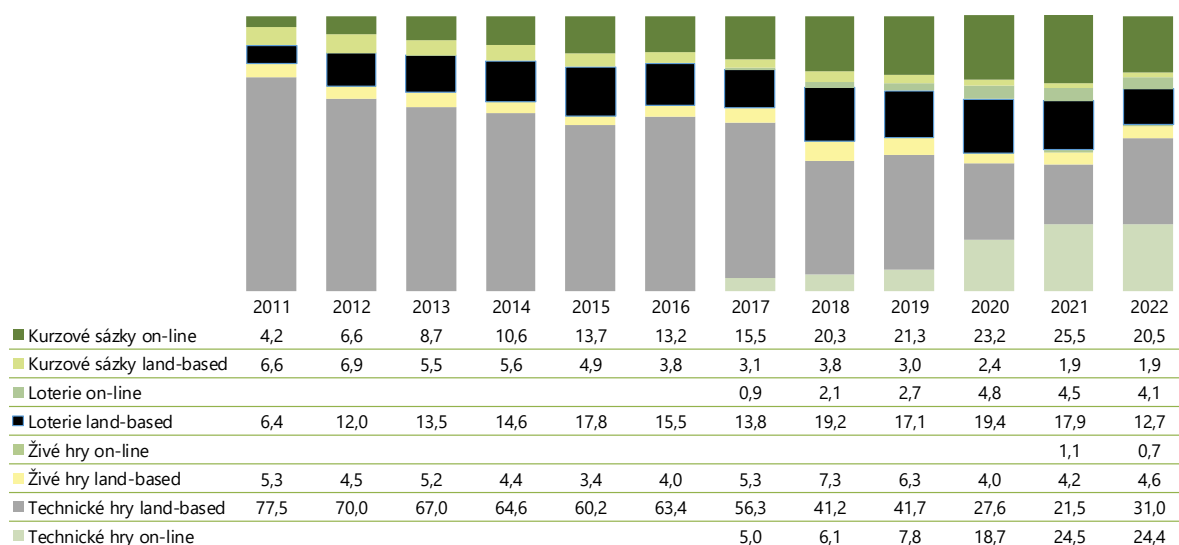
tabulka 2-4: Celkový objem peněz vložených, vyplacených na výhrách a prohraných podle typu hry v r. 2022, v mil. Kč

Typ hazardní hry	Vloženo		Vyplaceno		Příjmy ze hry		Výherní podíl (%)
	mil. Kč	Podíl (%)	mil. Kč	Podíl (%)	mil. Kč	Podíl (%)	
Loterie celkem	21 520	2,8	12 507	1,8	9 014	16,7	58,1
> loterie mimo internet	16 138	2,1	9 308	1,3	6 830	12,7	57,7
> loterie na internetu	5 382	0,7	3 198	0,5	2 184	4,1	59,4
Kurzové sázky celkem	118 831	15,6	106 779	15,1	12 052	22,4	89,9
> kurzové sázky mimo internet	6 598	0,9	5 588	0,8	1 010	1,9	84,7
> kurzové sázky na internetu	112 233	14,8	101 191	14,3	11 042	20,5	90,2
Totalizátorové hry mimo internet	8	0,0	6	0,0	2	0,0	70,4
Technické hry celkem	586 134	77,2	556 259	78,8	29 876	55,5	94,9
> technické hry mimo internet	253 498	33,4	236 784	33,6	16 714	31,0	93,4
> technické hry na internetu	332 637	43,8	319 475	45,3	13 162	24,4	96,0
Živé hry celkem	32 846	4,3	29 957	4,2	2 889	5,4	91,2
> živé hry mimo internet	20 519	2,7	18 019	2,6	2 500	4,6	87,8
> živé hry na internetu	12 327	1,6	11 938	1,7	389	0,7	96,8
Tombole	0,112	0,0	0,000	–	0,112	0,0	0,0
Turnaje malého rozsahu	0,024	0,0	0,023	0,0	0,001	0,0	95,0
Land-based celkem	296 762	39,1	269 706	38,2	27 056	50,3	90,9
Online celkem	462 578	60,9	435 801	61,8	26 777	49,7	94,2
Celkem	759 340	100,0	705 507	100,0	53 833	100,0	92,9

Zdroj: Generální finanční ředitelství (2023)

Při pohledu na vývoj podílů jednotlivých typů HH na trhu podle příjmů provozovatelů (prohraných peněz) je patrný dlouhodobý růst podílu TH online a KS online. Po dlouhodobém poklesu u TH land-based v předchozích letech byl v r. 2022 opět zaznamenán nárůst podílu TH land-based na příjmech provozovatelů. K nárůstu podílu TH land-based nedošlo na úkor TH online, spíše na úkor KS online a loterií land-based – graf 2-5.

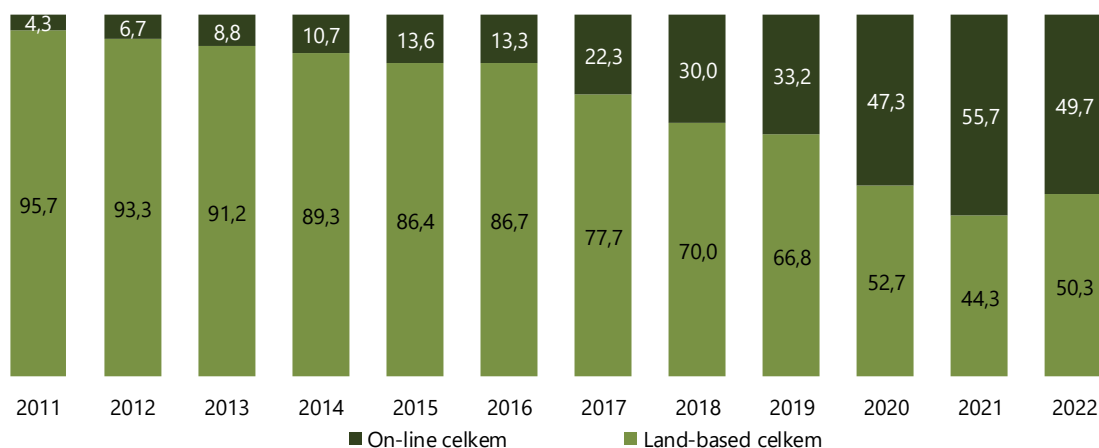
graf 2-5: Vývoj podílů typů hazardních her na trhu podle příjmů ze hry v l. 2011–2022

Zdroj: Generální finanční ředitelství (2023)

Dlouhodobě narůstá podíl peněz prohraných online, který v r. 2011 nedosahoval ani 5 %. V r. 2019 byl podíl online trhu již třetinový a v l. 2020–2021 došlo v důsledku pandemie COVID-19 k jeho výraznému zvýšení na 47,3 %, resp. 55,7 %. V r. 2022 tvořil online trh s HH 49,7 % příjmů provozovatelů ze hry – graf 2-6.

graf 2-6: Vývoj podílu land-based a online hazardních her na trhu podle příjmu provozovatelů v l. 2011–2022, v %

Zdroj: Generální finanční ředitelství (2023)

2.4.1 Výběr daně z hazardních her

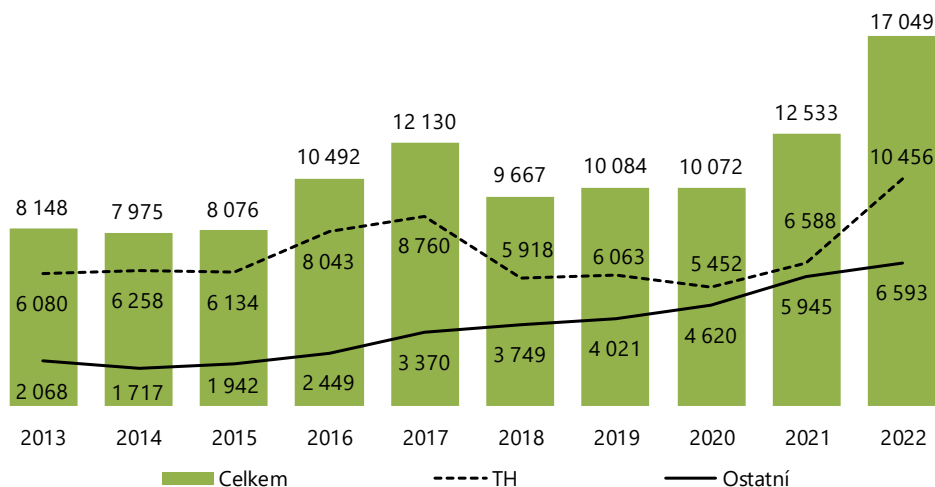
Výběr daně z HH dosáhl v r. 2022 celkem 17,0 mld. Kč, což je výrazně více než v předchozím roce (12,5 mld. Kč) – graf 2-7. Zatímco v l. 2018 – 2020 se inkaso daně z HH pohybovalo kolem 10 mld. Kč ročně, v posledních 2 letech došlo k nárůstu, a to jak v případě výběru daně z TH (10,5 mld. Kč v r. 2022), tak v případě ostatních her (6,6 mld. Kč).

Příjmy do obecních rozpočtů byly 8,4 mld. Kč a do státního rozpočtu 8,0 mld. Kč – tabulka 2-5. Podíl státu na příjmech z daně z hazardních her dlouhodobě rostl až do r. 2021, v r. 2022 byl zaznamenán pokles na 48,8 % – graf 2-8.

Na poklesu příjmů z daně z HH do obecních rozpočtů se podílel pokles trhu s TH v posledních letech, v l. 2020 a 2021 zvláště výrazně zákazem provozu heren a kasin v souvislosti s pandemií COVID-19. Na druhou stranu obce mají z daně z TH online stejný podíl jako z TH land-based, což

v důsledku nárůstu trhu s TH online pokles obecních příjmů zmírňuje – viz také kapitola Zdanění hazardních her, str. 15.

graf 2-7: Inkaso daně z hazardních her v l. 2013–2022, v mil. Kč

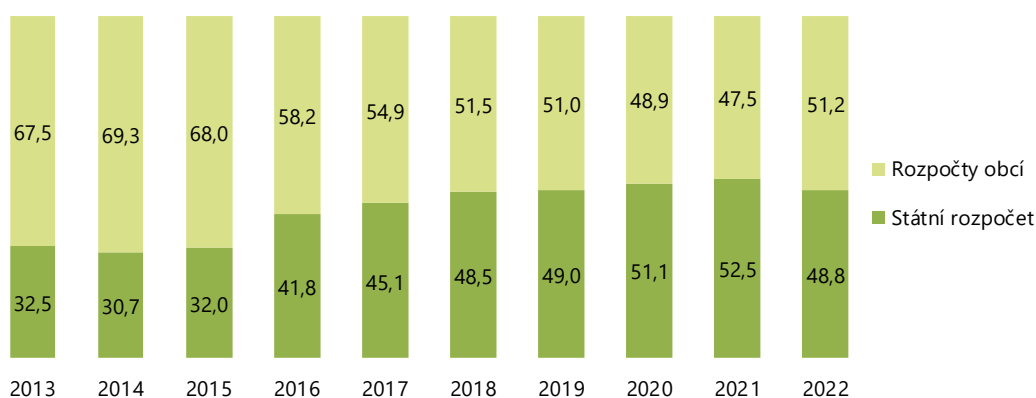
Zdroj: Generální finanční ředitelství (2023)

tabulka 2-5: Inkaso daně z hazardních her do státního rozpočtu a do obecních rozpočtů podle typu hry v l. 2014–2022, v mil. Kč

Daně z hazardních her	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Rozpočty obcí									
➤ TH	5 015	4 905	5 369	5 645	3 849	3 940	3 540	3 788	6 480
➤ ostatní HH	512	583	735	1 010	1 125	1 204	1 386	1 738	1 938
➤ celkem	5 527	5 488	6 104	6 655	4 974	5 144	4 926	5 526	8 418
Státní rozpočet									
➤ TH	1 243	1 230	2 673	3 115	2 069	2 123	1 912	2 036	3 492
➤ ostatní HH	1 204	1 358	1 715	2 360	2 624	2 817	3 234	4 062	4 529
➤ celkem	2 447	2 587	4 388	5 475	4 693	4 940	5 146	6 098	8 021
Veřejné rozpočty celkem									
➤ TH	6 258	6 134	8 043	8 760	5 918	6 063	5 452	5 824	9 972
➤ ostatní HH	1 716	1 941	2 450	3 370	3 749	4 021	4 619	5 800	6 467
➤ celkem	7 975	8 076	10 492	12 130	9 667	10 084	10 072	11 624	16 439

Zdroj: Generální finanční ředitelství (2023)

graf 2-8: Podíl státního rozpočtu a obecních rozpočtů na celkových příjmech veřejných rozpočtů ze zdanění HH v l. 2013–2022, v %

Zdroj: Generální finanční ředitelství (2023)

Od r. 2017 je v ČR předmětem daně rovněž nelegální provozování hazardních her. Odhad roční hodnoty nelegálního trhu s hazardními hrami dosahuje podle Institutu pro regulaci hazardu (IPRH) až 6,6 mld. Kč a ztráta na daních obcí a státu tak dosahuje až 2,1 mld. Kč ročně (Kozák a kol., 2023).

3

Kapitola 3:

Míra a vzorce hraní hazardních her mezi dětmi a dospívajícími

3.1 Přehled situace a studií mezi dětmi a dospívajícími

Prevalenci a vzorce hraní hazardních her, resp. hraní her o peníze, v populaci dospívajících mapuje ve čtyřletých intervalech *Evropská školní studie o alkoholu a jiných drogách (ESPAD)*, která obsahuje podrobný modul zaměřený na hazardní hraní. Do dotazníku byly v l. 2015 a 2019 zahrnuty také dvě screeningové škály umožňující odhady výskytu problémového hráčství ve školní populaci, škálu Lie/bet (Johnson a kol., 1997) a škálu CSPG (Consumption Screen for Problem Gambling) (Rockloff, 2012). Screeningová škála CSPG je založená na frekvenci hraní HH, času tráveném hraním a intenzitě hraní, škála Lie/bet je založená na negativních dopadech hraní HH – lhaní rodičům a přátelům o hraní her a potřebě hrát za více a více peněz.

Ve spolupráci s Univerzitou Palackého v Olomouci (UPOL) zařazuje NMS vybrané otázky modulu hraní ze studie ESPAD také do tematických reprezentativních národních studií zaměřených na rizikové chování dospívajících realizovaných Katedrou psychologie FF UPOL. Poslední vlna studie byla provedena ve školním roce 2021/2022 se zaměřením na chování dospívajících na internetu, hodnoty adolescentů a rizikové chování.

Výsledky týkající se hraní na automatech a kurzového sázení jsou dostupné také z každoroční školní dotazníkové studie na vybraných pražských základních a středních školách, zaměřené na věkovou skupinu 11–21 let.

3.2 Studie na národní úrovni

3.2.1 Evropská školní studie o alkoholu a jiných drogách (ESPAD)

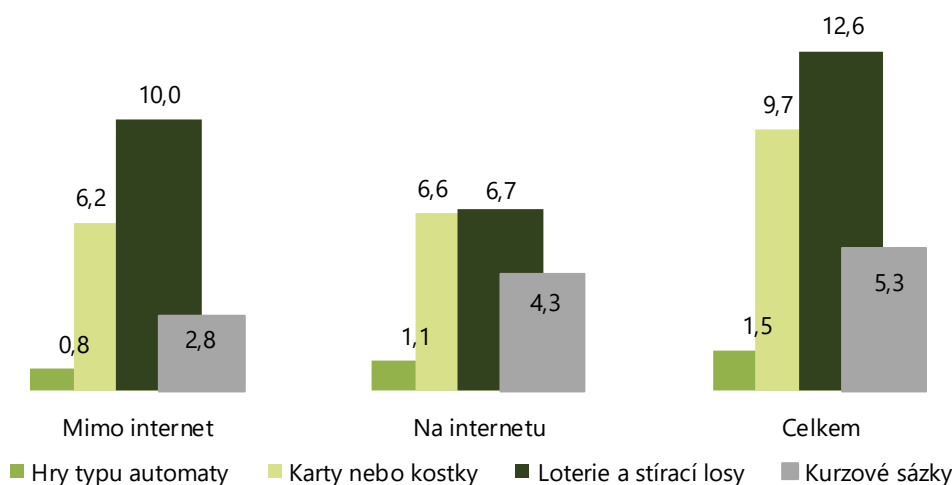
Poslední vlna *Evropské školní studie o alkoholu a jiných drogách (ESPAD)*, mapující v pravidelných 4letých intervalech výskyt užívání návykových látek a dalších forem rizikového chování mezi 16letými studenty, byla realizována v r. 2019. Do české části studie se zapojilo 2 778 respondentů.³³

V odpovědi na úvodní otázku, která odráží to, co studenti sami vnímají jako hazardní hru, uvedlo celkem 10,5 % dotázaných studentů (16,5 % chlapců a 4,4 % dívek), že hrálo v posledních 12 měsících. Studenti nejčastěji strávili hraním HH méně než půl hodiny denně, celkem 1,2 % studentů strávilo někdy v posledním roce hraním HH více než 2 hodiny při jedné příležitosti (tzv. v kuse).

Nejčastěji uváděnou HH v prostředí land-based byly loterie a stírací losy (10,0 %), následované hraním karet her a kostek (6,2 %). V online prostředí byly loterie a karty nebo kostky uváděny stejně často (6,7 %, resp. 6,6 %) – graf 3-1. Většina studentů nepovažuje karty, kostky a loterie za hazardní hry. Při započítání všech typů HH hrálo v posledních 12 měsících celkem 20,8 % dospívajících (24,4 % chlapců a 17,0 % dívek), celkem 14,6 % hrálo HH mimo internet (land-based) a 13,0 % na internetu. Hraní všech typů HH, a to jak land-based, tak online, uváděli častěji chlapci, výjimkou byly loterie a stírací losy v land-based prostředí, ty uváděly častěji dívky.

³³ Studii realizovalo NMS ve spolupráci s NUDZ a agenturou FOCUS. Sběr dat proběhl v březnu až červnu 2019 na 255 vybraných základních a středních školách v celé ČR, cílovou skupinou byli studenti narození v r. 2003, tedy žáci 9. tříd základních škol a studenti 1. ročníků středních škol všech typů, včetně odpovídajících ročníků víceletých gymnázií. Celkem bylo v ČR nasbíráno 6 602 dotazníků, z nich bylo 2 778 vyplněno respondenty narozenými v r. 2003 (kategorie 16letých, která je předmětem analýzy).

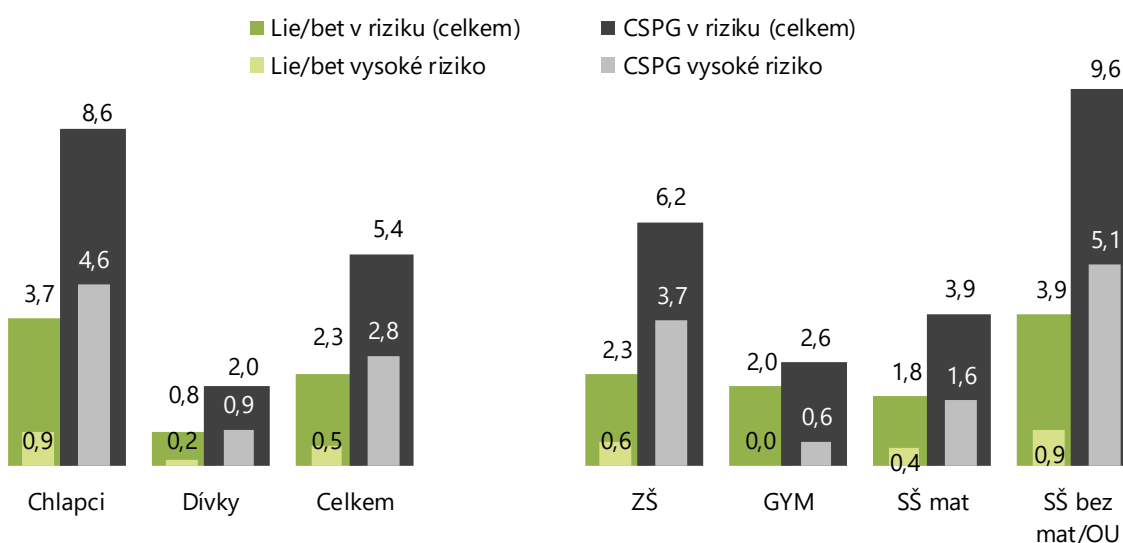
graf 3-1: Hraní hazardních her na internetu a mimo internet mezi 15–16letými studenty – studie ESPAD 2019, v %

Zdroj: Chomynová a kol. (2020)

V riziku rozvoje problémového hraní se podle škály Lie/bet nacházela 2,3 % 16letých (3,7 % chlapců a 0,8 % dívek), z toho ve vysokém riziku 0,5 % studentů (0,9 % chlapců a 0,2 % dívek). Podle škály CSPG bylo podle ESPAD v riziku problémového hraní celkem 5,4 % studentů (8,6 % chlapců a 2,0 % dívek), v tom 2,8 % studentů spadalo do kategorie vysokého rizika – graf 3-2.

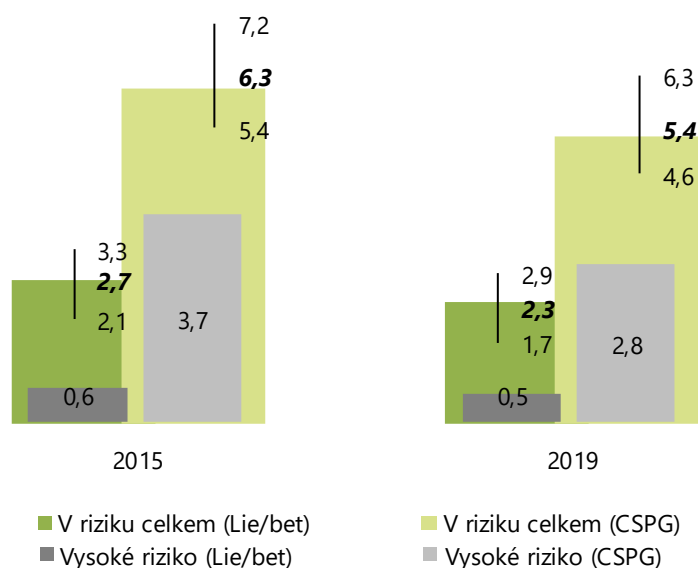
graf 3-2: Výskyt problémového hraní podle škály Lie/bet a CSPG mezi 15–16 letými studenty – studie ESPAD 2019, v %

Zdroj: Chomynová a kol. (2020)

Ve srovnání s r. 2015 se ukazuje relativně stabilní výskyt problémového hráčství mezi 16letými, a to jak podle odhadu na základě škály Lie/bet (2,7 % v r. 2015 a 2,3 % v r. 2019), tak na základě škály CSPG (6,3 % v r. 2015 a 5,4 % v r. 2019) – graf 3-3.

graf 3-3: Srovnání výsledků škály Lie/bet a CSPG mezi 15–16 letými studenty – studie ESPAD 2015 a 2019, v %

Zdroj: Chomynová a kol. (2020)

3.2.2 Studie UPOL mezi českými adolescenty

Katedra psychologie Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci realizovala ve školním roce 2021/2022 mezi žáky SŠ ve věku 15–19 let studii zaměřenou na chování dospívajících na internetu, hodnoty adolescentů a různé formy rizikového chování (Banárová a kol., 2022).³⁴ Ve spolupráci s realizátory studie byla do dotazníku zařazena sada otázek věnovaných hraní HH vycházejících ze studie *ESPAD*.

Podle studie *UPOL 2021* mělo zkušenost s hraním hazardních her v posledních 12 měsících, a to jak na internetu, tak mimo internet, celkem 30,0 % studentů SŠ (38,0 % chlapců a 23,9 % dívek), po vyloučení loterií 18,0 % dotázaných (29,9 % chlapců a 8,8 % dívek).

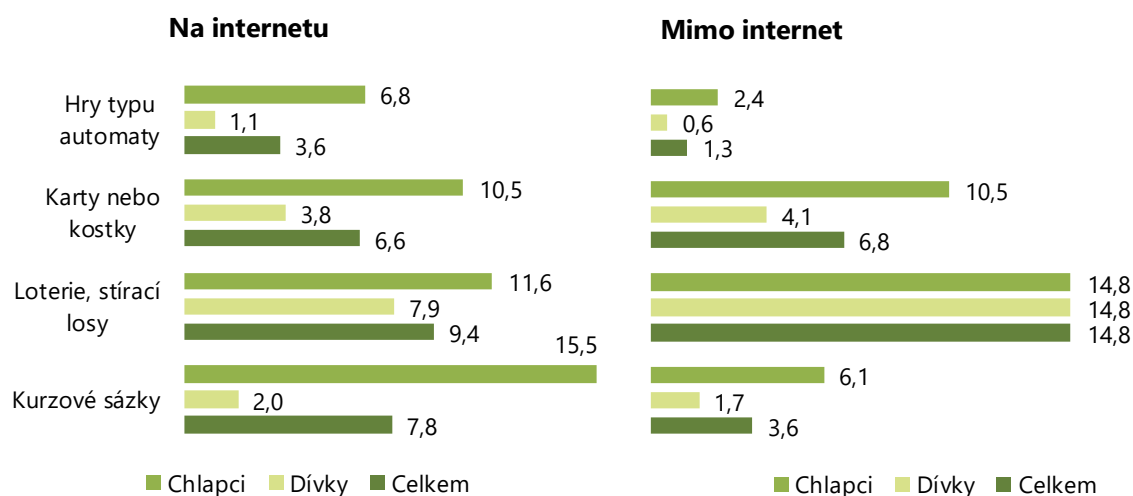
Celkem 14,8 % studentů uvádělo zkušenost s loteriemi v prostředí land-based a 6,8 % s karetními hrami a kostkami. Kurzového sázení se účastnily 3,6 % a technické hry typu automaty hrálo pouze 1,3 % studentů. V online prostředí byly z HH nejčastěji uváděné loterie a stírací losy (9,4 %) a kurzové sázky (7,8 %), a to zejména mezi chlapci – graf 3-4.

Hraní všech typů HH uváděli několikanásobně častěji chlapci, výjimkou byly pouze loterie a stírací losy, s nimiž měli chlapci a dívky zkušenosti ve stejné míře. Účast na jednotlivých HH je vyrovnaná napříč ročníky SŠ, výjimku tvořilo pouze kurzové sázení, a to jak mimo internet (1,9 % v 1. ročníku vs. 5,0 % v 4. ročníku), tak na internetu (3,7 % v 1. ročníku vs. 13,7 % v 4. ročníku SŠ).

V riziku rozvoje problémového hraní se podle škály Lie/bet nacházelo 4,7 % 15–19letých (9,5 % chlapců a 1,2 % dívek), z toho ve vysokém riziku 1,2 % studentů (2,5 % chlapců a 0,2 % dívek). Riziko rozvoje problémového hraní roste s věkem a ročníkem studované školy – graf 3-5.

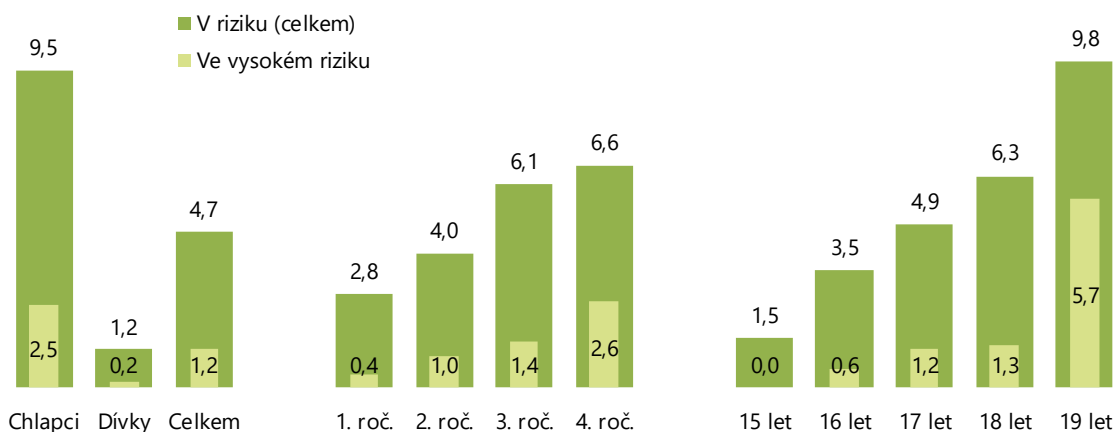
³⁴ Sběr dat probíhal od října 2021 do března 2022. Studie se zúčastnilo 22 náhodně vybraných SŠ (11 gymnázií a 10 SOŠ) z 11 krajů ČR. Celkem bylo sesbíráno 1 920 validních dotazníků. Administrace probíhala během vyučovacích hodin formou skupinového zadání metodou „tužka a papír“ (PAPI) a pro část respondentů i online metodou.

graf 3-4: Hraní hazardních her na internetu a mimo internet mezi 15–19letými studenty – studie UPOL 2021, v %

Zdroj: Chomynová a kol. (2022)

graf 3-5: Výskyt problémového hraní podle škály Lie/bet mezi 15–19letými studenty – studie UPOL 2021, v %

Zdroj: Chomynová a kol. (2022)

3.3 Regionální studie

3.3.1 Průzkum mezi žáky základních a středních škol v Praze

V listopadu až prosinci 2022 realizovalo Centrum sociálních služeb Praha (Pražské centrum primární prevence) další vlnu každoročního průzkumu zaměřeného na rizikové chování žáků 2. stupně ZŠ a SŠ v Praze³⁵ (Centrum sociálních služeb Praha, 2023).

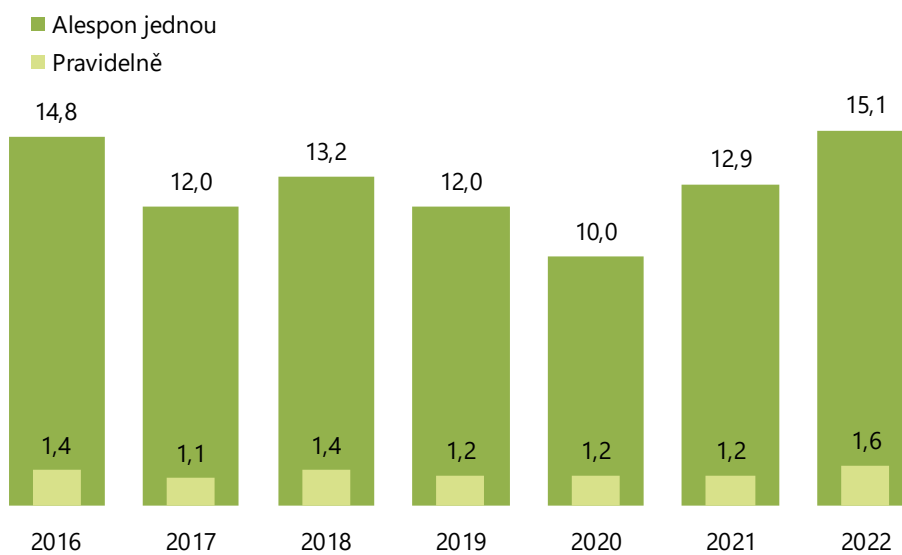
Z oblasti hazardního hraní je dlouhodobě v jedné kategorii sledováno hraní na výherních automatech a kurzové sázení (včetně sázení na internetu). Hraní HH v posledních 12 měsících uvedlo celkem 15,1 % žáků a studentů, opakovaně, tj. několikrát za rok, hrálo 5,4 % (4,6 % v r. 2021 a 3,6 % v r. 2020). Pravidelně, tj. skoro každý týden, téměř denně nebo denně, dále hrálo 1,6 % dotázaných.

Mezi I. 2016–2020 byl zaznamenán mírný pokles prevalence HH mezi žáky a studenty pražských škol (z 14,3 % v r. 2016 na 10,0 % v r. 2020). Naopak v posledních dvou letech dochází opět

³⁵ Výzkumný soubor tvořilo 13 286 respondentů ve věku 11–21 let, z toho 46,1 % tvořili chlapci a 53,9 % dívky. Šetření probíhalo stejně jako v předchozích letech prostřednictvím online dotazníku (CAWI) v průběhu vyučování.

k postupnému nárůstu míry HH u žáků a studentů, a to na hodnoty obdobné jako v r. 2016. Míra pravidelného hraní zůstává dlouhodobě přibližně na stejné úrovni (1,2–1,6 %) – graf 3-6.

graf 3-6: Trendy v prevalenci hraní HH v posledních 12 měsících mezi žáky a studenty pražských ZŠ a SŠ v l. 2016–2022, v %

Zdroj: Centrum sociálních služeb Praha (2023); Petrenko a Líbal (2023)

> 4

Kapitola 4:

Míra a vzorce hraní hazardních her v dospělé populaci

4.1 Přehled situace a studií mezi dospělými

V ČR jsou každoročně k dispozici výsledky týkající se zkušeností s hazardním hraním v obecné populaci ze dvou omnibusových šetření *Prevalence užívání drog v populaci ČR a Výzkum názorů a postojů občanů k problematice zdravotnictví a zdravého způsobu života (Výzkum občanů)*. Ve čtyřletých intervalech realizuje NMS celopopulační studii *Národní výzkum užívání návykových látek (Národní výzkum)* na náhodně vybraném reprezentativním vzorku dospělé populace ČR – poslední vlna této studie proběhla v r. 2020, další vlna studie probíhá v r. 2023.

Různé typy hazardních her představují různé riziko rozvoje problémového hráčství. Míru rizika ovlivňují mimo jiné strukturní a situační charakteristiky her, např. výše a proměnlivost sázek, struktura a pravděpodobnost výher, výše jackpotu, rychlost hry, přítomnost tzv. těsných proher, zvukové a barevné efekty. Z pohledu strukturních charakteristik patří mezi nejrizikovější technické hry, kurzové sázky, především tzv. online live sázky, a živé hry v kasinu (Parke a Griffiths, 2007; Griffiths, 2009; Mravčík a kol., 2020a).

Problémové hraní je charakterizováno ztrátou kontroly nad hraním, která se projevuje vysokou intenzitou hraní (množstvím času stráveným hrou), epizodickým charakterem hraní a vysokými finančními částkami vloženými do hraní s následnými negativními dopady pro hráče a jeho okolí. Klinicky diagnostikovaná porucha kontroly hráčského chování se označuje jako patologické hráčství (dg. F63.0) v MKN-10 (WHO a ÚZIS ČR, 2008) nebo hráčská porucha v DSM-5 (American Psychiatric Association, 2013).

Odhady výskytu problémového hraní v ČR z celopopulačních studií jsou prováděny od r. 2012. Poslední dostupné odhady problémového hraní z *Národního výzkumu* jsou k dispozici za r. 2020, doplňují je každoroční odhady z omnibusové studie *Výzkum občanů* a z průzkumu *Lékaři ČR* realizovaného ve dvouletých intervalech. Součástí dotazníku *Výzkumu občanů* je screeningová škála Lie/bet (Johnson a kol., 1997),³⁶ *Národní výzkum* kromě nástroje Lie/bet sleduje výskyt problémů souvisejících s hazardním hraním prostřednictvím škály PGSI (Problem Gambling Severity Index) (Holtgraves, 2009; Currie a kol., 2010; Currie a kol., 2013).³⁷

Ve dvouletých intervalech je realizována studie na reprezentativním vzorku osob ve výkonu trestu odnětí svobody, která od r. 2012 obsahuje rovněž otázky na hazardní hraní, poslední vlna studie proběhla v r. 2022. Součástí studie je i screeningová škála Lie/bet.

³⁶ Škála Lie/bet sestává ze dvou otázek: (1) Musel/a jste někdy lhát lidem, kteří jsou pro vás důležití, o tom, jak moc hrajete?, (2) Cítil/a jste někdy potřebu hrát za více a více peněz?. Možné odpovědi na obě otázky jsou „ano“ (1 bod) a „ne“ (0 bodů), výsledné skóre vzniklé součtem bodů tak může nabývat hodnoty 0–2, přičemž alespoň 1 pozitivní odpověď indikuje riziko problémového hráčství – 1 bod odpovídá kategorii mírného rizika, 2 body naznačují vysoké riziko problémů v souvislosti s hazardním hraním.

³⁷ Škála PGSI se skládá z 9 otázek: (1) Vsadil/a jste někdy více peněz, než jste si mohl/a dovolit prohrát?, (2) Potřeboval/a jste hrát se stále větším obnosem peněz, abyste dosáhl/a požadovaného vzrušení?, (3) Vrátil/a jste se hned druhý den, abyste vyhrál/a zpět prohrané peníze?, (4) Měl/a jste pocit, že by vám hraní mohlo způsobovat problémy?, (5) Způsobilo vám hraní nějaké zdravotní problémy, včetně stresu nebo úzkosti?, (6) Kritizovali někdy jiní lidé vaše hraní, nebo vám říkali, že máte s hraním problém, ať už to byla podle vás pravda nebo ne?, (7) Způsobilo vám nebo vaší rodině hraní nějaké finanční problémy?, (8) Cítil/a jste někdy vinu nad tím, že hrajete, nebo nad tím, jaké má vaše hraní následky?, (9) Půjčil/a jste si peníze na hru nebo jste prodal/a nějaký majetek, abyste získal/a peníze na hru?. Respondenti odpovídali na škále 0 = nikdy až 3 = téměř vždy. Výsledné PGSI skóre, které je součtem uvedených odpovědí, nabývá hodnot 0–27, kdy 0 bodů značí žádný problém v souvislosti s hraním HH, 1–2 body odpovídají nízkému riziku v souvislosti s hraním HH, 3–7 bodů střednímu riziku s výskytem určitých negativních dopadů hraní a 8 a více bodů značí vysoké riziko v souvislosti s hraním, tedy riziko hráčské poruchy s negativními dopady a ztrátu kontroly (Maitland a Adams, 2007).

4.2 Reprezentativní výzkumy v obecné populaci ČR

4.2.1 Národní výzkum užívání návykových látek

Poslední vlna *Národního výzkumu užívání návykových látek*, kterou realizovalo NMS ve spolupráci s agenturou MindBridge Consulting na reprezentativním vzorku dospělé populace ve věku 15+ let, proběhla v r. 2020 (Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting, 2021b; Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting, 2021a).³⁸

V rámci *Národního výzkumu 2020* je prostřednictvím samostatného modulu otázek sledováno hraní hazardních her v kamenných provozovnách (land-based) i na internetu:

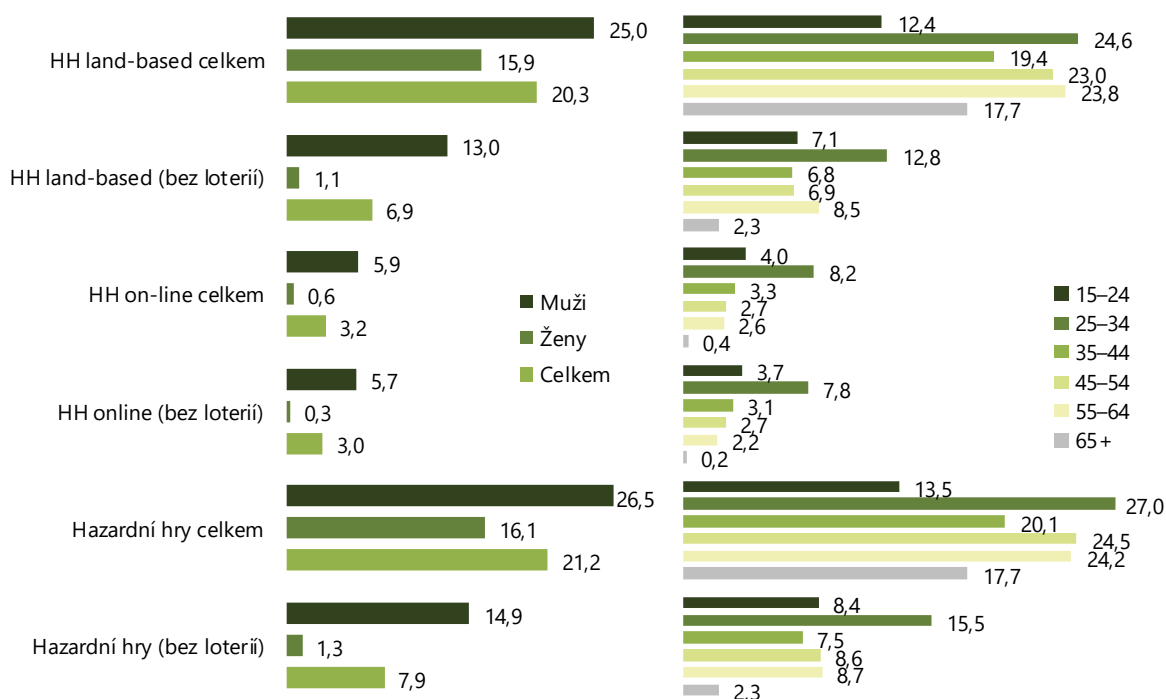
- hraní technických her (tj. herních automatů, VHP a VLT), hraní na jiných technických zařízeních (např. elektromechanická ruleta, elektronický karetní stůl nebo kostky), kurzové sázky v sázkových kancelářích uzavřené před zahájením události (např. na sport nebo společenskou událost) a live sázky uzavírané v průběhu sportovního utkání, živé hry v kasinu (např. živá ruleta, karetní hry nebo kostky) a účast na číselných loteriích (např. Sportka, Šťastných 10, Euromiliony, Lotto) včetně stíracích losů;
- frekvence hraní jednotlivých typů her v posledních 12 měsících;
- 2 škály zaměřené na screening problémového hráčství (Problem Gambling Severity Index – PGSI a Lie/bet).

V posledních 12 měsících hrálo některou HH 21,2 % respondentů (26,5 % mužů a 16,1 % žen). Účast na loteriích v posledních 12 měsících uvedlo 17,3 %, prevalence hraní HH bez loterií v posledních 12 měsících byla 7,9 % (14,9 % mužů a 1,3 % žen). Kromě loterií uváděli respondenti nejčastěji kurzové sázení v sázkových kancelářích (land-based), live sázky a hraní TH typu automaty. Nejvyšší prevalence hraní byla zjištěna ve věkové kategorii 25–34 let a klesá s věkem respondentů – graf 4-1.

Nejvyšší frekvenci hraní uváděli účastníci kurzových a live sázek v prostředí land-based a hráči TH typu automaty na internetu. Denní frekvenci hraní uváděli spíše respondenti v prostředí kamenných provozoven, v obou případech převažovalo hraní s frekvencí několikrát týdně.

³⁸ Na přelomu května a června 2020 proběhlo online dotazování na reprezentativním vzorku internetové populace, osloveno bylo celkem 8 486 osob, výsledný soubor tvořilo 3 000 osob (míra respondence 35,4 %). V období září až listopad 2020 probíhalo face to face (F2F) dotazování v náhodně vybraných domácnostech – osloveno bylo celkem 6 927 domácností, konečný výběrový soubor tvořilo 3 543 osob (míra respondence 51,1 %).

graf 4-1: Hraní HH v posledních 12 měsících podle pohlaví a věkových skupin – Národní výzkum (F2F dotazování) 2020, v %

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting (2021b)

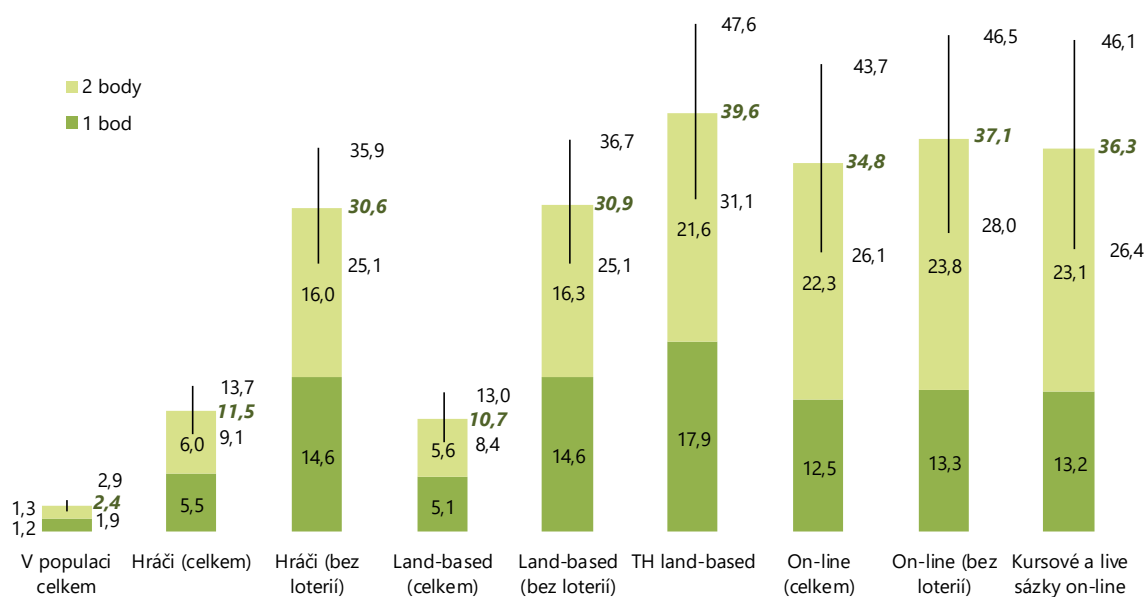
V rámci *Národního výzkumu 2020* byly sledovány také změny v hraní hazardních her v období nouzového stavu během pandemie COVID-19. Sledovány byly změny v chování týkající se hraní hazardních her na internetu (her typu automaty, kasinové hry, kurzové a live sázky, loterie a stírací losy), hraní land-based HH nebylo sledováno, protože na jaře 2020 došlo z důvodu zavedení plošných epidemiologických opatření k uzavření řady provozoven HH a snížila se tak nabídka land-based příležitostí k hraní HH.

Analýza ukázala, že v internetové populaci došlo během nouzového stavu v průměru ke snížení míry hraní HH online, následně v období mezi jarním nouzovým stavem a podzimním dotazováním byl pozorován nárůst průměrné míry hraní HH online. Nárůst byl sledována zejména u každodenních hráčů online hazardních her (Mravčík a Chomynová, 2021; Mravčík a kol., 2021a).

Podle screeningové škály Lie/bet bylo v kategorii rizika v souvislosti s hraním HH v r. 2020 celkem 2,4 % populace ve věku 15 a více let (4,7 % mužů a 0,3 % žen), z nich 1,3 % (2,6 %, resp. 0,0 %) spadalo do kategorie vysokého rizika.

Mezi hráči HH, tj. respondenty se zkušeností s hraním HH v posledních 12 měsících, bylo v riziku vzniku problémového hraní odhadem 11,5 % hráčů (17,6 % mužů a 1,7 % žen), z toho 6,0 % v kategorii vysokého rizika. Po vyloučení číselných a okamžitých loterií bylo v riziku vzniku problémového hraní 30,6 % hráčů (31,4 % mužů a 21,7 % žen), z toho 16,0 % v kategorii vysokého rizika. K nejrizikovějším hrám podle podílu hráčů v riziku patřily TH typu automaty – graf 4-2. Nejvyšší podíl hráčů v riziku celkem i podíl hráčů ve vysokém riziku byl ve věkové skupině 15–24 let.

graf 4-2: Výsledky screeningové škály Lie/bet v obecné populaci a mezi hráči hazardních her v posledních 12 měsících podle typu hazardní hry – Národní výzkum (F2F dotazování) 2020, v %

Pozn.: Kurzívou zeleně je označena střední hodnota podílu osob celkem v riziku (1 a více bodů na škále Lie/bet), svíslá čára označuje 95% interval spolehlivosti pro odhad problémového hraní.

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting (2021b)

Podle screeningové škály PGSI se v kategorii rizika v souvislosti s hraním HH se nacházelo celkem 4,5 % populace ve věku 15+ (8,5 % mužů a 0,6 % žen), z nich 1,5 % respondentů spadalo do kategorie nízkého rizika, 1,7 % do kategorie středního rizika a 1,3 % spadalo do kategorie vysokého rizika v souvislosti s hraním HH. Stejně jako v případě škály Lie/bet i škála PGSI ukázala, že zastoupení hráčů v riziko bylo vyšší u on-line hráčů než u hráčů land-based.

Odhady absolutního počtu osob v riziku problémového hraní na základě použitých screeningových škál jsou uvedeny v kapitole Srovnání studií provedených v letech 2012–2022, str. 43.

4.2.2 Výzkum názorů a postojů občanů České republiky

Poslední vlna omnibusového šetření *Výzkum názorů a postojů občanů České republiky k otázkám zdravotnictví a k problematice zdraví* (Výzkum občanů), které každoročně realizuje NMS ve spolupráci s agenturou INRES-SONES,³⁹ proběhla v listopadu až prosinci 2022 (Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES, 2023b).

Zkušenost s hraním HH někdy v životě mělo celkem 60,8 % dospělé populace (67,8 % mužů a 54,0 % žen), nejvíce s loteriemi. V posledních 12 měsících hrálo některou HH 43,8 % dospělých (51,3 % mužů a 36,7 % žen). Nejčastěji uváděnou HH byly loterie – 37,5 % respondentů uvedlo účast na loteriích land-based a 10,7 % hraní loterií online. Přibližně desetina respondentů uváděla zkušenosti se sázením – 9,8 % s online kurzovými sázkami, 8,9 % s live sázkami a 7,7 % sázení v sázkových kancelářích. Prevalence hraní HH v posledních 12 měsících po vyloučení loterií dosahovala 16,2 % (26,3 % muži a 6,5 % ženy) – tabulka 4-1.

Muži uváděli 2–5krát častější zkušenosti s hraním všech typů HH, a to jak při hraní HH land-based, tak online, s výjimkou loterií, kde jsou rozdíly mezi muži a ženami podstatně nižší. Míra hraní HH v posledních 12 měsících je výrazně vyšší mezi mladými dospělými ve věku 15–34 let.

³⁹ Osloveno bylo celkem 1 987 osob, výzkumný soubor tvořilo 1 784 respondentů ve věku 15 a více let (873 mužů a 911 žen). Míra response tak dosáhla 89,8 %. Respondenti byli vybráni kvótním výběrem tak, aby reprezentovali populaci ČR s ohledem na věk, pohlaví a region. Data byla sbírána prostřednictvím osobních rozhovorů (F2F interview).

tabulka 4-1: Prevalence hazardního hraní v obecné populaci starší 15 let v posledních 12 měsících – Výzkum občanů 2022, v %

Hazardní hra nebo skupina hazardních her	Pohlaví		Mladí dospělí	Celkem
	Muži (n=873)	Ženy (n=911)	15–34 let (n=455)	15+ let (N=1 784)
Land-based				
TH typu automaty	4,6	1,1	4,4	2,8
Jiné TH (EMR, el. karetní stůl nebo kostky)	1,8	0,7	1,5	1,2
Kurzové sázky	12,8	2,9	12,3	7,7
Živé hry v kasinu	2,5	0,8	2,6	1,6
Loterie, stírací losy	42,2	33,0	33,0	37,5
On-line				
TH	2,7	0,5	3,3	1,6
Kurzové sázky	16,3	3,5	16,9	9,8
Live sázky	14,9	3,2	14,7	8,9
Živé hry	2,3	0,4	2,2	1,3
Loterie	14,2	7,4	10,5	10,7
Celkem				
HH land-based celkem	46,5	34,6	38,5	40,4
HH land-based bez loterií	15,6	3,8	14,7	9,6
HH on-line celkem	26,7	10,1	24,6	18,2
HH on-line bez loterií	20,6	4,6	20,2	12,4
HH celkem	51,3	36,7	43,7	43,8
HH celkem bez loterií	26,3	6,5	23,5	16,2

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2023b)

Výsledky screeningové škály Lie/bet naznačují, že v kategorii rizika v souvislosti s hraním HH se v r. 2022 nacházelo celkem 2,5 % populace ve věku 15 a více let (4,2 % mužů a 0,8 % žen), z nichž 1,2 % (1,7 %, resp. 0,7 %) spadalo do kategorie vysokého rizika.

Mezi hráči HH v posledních 12 měsících bylo v riziku vzniku problémového hráčství odhadem 5,6 % hráčů (8,3 % mužů a 2,1 % žen), z toho 2,7 % v kategorii vysokého rizika. Po dalším zúžení odhadu pouze na ty, kteří v posledních 12 měsících hráli jinou HH než číselné a okamžité loterie, bylo v riziku vzniku problémového hráčství 15,2 % hráčů (16,1 % mužů a 11,9 % žen), z toho 7,3 % v kategorii vysokého rizika – tabulka 4-2.

tabulka 4-2: Výsledky screeningové škály Lie/bet v obecné populaci a mezi hráči HH podle pohlaví a věkových skupin – Výzkum občanů 2022, v %

Škála Lie/bet	Muži	Ženy	Celkem 15+	95% CI	15– 24 let	25– 34 let	35– 44 let	45– 54 let	55– 64 let	65+ let
V obecné populaci (N=1 784)										
V riziku (1+ bodů)	4,2	0,8	2,5	1,7–3,2	2,0	4,3	1,6	2,5	2,7	2,0
> z toho vysoké riziko (2 body)	1,7	0,7	1,2	0,7–1,7	0,0	2,4	1,0	1,9	0,8	0,9
Mezi hráči hazardních her v posledních 12 měsících (n=782)										
V riziku (1+ bodů)	8,3	2,1	5,6	4,0–7,2	5,6	8,7	3,8	5,3	5,7	5,1
> z toho vysoké riziko (2 body)	3,3	1,8	2,7	1,6–3,8	0,0	4,7	2,3	4,0	1,6	2,3
Mezi hráči hazardních her (bez loterií) v posledních 12 měsících (n=289)										
V riziku (1+ bodů)	16,1	11,9	15,2	11,1–19,4	9,8	16,7	9,3	14,5	24,1	20,5
> z toho vysoké riziko (2 body)	6,5	10,2	7,3	3,9–11,3	0,0	9,1	5,6	10,9	6,9	9,1

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2023b)

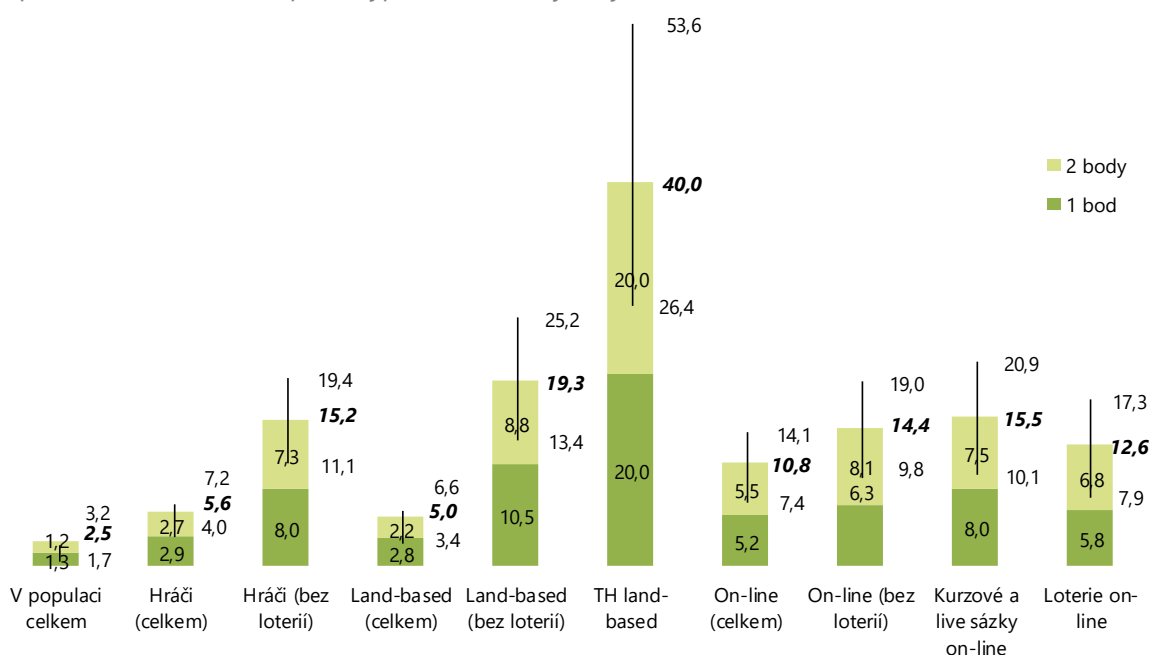
Zastoupení hráčů v riziku bylo v r. 2022 vyšší u online hráčů (10,8 %) než u hráčů land-based (5,0 %). Nejvyšší zastoupení problémového hraní bylo mezi hráči TH land-based (40,0 %), online

kurzových sázek (15,5 %) a online loterií (12,6 %) – graf 4-3. K vysoce rizikovým hrám podle podílu hráčů v riziku patří dlouhodobě také živé hry.

Výsledky za r. 2022 naznačují stabilní výskyt míry problémového hraní v populaci (2,9 % v r. 2020 a 2,5 % v r. 2022). Dlouhodobě však mírně roste podíl hráčů spadajících do vysokého rizika (0,7 % v r. 2018, 1,0 % v r. 2020, 1,2 % v r. 2022). K nárůstu problémového hraní dochází v mladších věkových kategoriích, zejména pak ve věkové kategorii 25–34 let.

Dlouhodobě se zvyšuje podíl hráčů TH land-based ve vysokém riziku (z 8,0 % v r. 2017 na 22,4 % v r. 2020 a 40,0 % v r. 2022). Nárůst je patrný také v případě online kurzových sázek (včetně live sázek) (ze 4,8 % v r. 2017 na 8,8 % v r. 2020 a 15,5 % v r. 2022).

graf 4-3: Výsledky screeningové škály Lie/bet v obecné populaci a mezi hráči hazardních her v posledních 12 měsících podle typu hazardní hry – Výzkum občanů 2022, v %

Pozn.: Kurzívou tučně je označena střední hodnota podílu osob celkem v riziku (1 a více bodů na škále Lie/bet), svislá čára označuje 95% interval spolehlivosti pro odhad problémového hraní.

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2023b)

Extrapolace na absolutní počet osob v riziku problémového hraní na základě použitých screeningových škál jsou uvedeny v kapitole Srovnání studií provedených v letech 2012–2022, str. 43.

4.2.3 Výzkum Prevalence užívání drog v populaci ČR

Obdobně jako v předchozích letech byly otázky NMS zaměřené na výskyt hazardního hraní v obecné populaci ČR zařazeny také do omnibusové studie *Prevalence užívání drog v populaci ČR*,⁴⁰ kterou realizovala agentura ppm factum research v září 2022 (Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research, 2023).

Zkušenost s hraním některé ze sledovaných HH v životě včetně loterií uvedlo 79,9 % dotázaných ve věku 15+ let (81,4 % mužů a 78,5 % žen). Nejčastěji se respondenti kromě loterií (75,6 %) účastnili kurzového sázení land-based (34,9 %), hraní TH uvedlo 29,1 % a ŽH 15,0 % dotázaných.

⁴⁰ V r. 2022 byla poprvé pro sběr dat v rámci studie využita metoda online dotazování (*computer-assisted web interviewing, CAWI*) na reprezentativním vzorku internetové populace 15+ let (N = 1 000), z toho bylo 488 mužů (48,8 %) a 512 žen. Respondenti byli vybráni tak, aby reprezentovali populaci ČR s ohledem na věk, pohlaví, vzdělání, kraj a velikost místa bydliště.

Hraní HH (bez loterií) v posledních 12 měsících uvedlo celkem 24,9 % respondentů (34,8 % mužů a 15,4 % žen), nejčastěji šlo o KS land-based (19,6 %). Výsledky výzkumu *Prevalence užívání drog v populaci ČR 2022* potvrzují výsledky studie *Výzkum občanů 2022 – výrazně vyšší prevalenci hraní HH (bez loterií) v posledních 12 měsících uvádějí muži a mladí dospělí ve věku 15–34 let – tabulka 4-3. V posledních 30 dnech hrálo některou z HH (bez loterií) 17,1 % dotázaných (25,0 % mužů a 9,6 % žen). Nejčastěji šlo o kurzové sázení land-based (13,1 %) a hraní HH online (11,8 %).*

tabulka 4-3: Výskyt hazardního hraní v obecné populaci starší 15 let v posledních 12 měsících – studie Prevalence užívání drog v populaci ČR 2022, v %

Hazardní hra nebo skupina hazardních her	Pohlaví		Mladí dospělí	Celkem
	Muži (n=488)	Ženy (n=512)	15–34 let (n=289)	15+ let (N=1 000)
Loterie, stírací losy	48,8	49,0	49,6	48,9
TH land-based	8,2	5,5	10,9	6,8
Živé hry land-based	8,4	2,5	9,0	5,4
Kurzové sázky land-based	30,1	9,6	22,7	19,6
Hazardní hry online	24,0	10,4	23,4	17,0
HH celkem	59,6	52,0	60,0	55,7
HH celkem bez loterií	34,8	15,4	31,7	24,9

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2023)

4.2.4 Srovnání studií provedených v letech 2012–2022

NMS provedlo od r. 2012 celkem 24 studií ve 3 řadách, které zjišťovaly míru zkušenosti s hazardním hraním v obecné populaci.⁴¹ Ve všech letech nejsou k dispozici sledované ukazatele ke všem typům HH, neboť formulace otázek se v jednotlivých studiích měnila s ohledem na nové trendy v hraní HH. Vzájemně se také liší v použité metodologii, což je nezbytné vzít v úvahu i při porovnávání výsledků a hodnocení trendů ve vývoji situace – např. dlouhodobě se ukazuje, že míra hraní HH je v internetové populaci vyšší než ve F2F výzkumech. Pro hodnocení trendu byl použit ukazatel míry prevalence v časovém horizontu 12 měsíců.

Studie realizované v r. 2022 potvrdily dlouhodobý mírný nárůst míry hazardního hraní v obecné populaci starší 15 let (s vyšším nárůstem mezi muži). Rostoucí prevalence je patrná nejen v případě loterií, které jsou nejčastěji uváděnou hazardní hrou, ale i v případě ostatních typů HH. Po určitém poklesu zaznamenaném v l. 2020 a 2021, ke kterému pravděpodobně došlo v souvislosti s pandemií COVID-19, se prevalence hraní HH v dospělé populaci vrátila na hodnoty z r. 2019, a v případě online HH dokonce i na hodnoty výrazně vyšší.

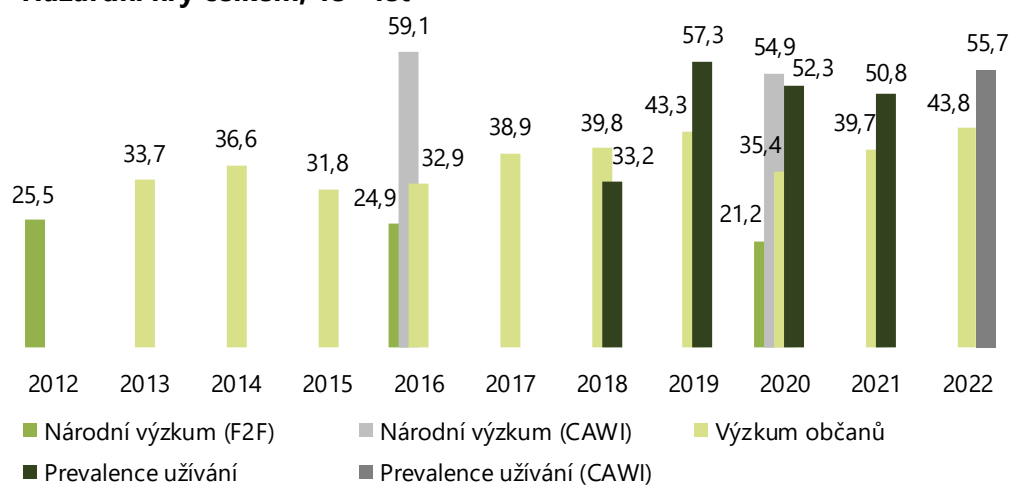
V r. 2022 účast na HH (včetně loterií) v posledních 12 měsících uvedlo přibližně 44–56 % dospělých, přičemž nejčastěji je uváděna právě účast na loteriích (38–49 %). HH bez loterií hrálo v posledních 12 měsících 16–25 % dospělé populace, online HH 17–18 % – graf 4-4. K dlouhodobému nárůstu přispívá pravděpodobně otevření online prostředí v ČR pro všechny typy her, ke kterému došlo po r. 2017. K nejčastěji uváděným HH patří dlouhodobě kurzové sázení land-based (8–20 % v posledních 12 měsících podle studie) spolu s KS a live sázkami online (12 %), následované TH land-based (3–7 %). V nižší míře je uváděné hraní živých her v kasinu (1–5 %), a to jak v prostředí land-based, tak online.

Výsledky studií z r. 2022 rovněž potvrdily nekolinárně vyšší zkušenosti s HH mezi muži a mladými dospělými (15–34 let) a také výrazný pokles míry hazardního hraní (po vyloučení loterií) s rostoucím věkem respondentů, zejména v případě hraní HH on-line.

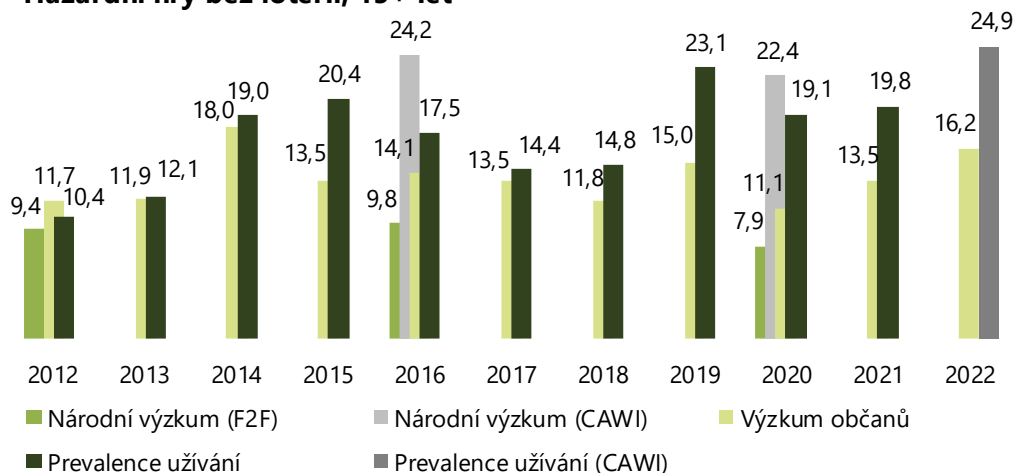
⁴¹ (1) *Národní výzkum užívání návykových látek (Národní výzkum) – 3 vlny v l. 2012, 2016 a 2020*, (2) *Výzkum názorů a postojů občanů České republiky k otázkám zdravotnictví a k problematice zdraví* ve spolupráci s agenturou INRES-SONES (*Výzkum občanů*) – 10 vln v l. 2013–2022, (3) *Prevalence užívání drog v populaci ČR* ve spolupráci s agenturou ppm factum research – 11 vln v l. 2012–2022.

graf 4-4: Prevalence hazardního hraní v posledních 12 měsících v dospělé populaci 15 a více let – srovnání studií realizovaných v l. 2012–2022, v %

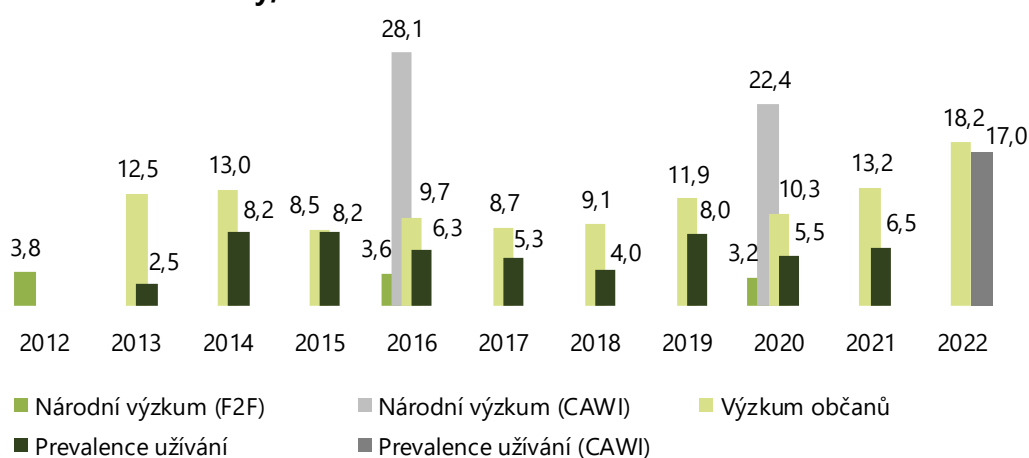
Hazardní hry celkem, 15+ let

Hazardní hry bez loterií, 15+ let

Online hazardní hry, 15+ let

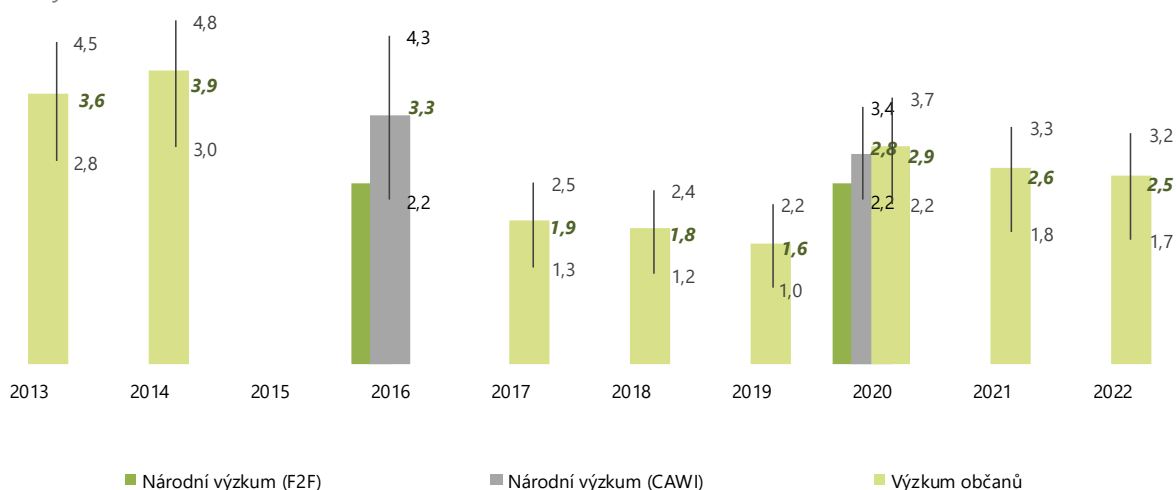
Pozn.: Národní výzkum 2012 byl proveden ve věkové skupině 15–64 let. Studie Prevalence užívání nezahrnuje online loterie.
Zdroje: Mravčík a kol. (2021c), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2022), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2022b), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2023), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2023b)

Použité škály (Lie/bet a PGSI) poskytují různý odhad výskytu problémového hraní, i přesto, že v obou případech jde o standardně používané screeningové škály. Oproti škále Lie/bet pokrývá škála PGSI mnohem širší spektrum problémů v souvislosti s hraním HH – zahrnuje i subjektivní vnímání dopadů HH, výskyt zdravotních problémů, dopady na finanční a rodinnou situaci. Z tohoto důvodu pravděpodobně poskytuje škála PGSI také vyšší odhady výskytu problémového hraní v populaci.

Zatímco např. ve F2F části *Národního výzkumu* podle škály Lie/bet spadaly do kategorie problémového hraní 2,4 % populace, podle škály PGSI bylo v riziku vzniku problémů celkem 4,5 % populace a přibližně 2krát vyšší jsou i odhady výskytu problémového hraní mezi hráči různých her. Odhady týkající se vysokého rizika (tj. 2 body na škále Lie/bet a 8 a více bodů na škále PGSI) poskytují srovnatelné odhady – podle obou škál spadalo do kategorie vysokého rizika v souvislosti s hraním HH 1,3 % populace (a obdobně 6,0 % respondentů, kteří hráli HH v posledních 12 měsících, resp. 16,0 % hráčů jiných her než loterie).

Srovnání meziročních změn odhadů problémového hraní podle škály Lie/bet napříč provedenými studii ukazuje rozdílné trendy. Odhady z *Národního výzkumu 2020* ukazují stabilní situaci (2,4 %), odhady z *Výzkumu občanů* naznačují mírný nárůst míry problémového hraní v obecné populaci (z 1,6–1,9 % v l. 2017–2019 na 2,5–2,9 % v l. 2020–2022) – graf 4-5. V dlouhodobém horizontu (2013–2022) je patrný pokles problémového hraní ve všech provedených studiích.

graf 4-5: Srovnání výsledků odhadů problémového hraní v obecné populaci za použití screeningové škály Lie/bet v l. 2013–2022, v %

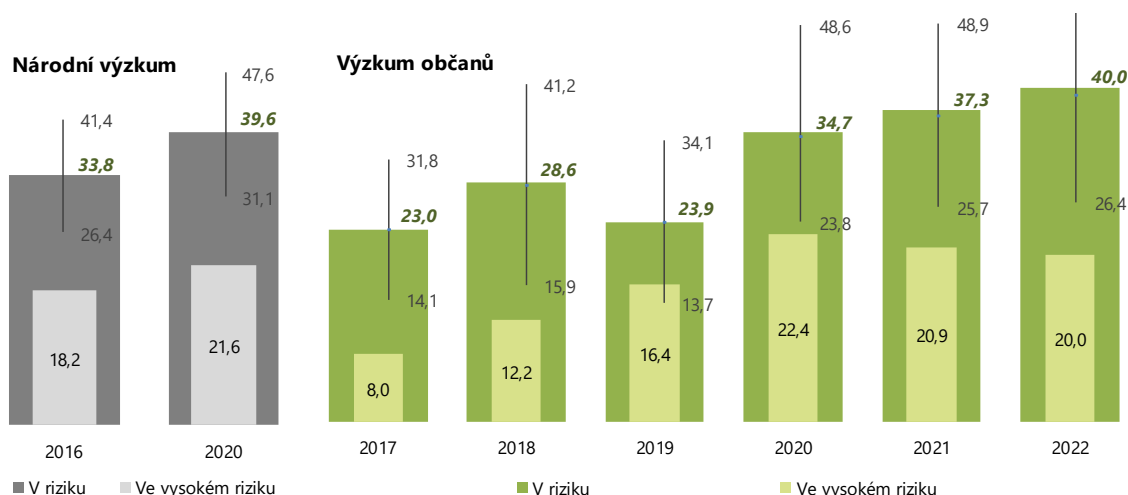
Pozn.: Kurzívou zeleně je označena střední hodnota podílu osob celkem v riziku (1 a více bodů na škále Lie/bet), svislá čára označuje 95% interval spolehlivosti pro odhad problémového hraní.

Zdroje: Mravčík a kol. (2021c), *Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2022)*, *Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2022b)*, *Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2023)*, *Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2023b)*

Napříč studii se dlouhodobě ukazuje, že nejvyšší zastoupení hráčů v riziku rozvoje problémového hraní je mezi hráči TH land-based a hráči KS (včetně live sázek) online a současně u hráčů těchto her je nejvyšší podíl hráčů zařazených do kategorie vysokého rizika.

Studie realizované v posledních letech odhadují, že zastoupení osob v riziku mezi hráči TH land-based na základě Lie/bet škály dosahuje 35–40 %, v tom až 22 % se nachází ve vysokém riziku. Dlouhodobě se tedy potvrzuje, že podíl osob v riziku mezi hráči TH land-based narůstá – graf 4-6.

graf 4-6: Podíl hráčů TH land-based v riziku problémového hraní – srovnání studií z l. 2016–2022, v %

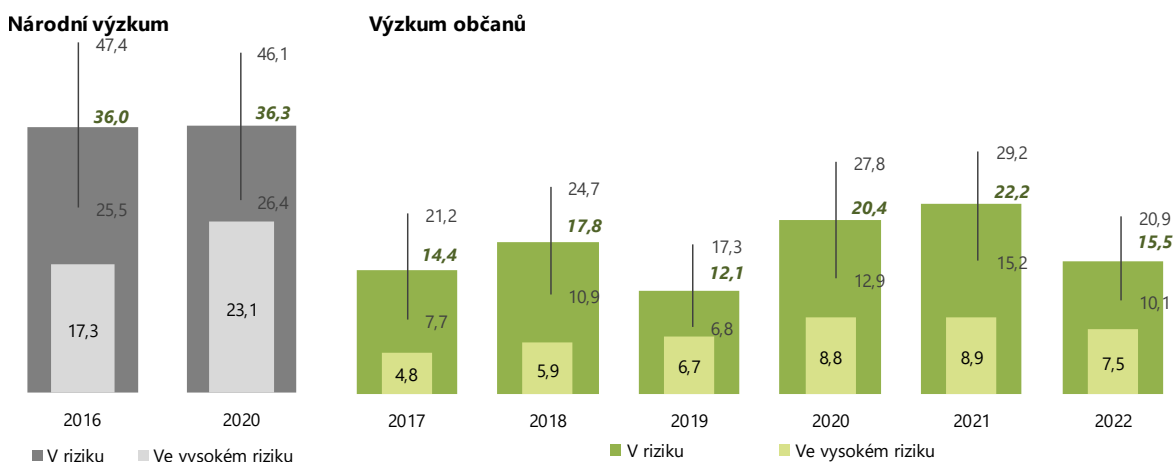

Pozn.: Kurzívou zeleně je označena střední hodnota podílu osob celkem v riziku (1 a více bodů na škále Lie/bet), svíslá čára označuje 95% interval spolehlivosti pro odhad problémového hraní.

Zdroje: Mravčík a kol. (2021c), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2022), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2022b), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2023), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2023b)

Mezi hráči KS (včetně live sázek) na internetu je odhadem 16–36 % osob v riziku problémového hraní, v tom 8–23 % ve vysokém riziku. Podíl hráčů online KS v riziku je podle dostupných studií v posledních letech relativně stabilní – graf 4-7.

graf 4-7: Podíl hráčů KS a live sázek on-line v riziku problémového hraní – srovnání studií z l. 2016–2020, v %

Pozn.: Kurzívou zeleně je označena střední hodnota podílu osob celkem v riziku (1 a více bodů na škále Lie/bet), svíslá čára označuje 95% interval spolehlivosti pro odhad problémového hraní.

Zdroje: Mravčík a kol. (2021c), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2022), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2022b), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2023), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2023b)

Při extrapolaci výsledků získaných v l. 2017–2022 prostřednictvím nástroje Lie/bet na populaci ČR ve věku 15 a více let odpovídal podíl osob v riziku v souvislosti s hraním HH přibližně 144–254 tis. osob, přičemž odhady z l. 2013–2014 dosahovaly přibližně 320–350 tis. osob. Ve vysokém riziku problémového hráčství se v l. 2013–2014 nacházelo odhadem 115–130 tis. osob, aktuální data z l. 2017–2022 odhadují přibližně 60–110 tis. osob ve vysokém riziku problémového hráčství – tabulka 4-4. Zatímco dříve tvořili hráči ve vysokém riziku přibližně 1/3 všech hráčů v riziku, v posledních letech spadala do kategorie vysokého rizika již přibližně 1/2 hráčů v riziku.

tabulka 4-4: Odhadovaný počet osob v riziku problémového hráčství podle screeningové škály Lie/bet v l. 2013–2022 – extrapolace výsledků na počet obyvatel ČR

Lie/bet	Muži	Ženy	Celkem			z toho ve vysokém riziku
			Střední hodnota	95% CI dolní mez	95% CI horní mez	
2013 Občané	269 500	54 600	324 100	250 400	402 400	129 000
2014 Občané	277 200	73 800	351 000	268 000	429 000	114 000
2016 F2F	173 800	37 200	211 000	169 700	259 000	104 200
2016 CAWI	232 500	62 400	294 900	196 500	384 000	160 700
2017 Občané	153 500	14 800	168 300	116 100	223 300	64 300
2018 Občané	139 100	24 700	163 800	107 300	214 500	59 600
2019 Občané	128 600	14 900	143 500	91 800	195 500	74 300
2020 Občané	116 300	55 900	172 200	114 700	229 100	91 100
2020 F2F	204 900	12 700	217 600	170 400	260 000	113 900
2020 CAWI	233 000	21 000	254 000	197 300	305 000	84 000
2021 Občané	177 000	49 000	227 000	159 000	291 000	94 000
2022 Občané	183 000	35 000	218 000	150 000	282 000	104 000

Pozn.: F2F = Národní výzkum, F2F dotazování v domácnostech; CAWI = Národní výzkum, online dotazování

Zdroje: Mravčík a kol. (2021c), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2022), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2022b), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2023), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2023b)

Odhady problémového hraní na základě škály PGSI dosahovaly v l. 2012–2020 přibližně 400–500 tis. osob v riziku, v tom 50–120 tis. osob se nacházelo ve vysokém riziku – tabulka 4-5. Podíly osob ve vysokém riziku odhadované na základě škály PGSI korespondují s odhady podílu osob ve vysokém riziku odhadovaném na základě screeningové škály Lie/bet.

tabulka 4-5: Odhadovaný počet osob v riziku problémového hráčství podle screeningové škály PGSI v l. 2012–2020 (Národní výzkum) – extrapolace výsledků na počet obyvatel ČR

PGSI	Muži	Ženy	Celkem			z toho ve vysokém riziku
			Střední hodnota	95% CI dolní mez	95% CI horní mez	
2012 F2F*	327 400	128 600	456 000	313 600	600 200	53 800
2016 F2F	434 200	74 400	508 600	437 600	580 400	121 600
2016 CAWI	563 300	401 400	964 700	794 800	1 134 100	276 800
2020 F2F	371 700	27 900	399 600	340 800	457 400	116 300
2020 CAWI	642 200	179 600	821 800	735 400	914 700	224 100

Pozn.: *Národní výzkum 2012 byl proveden ve věkové skupině 15–64 let. Pro srovnatelnost s pozdějšími výzkumy byly hodnoty týkající se odhadu problémového hraní na základě škály PGSI extrapolovány na populaci ve věku 15+.

Zdroje: Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti a SC&C (2013); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting (2016); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting (2021b); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting (2021a)

4.2.5 Průzkum mezi lékaři ČR

Od r. 2012 jsou k dispozici rovněž odhady výskytu problémového hráčství z pravidelného omnibusového průzkumu mezi lékaři ČR, který ve dvouletých intervalech provádí NMS ve spolupráci s agenturou INRES-SONES (Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES, 2023a).⁴²

⁴² V r. 2022 bylo dotázáno celkem 1 145 lékařů různých odborností, vybraných kvótním výběrem (response rate 83,8 %). Data od praktických lékařů se využívají pro konstrukci prevalenčních odhadů na základě otázek na počet osob s různými adiktologickými problémy mezi registrovanými osobami. Otázka týkající se hráčů zjišťuje počet „patologických hráčů nebo osob se závažnými problémy s hraním hazardních her, jako jsou automaty, hry v kasinu nebo kurzové sázky (včetně online hazardních her)“. V r. 2022 se studie zúčastnilo 343 praktických lékařů pro dospělé a 212 praktických lékařů pro děti a dorost.

Střední odhad prevalence počtu osob s hráčskou poruchou v populaci osob ve věku 15 a více let v r. 2022 dosáhl 1,3 % (95% CI: 1,1–1,5 %). Trend odhadů získaných pomocí extrapolace na počet obyvatel ukazuje tabulka 4-6.

V absolutních číslech jde přibližně o 113 tis., z toho přibližně 10 tis. osob mladších 18 let. Odhad počtu osob s hráčskou poruchou kolísá v jednotlivých vlnách studie kolem 100 tis., v r. 2020 poprvé klesl pod hodnotu 80 tis. osob – tabulka 4-6.

tabulka 4-6: Podíl a odhadovaný počet osob v riziku problémového hráčství podle dotazníkových průzkumů mezi praktickými lékaři v letech 2012–2022 – extrapolace výsledků na počet obyvatel ČR

Rok	Podíl osob v riziku (v %)	Odhad problémového hráčství		
		Střední hodnota	95% CI dolní mez	95% CI horní mez
2012	1,0	88 732	69 727	107 736
2014	1,3	112 638	89 733	135 544
2016	1,1	97 619	78 335	116 903
2018	1,2	105 399	83 016	127 782
2020	0,9	76 672	59 358	93 987
2022	1,3	113 347	92 628	134 065

Zdroj: Mravčík (2021), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2023a)

4.3 Hazardní hraní ve specifických skupinách populace

4.3.1 Hraní hazardních her v sociálně vyloučených lokalitách

Od r. 2017 nebyla realizována studie mezi Romy ze sociálně vyloučených lokalit (SVL) zaměřená na návykové látky a hazardní hraní. V r. 2017 byla míra hazardního hraní mezi Romy ve srovnání s obecnou populací 2,2krát vyšší, u TH a ŽH až 6,7krát, resp. 11,3krát vyšší. V posledních 12 měsících hrálo nějakou HH 64,8 % Romů. V kategorii rizika v souvislosti s hraním hazardních her se nacházelo celkem 26,0 % respondentů ve věku 15+, v tom 17,9 % spadalo do kategorie vysokého rizika. Srovnání s obecnou populací ukázalo, že podíl problémových hráčů byl v romské populaci až 7,9krát vyšší (Mravčík a kol., 2017; Chomynová a kol., 2021).

V r. 2020 provedla Agentura pro sociální začleňování (ASZ) ve spolupráci s Ministerstvem pro místní rozvoj (MMR) dotazníkové šetření zaměřené na životní podmínky obyvatel sociálně vyloučených lokalit (SVL), v jehož rámci se ptala i na zkušenost s hraním hazardních her. Dotázáno bylo 1 119 respondentů vybraných kvótním výběrem na základě věku, pohlaví a velikosti obce.

Respondenti byli dotazováni na zkušenost s hraním na herních automatech (TH land-based) a s hraním hazardních her na internetu (HH online). Někdy v životě hrálo TH land-based 25 % z nich, v posledních 12 měsících 15 %, v posledních 30 dnech 8 % a v posledních 7 dnech 3 % respondentů. S hraním HH online mělo zkušenost 26 % respondentů, v posledních 12 měsících je hrálo 21 %, v posledních 30 dnech 15 % a v posledních 7 dnech 7 % respondentů – tabulka 4-7.

tabulka 4-7: Míra hraní HH mezi respondenty studie v sociálně vyloučených lokalitách v ČR v r. 2020, v %

Typ HH	Celoživotní prevalence	V posledních 12 měsících	V posledních 30 dnech	V posledních 7 dnech
TH land-based	25	15	8	3
HH online	26	21	15	7

Zdroj: Agentura pro sociální začleňování a Ministerstvo pro místní rozvoj (2021)

4.3.2 Hraní hazardních her mezi vězni ve výkonu trestu odnětí svobody

Hazardní hraní ve vězeňské populaci je pravidelně zjišťováno v *Dotazníkové studii užívání návykových látek mezi vězni ve výkonu trestu odnětí svobody*. Studii realizuje ve dvouletých intervalech od r. 2010 NMS ve spolupráci s Generálním ředitelstvím VSČR a agenturou ppm factum

research. V r. 2022 proběhla 7. vlna studie (Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a Generální ředitelství Vězeňské služby ČR, 2022).⁴³

Zkušenost s hraním hazardních her (HH) byla zjišťována pro období před aktuálním uvězněním, a to někdy v životě, v posledních 12 měsících a v posledních 30 dnech. Zkušenost s hraním HH před nástupem do vězení mělo 58 % respondentů. V posledních 12 měsících před nástupem hrálo HH 40 % dotázaných a v posledních 30 dnech 20 % dotázaných vězňů – tabulka 4-8.

tabulka 4-8: Zkušenosti s hraním hazardních her v populaci vězňů ve výkonu trestu odnětí svobody celoživotně, v posledních 12 měsících a v posledních 30 dnech v r. 2022, v %

Typ hazardní hry	Někdy v životě	V posledních 12 měsících	V posledních 30 dnech
Jakákoliv hazardní hra	58,1	40,3	20,4
TH typu automaty (VHP, VLT) land-based	46,7	32,4	16,2
TH typu automaty (VHP, VLT) online	25,3	18,7	10,4
Živé hry land-based	15,5	9,6	4,7
Živé hry online	8,4	5,4	3,2
Kurzové sázky land-based	15,9	10,7	4,8
Kurzové sázky online	12,8	8,0	4,0
Loterie online	7,4	4,9	2,1

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a Generální ředitelství Vězeňské služby ČR (2022)

Srovnání výsledků jednotlivých vln studie ukazuje nárůst aktuálních zkušeností s hraním HH před nástupem do vězení (prevalence v posledních 12 měsících). Výsledky ukazují nárůst hraní HH online, a to především TH a živých her – tabulka 4-9.

tabulka 4-9: Srovnání zkušenosti s hraním vybraných hazardních her v populaci vězňů v posledních 12 měsících před nástupem výkonu trestu odnětí svobody v l. 2012–2022, v %

Typ hazardní hry	2012 (N=1 641)	2014 (N=1 751)	2016 (N=1 815)	2018 (N=1 695)	2020 (N=1 523)	2022 (N=1 331)
Jakákoliv hazardní hra*	30,2	31,0	33,9	32,2	40,4	40,3
TH typu automaty (VHP, VLT)	25,8	27,1	29,0	27,3	33,1	32,4
TH typu automaty online	–	–	–	3,3	12,5	18,7
Živé hry land-based	7,6	9,5	13,1	13,3	9,5	9,6
Živé hry online	–	–	–	2,1	4,3	5,4
Kurzové sázky land-based	10,8	13,1	14,5	11,7	10,0	10,7
Kurzové sázky online	10,2	10,4	11,4	10,1	6,8	8,0
Loterie online	–	–	–	7,0	3,5	4,9

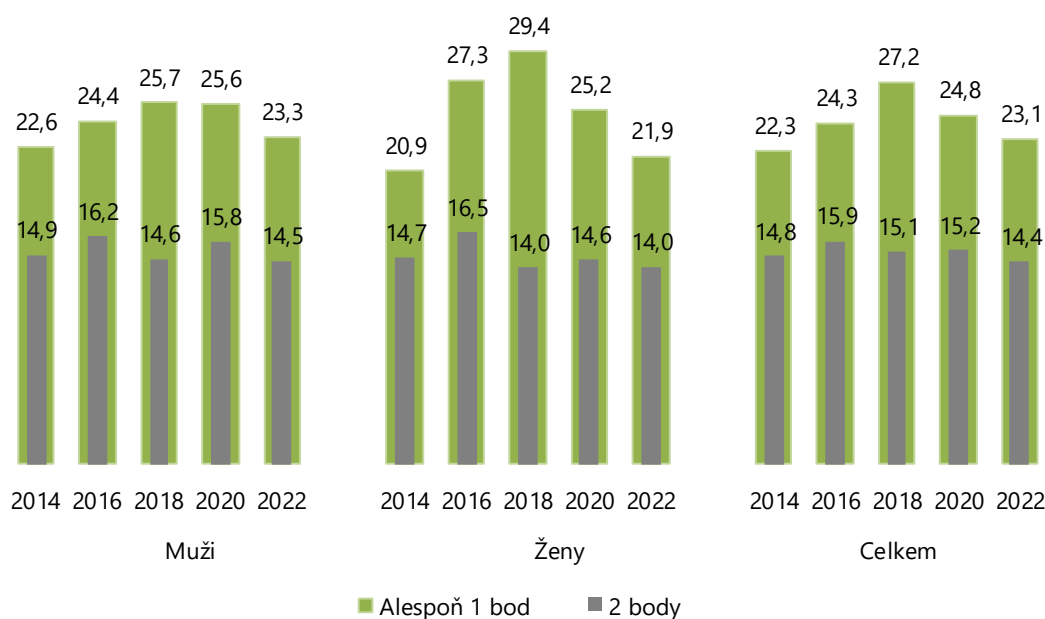
Pozn.: *technické hry typu automaty, živé hry land-based, kurzové sázky land-based, kurzové sázky online nebo loterie online
Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a Generální ředitelství Vězeňské služby ČR (2022)

Míra rizika problémového hraní ve vězeňské populaci je odhadována pomocí škály Lie/bet, která je do dotazníku zařazena od r. 2014.

Podle výsledků z r. 2022 spadalo do kategorie rizika problémového hraní v posledních 12 měsících před uvězněním 23 % celého souboru (23 % mužů a 22 % žen), z toho do kategorie vysokého rizika (2 body na škále Lie/bet) spadalo 14 % odsouzených (15 % mužů a 14 % žen) – graf 4-8.

⁴³ Výběrový soubor tvořilo 2 100 osob náhodně vybraných z celkového počtu 17 583 osob ve výkonu trestu odnětí svobody k datu výběru (září 2022). Výzkumný soubor tvořilo 1 331 respondentů (63% response). Dotazník byl administrován on-line. Ke sběru dat byly využity počítače sloužící pro kontakt vězňů s blízkými osobami a právními zástupci.

graf 4-8: Prevalence problémového hraní podle škály Lie/bet v posledních 12 měsících před uvězněním mezi odsouzenými vězni v l. 2014–2022, podle pohlaví, v %

Zdroj: Mravčík a kol. (2021b); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a Generální ředitelství Vězeňské služby ČR (2022)

V době před aktuálním uvězněním podstoupilo léčbu kvůli problémům s hraním HH 2,3 % odsouzených, což v přepočtu na celou populaci odsouzených představuje cca 400 osob (2,8 % v r. 2020).

4.4 Charakteristiky problémových hráčů

4.4.1 Studie Patologičtí hráči v léčbě

V r. 2021 proběhla pátá vlna průřezové dotazníkové studie *Patologičtí hráči v léčbě*, kterou realizuje NMS ve spolupráci s agenturou ppm factum research v pravidelných dvouletých intervalech. Studie dlouhodobě sleduje sociální, ekonomické a zdravotní dopady hazardního hraní v populaci osob s hráčskou poruchou vstupujících do léčby, popisuje rizikové faktory v jejich hráčské kariéře a mapuje dostupnost služeb pro hráče (Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research, 2022a).⁴⁴

Ženy tvořily 15,3 % hráčů, což je dlouhodobě stabilní poměr. Průměrný věk patologických hráčů v léčbě byl 38,2 roku, medián 37 let (33 let v l. 2017 a 2019). Nejvyšší podíl tvoří dlouhodobě respondenti ve věkové skupině 25–34 let (33,9 %). Stejně jako v předchozích vlnách studie měli hráči v léčbě nejčastěji středoškolské vzdělání s maturitou (40,3 %). Oproti r. 2019 se výrazně snížil podíl patologických hráčů, kteří byli svobodní, a to z 59,8 % na 50,8 %, a naopak vzrostl podíl těch, kteří byli rozvedeni – z 14,7 % na 26,6 %. Stálé zaměstnání před vstupem do léčby mělo 64,1 % respondentů (58,2 % v r. 2019). Zároveň je z výsledků studie patrné, že se od r. 2015 stále snižuje podíl nezaměstnaných (z 18,9 % v r. 2015 na 11,7 % v r. 2021).

S hraním HH (mimo loterie) se respondenti poprvé setkali v průměru ve věku 22,6 roku, průměrný věk první zkušenosti s primární problémovou hrou byl 24,6 roku a začátek pravidelného hraní HH (tj. alespoň jednou týdně) uváděli hráči průměrně ve věku 26,8 roku. Průměrný věk, kdy respondenti začali vnímat své hraní jako problém, byl 30,0 roku a průměrný věk, kdy respondenti poprvé

⁴⁴ Sběr dat probíhal od května do listopadu r. 2021 v 38 zařízeních pro léčbu osob s hráčskou poruchou. Kritériem pro účast ve studii byla klinická diagnóza F63.0 a kontakt s léčebným zařízením v posledních 12 měsících. Výzkumný soubor tvořilo 248 respondentů, z toho 210 mužů (84,7 %) a 38 žen. Administrace byla provedena metodou osobního dotazování formou papírového dotazníku (PAPI).

vyhledali odbornou pomoc, byl 34,3 roku. Vzorec rozvoje problémového hráčství byl oproti předchozím vlnám studie posunut cca o 2 roky do pozdějšího věku.

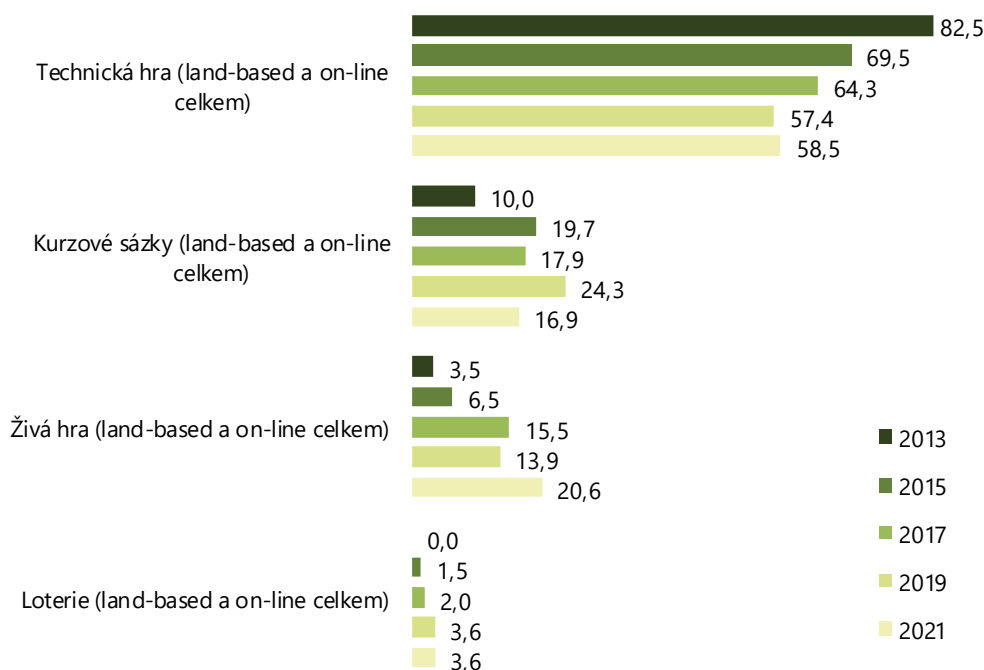
tabulka 4-10: Milníky hráčské kariéry respondentů studie Patologičtí hráči v léčbě v l. 2013–2021, v letech

Průměrný věk	2013	2015	2017	2019	2021
První zkušenost s hazardním hraním	19,7	20,3	20,7	20,6	22,6
První zkušenost s hlavní problémovou hrou	23,6	22,7	22,5	22,5	24,6
Pravidelné hraní	–	25,0	25,1	24,7	26,8
Vnímání hazardního hraní jako problému	–	28,9	28,5	28,2	30,0
Vyhledání odborné pomoci	29,9	31,8	32,1	31,7	34,3

Zdroj: Mravčík a kol. (2020b), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2022a)

Většina patologických hráčů v léčbě v r. 2021 uvedla, že hlavní hazardní hrou vedoucí k rozvoji patologického hráčství byly technické hry (58,5 %). Výrazně se zvýšil podíl hráčů, jejichž hlavní problémovou hrou byly živé hry (karetní hry, ruleta, kostky), a to z 3,5 % v r. 2013 na 20,6 % v r. 2021. Kurzové sázení uvedlo 16,9 % a loterie jako hlavní problémovou hru 3,6 % hráčů v léčbě (shodně jako v r. 2019) – graf 4-9. U mužů představují hlavní problémovou hru TH (56,7 %). Podíl mužů, kteří uvedli jako hlavní problémovou hru ŽH a KS, je téměř shodný – 20,0 %, resp. 19,5 %. U žen výrazně převažují TH (68,4 %), přibližně čtvrtina žen (23,7 %) uvedla ŽH a 5,3 % loterie. Celkem 24,2 % respondentů uvedlo jako svou hlavní problémovou hru online hru (25,2 % mužů a 18,4 % žen).

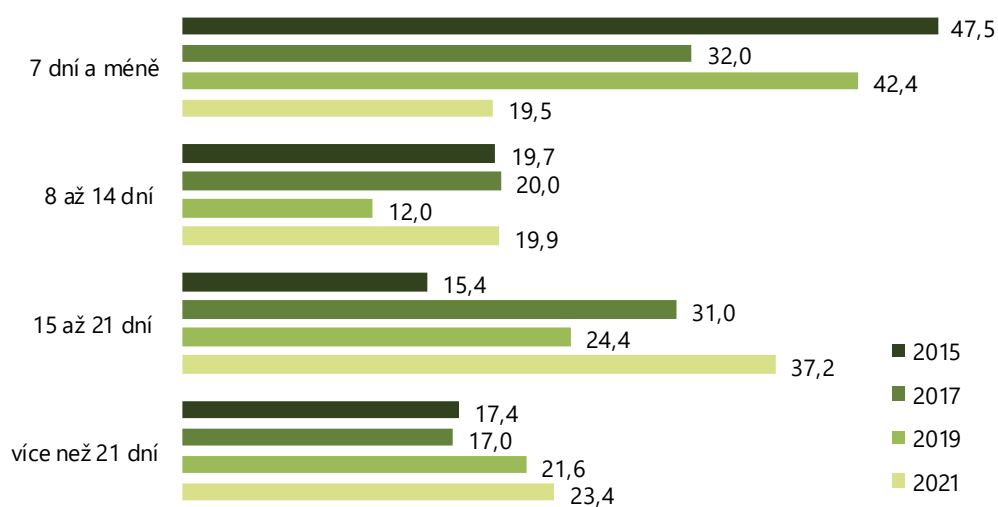
graf 4-9: Hlavní problémová hazardní hra u respondentů studie Patologičtí hráči v léčbě v l. 2013 až 2021, podle typu hry, v %

Zdroj: Mravčík a kol. (2020b), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2022a)

Celkem 8,7 % respondentů hrálo HH v posledním měsíci před začátkem léčby denně (11,2 % v r. 2019), oproti tomu pouze 1 % nehrálo vůbec. V průměru hráči hráli 16 dnů v posledním měsíci před léčbou (13 dnů v r. 2017 a 2019). V porovnání s předchozími vlnami studie se výrazně snížil podíl respondentů (19,5 %), kteří hráli HH v 7 nebo méně dnech, a naopak podstatně vzrostl podíl hráčů, kteří hráli HH v rozmezí 15–21 dní (37,2 %) – graf 4-10.

graf 4-10: Počet dnů, kdy respondenti hráli hazardní hry v posledních 30 dnech před léčbou – studie Patologičtí hráči v léčbě v l. 2015 až 2021, v %

Zdroj: Mravčík a kol. (2020b), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2022a)

> 5

Kapitola 5: Zdravotní a sociální důsledky a souvislosti hazardního hraní

5.1 Úvod

Ztráta kontroly nad hraním HH se projevuje především finančními ztrátami, ztrátou času věnovaného hře na úkor jiných aktivit a také vysokým výskytem psychiatrické komorbidity a negativními důsledky pro vztahy s blízkými a sociální okolí hráče. Finanční problémy začínají ztrátou osobních finančních prostředků a úspor, následuje ztráta rodinných financí a majetku, půjčky prostřednictvím bankovního i nebankovního sektoru a v krajním případě páchaní trestné činnosti. Osoby z nízkopříjmových skupin utrácejí za hraní proporcčně větší část svých příjmů a hazardní hraní je častější u ekonomicky znevýhodněných, sociálně vyloučených skupin obyvatel.

V oblasti psychiatrické komorbidity se problémové hráčství projevuje zejména výskytem úzkostně-depresivních poruch, psychosomatických poruch a také užíváním návykových látek. Psychiatrická komorbidity komplikuje léčbu hráčské poruchy. U osob trpících hráčskou poruchou se vyskytuje vysoká míra sebevražednosti. Významným faktorem podmiňujícím sebevražedné tendence většiny patologických hráčů jsou právě finanční problémy, zadluženost a vztahové a rodinné problémy, které vedou k vnímání jejich situace jako bezvýchodné.

5.2 Zdravotní důsledky

Studie *Patologičtí hráči v léčbě* v r. 2021 potvrdila vysoký výskyt psychiatrické komorbidity mezi osobami s hráčskou poruchou – 72,2 % hráčů v posledních 30 dnech před léčbou pravděpodobně trpělo úzkostně-depresivní poruchou, dalších 12,9 % vykazovalo zvýšený výskyt úzkostně-depresivních příznaků – tabulka 5-1.

tabulka 5-1: Míra rizika výskytu úzkostně-depresivních příznaků – studie Patologičtí hráči v léčbě v l. 2015–2021, v %

Kategorie rizika podle MHI-5	2015 (N = 259)	2017 (N = 249)	2019 (N = 251)	2021 (N = 248)
Dobré duševní zdraví	16,6	12,4	17,1	14,9
Přítomnost úzkostně-depresivních příznaků	17,0	17,7	20,3	12,9
Vysoká pravděpodobnost úzkostně-depresivní poruchy	66,4	69,9	62,5	72,2
Celkem	100,0	100,0	100,0	100,0

Pozn.: Duševní zdraví bylo hodnoceno pomocí 5položkové screeningové škály Mental Health Inventory (MHI-5) (např. Berwick a kol., 1991; Ware a kol., 1993; Rumpf a kol., 2001; Kelly a kol., 2008; Cuijpers a kol., 2009).

Zdroj: Mravčík a kol. (2020b), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2022a)

Myšlenky na sebevraždu někdy v životě mělo 46 % hráčů v léčbě, v tom 14 % respondentů uvedlo pokus o sebevraždu (22 % v r. 2019). Polovina z těch, kteří se o sebevraždu pokusili, uvedla, že se o ni pokusila opakovaně.

Užívání alkoholu a tabáku v posledních 12 měsících uvedlo 81 %, resp. 60,3 % respondentů (77 %, resp. 69 % v r. 2019). Z nelegálních drog uvedli respondenti nejčastěji konopné látky (32,5 % respondentů) a pervitin (10,9 %) – tabulka 5-2. Míra užívání alkoholu je tak přibližně stejná jako v obecné populaci, míra kouření přibližně dvakrát a užívání nelegálních drog několikanásobně vyšší než v obecné populaci.

tabulka 5-2: Prevalence užití vybraných návykových látek v období před nástupem do léčby – studie Patologičtí hráči v léčbě 2021, v %

Návyková látka	Někdy v životě	V posledních 12 měsících	V posledních 30 dnech
Tabák	69,2	60,3	51,0
E-cigareta	19,9	13,8	8,5
Zahřívaný tabák	16,8	13,5	10,3
Orální tabák	9,7	7,6	5,4
Alkohol	90,7	81,0	66,8
Konopné látky	48,0	32,5	17,9
Extáze	17,1	8,1	1,6
Pervitin	20,6	10,9	7,7
Speed/amfetaminy	6,7	3,9	2,8
Heroin, opioidy	7,3	2,9	0,8
Kokain	13,1	5,3	2,9
Nové psychoaktivní látky	10,0	3,3	0,8
Halucinogeny	13,8	4,9	0,8
Těkavé látky	7,8	2,0	0,8
Psychoaktivní léky	35,8	27,2	6,1

Zdroj: Mravčík a kol. (2020b), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2022a)

Respondenti studie *Patologičtí hráči v léčbě* byli rovněž dotazováni na přítomnost vybraných somatických příznaků a potíží. Nejčastěji se vyskytovaly ty, které lze přiřadit k psychosomatickým potížím, jako jsou únava a vyčerpání, nechutenství, pocity na zvracení, chvění a třes. V posledních 7 dnech před nástupem do léčby trpělo problémy se spaním stále nebo často 58,5% respondentů, únavou a nízkou energií 49,6 %, bolestí hlavy 38,7 %, žaludečními a střevními potížemi 31,9 %, bolestmi na hrudi 16,5 % a bolestmi zad 14,5 %. Další výsledky studie *Patologičtí hráči v léčbě* jsou uvedeny kapitole Studie Patologičtí hráči v léčbě, str. 50.

5.3 Sociální důsledky

5.3.1 Finanční aspekty hraní a zadluženost

V rámci studie *Patologičtí hráči v léčbě* byla v r. 2021 zjišťována také míra zadlužení a další finanční aspekty hazardního hráčství na souboru 248 osob s hráčskou poruchou v léčbě. Průměrné měsíční výdaje na hraní v posledním roce před začátkem léčby byly 34 tis. Kč (50 tis. v r. 2019), medián měsíčních výdajů na hazardní hraní byl 25 tis. Kč (stejně jako v r. 2019). Průměrná měsíční bilance hazardního hraní v posledních 12 měsících před vstupem do léčby byla v průměru –70 tis. Kč.

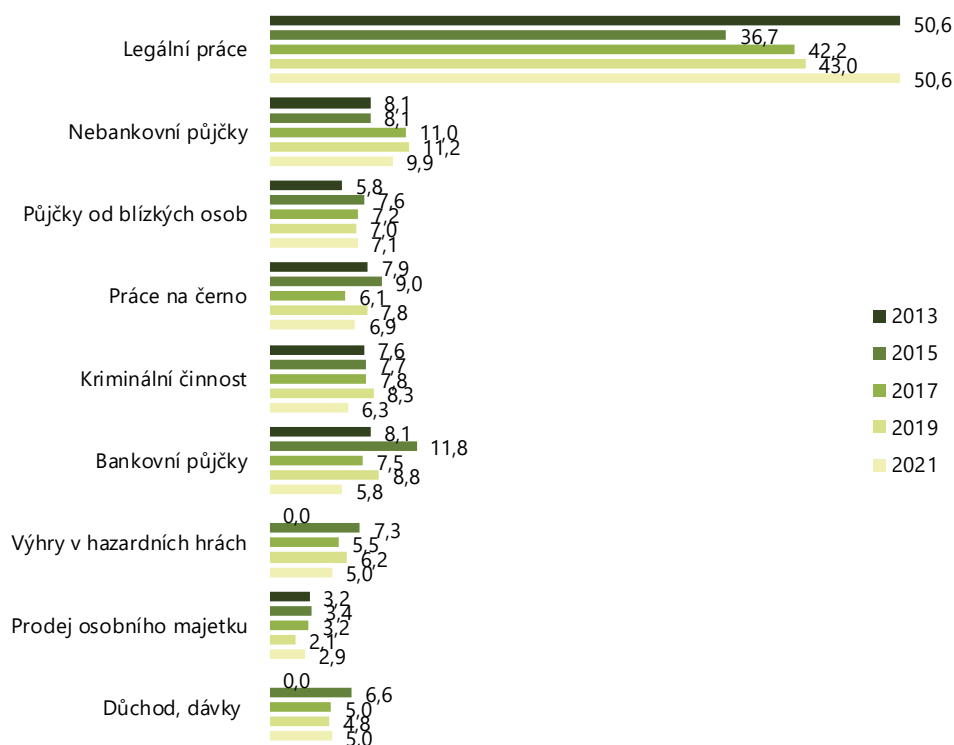
Celková finanční bilance byla záporná u 92,3 % hráčů (91 % v r. 2019). Průměrná bilance byla –1,3 mil. Kč (–1,2 mil. Kč v r. 2019), medián byl –475 tis. Kč (–500 tis. Kč v r. 2019).

Zadluženo bylo 85,9 % respondentů (88 % v r. 2019). Průměrný dluh byl 815 tis. Kč (794 tis. Kč v r. 2019), nejvyšší dluh byl 5,5 mil. Kč a medián zadlužení byl 400 tis. Kč (500 tis. Kč v r. 2019). Někdy v životě mělo na majetek nebo na plat uvalenu exekuci 35,5 % respondentů (40 % v r. 2019).

Hlavními zdroji příjmů hráčů v posledních 12 měsících před vstupem do léčby byla legální práce v 50,6 % (43,0 % v r. 2019), půjčky ve 22,8 %, z toho nejčastěji nebankovní půjčky (9,9 %), práce na černo (6,9 %) a kriminální činnost (6,3 %). Celkem 5,0 % příjmů tvořily příjmy ze hry – graf 5-1.

Dluhová problematika se objevuje ve zprávách všech adiktologických služeb pracujících s hráči HH (Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti, 2021). Jednou z možností řešení dluhů mezi klienty služeb byla akce *Milostivé léto* v I. 2021 a 2022, která v souladu s novelou občanského soudního řádu a exekučního řádu nabídla časově omezenou možnost řešení dluhové problematiky fyzických osob. Tuto akci využila např. řada klientů Ambulance pro gambling organizace SANANIM, díky tomuto institutu se zbavili podstatné části svých dluhů (Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti, 2023).

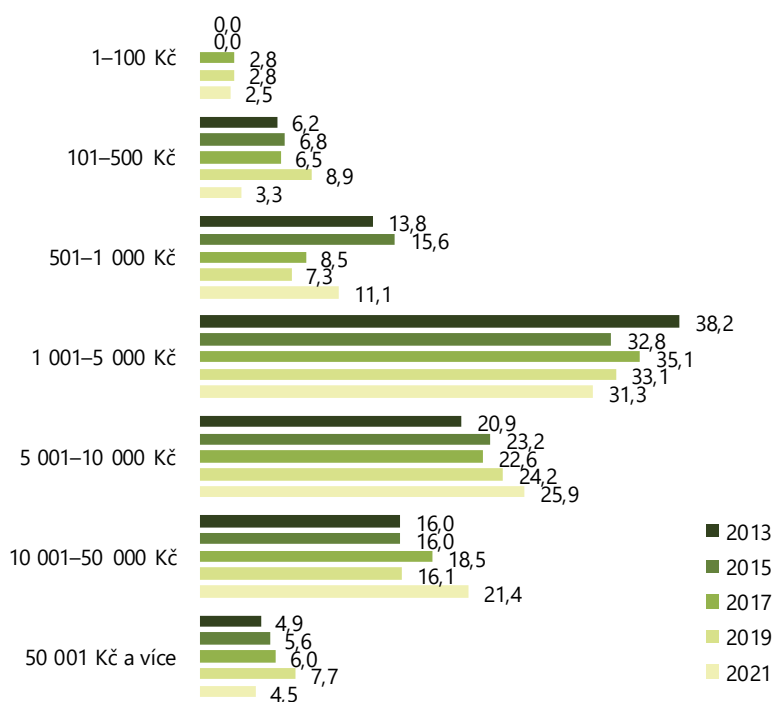
graf 5-1: Průměrný podíl jednotlivých zdrojů příjmu na celkových příjmech hráčů v posledních 12 měsících – studie Patologičtí hráči v léčbě z l. 2013–2021, v %

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2020), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2022a)

Hráči byli v rámci studie také dotazováni na to, jak vysokou částku vsadili či vložili do hazardní hry v typický den, kdy hráli. Nejčastěji šlo o obnos 1–5 tis. Kč (31,3 % respondentů) a 5–10 tis. Kč (25,9 %) – graf 5-2.

graf 5-2: Výše částky vložená do hry v typický den hraní – studie Patologičtí hráči v léčbě z l. 2013–2021, v %

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2020), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2022a)

5.3.2 Hazardní hraní v sociálně vyloučených lokalitách

Poslední dotazníkové šetření mezi zástupci Agentury pro sociální začleňování (ASZ) v sociálně vyloučených lokalitách (SVL) realizovalo NMS ve spolupráci s ASZ na začátku r. 2020. Mezi nejzávažnější problémy řadili zástupci ASZ v daných lokalitách zadluženost, nízké vzdělání a nízkou kvalifikaci. Hraní hazardních her bylo vnímáno jako méně závažný problém a jeho vnímaná závažnost v dlouhodobém horizontu klesala.

5.4 Společenské náklady na hazardní hraní

Odhad společenských nákladů hazardního hraní za r. 2012 provedlo Psychiatrické centrum Praha (Winkler a kol., 2014). Celkový objem společenských nákladů byl vyčíslen na 14,2–16,1 mld. Kč, z nichž většinu ve výši 71–75 % tvořily nehmotné náklady (emoční újma a utrpení hráčů a jejich blízkých). Alternativní odhady bez započítání nehmotných nákladů dosáhly celkové částky 5,3–7,9 mld. Kč (Kaisner, 2015; Schwarz a kol., 2015).

Novější údaje o společenských nákladech na hazardní hraní by měla přinést *Ekonomická kvantifikace společenských nákladů užívání alkoholu, tabáku, nelegálních drog a hazardního hraní v České republice* provedená podle metodiky COI Klinikou adiktologie 1. LF UK a VFN v Praze (KAD). Výsledky dosud nejsou k dispozici. Zatím byly publikovány pouze výstupy studie zaměřené na společenské náklady konzumace alkoholu (Gavurová a kol., 2021; Gavurová a Tarhaničová, 2021).

6

Kapitola 6: Kriminalita v souvislosti s hazardním hraním

6.1 Úvod

Kriminalitu v souvislosti s hazardním hraním lze rozdělit na kriminalitu primární a sekundární. Kriminalita primárně související s hraním hazardních her (HH) zahrnuje přestupky a trestné činy, jejichž skutková podstata přímo zahrnuje provozování nebo hraní HH. Kriminalita sekundárně související s hraním HH zahrnuje trestné činy spáchané problémovými hráči za účelem získání prostředků na hru či na dluhy ze hry nebo v důsledku nutkové touhy po HH a systémové trestné činy související s provozováním HH, jako jsou např. praní špinavých peněz, korupce a podvody.

6.2 Kriminalita primárně související s hraním hazardních her

6.2.1 Přestupky týkající se provozování hazardních her

Přestupky týkající se provozování HH definují § 122 (přestupky fyzických osob) a § 123 (přestupky právnických a podnikajících fyzických osob) zákona č. 186/2016 Sb., o hazardních hrách.

Do r. 2016 dozor nad provozováním HH vykonávaly obce, krajské úřady a MF, resp. Finanční správa ČR (FS). Od r. 2017 byly orgány pověřeny dozorem nad dodržováním ZHH Celní správa ČR (CS) v prostředí land-based a MF u online HH. Od listopadu 2019 přešly na CS rovněž kompetence v oblasti dozoru nad HH online, od r. 2021 CS projednává rovněž přestupky v oblasti provozování HH online.

Činnost kontrolních orgánů v oblasti provozování HH je koordinována v rámci Společného specializovaného týmu na boj proti nelegálnímu hazardu (tzv. hazardní kobra).

6.2.1.1 Porušování zákona při provozování hazardních her land-based

Hlavním způsobem nelegálního provozování HH v prostředí land-based jsou nelegální herny a tzv. kvízomaty.

Podle Celní správy ČR (CS) se nejvíce nelegálních heren vyskytuje v Moravskoslezském a Jihomoravském kraji. Nejvíce jsou nelegální herny rozšířeny v sociálně vyloučených lokalitách (SVL), kde se často vyskytují konvenční válcové výherní hrací přístroje (VHP).

I přes přetrvávající snahu nelegálních provozovatelů obcházet ZHH provozováním tzv. kvízomatů, jejichž počet typů stále přibývá, je podle CS v současnosti největším problémem přechod z provozování nelegálního hazardu v hostinských zařízeních na nelegální provozovny, jež jsou provozovány pouze za účelem hazardních her bez možnosti jakéhokoliv občerstvení (např. nápojů). Takové provozovny jsou často skryté a jejich odhalení je oproti předchozím létům mnohem složitější. Od r. 2017 bylo CS zadrženo cca 5 500 nelegálně provozovaných technických zařízení.

CS provedla v r. 2022 v rámci výkonu dozoru nad provozováním HH 763 kontrol a zjistila 456 porušení ZHH. Přitom bylo zajištěno 373 nelegálně provozovaných TH, z toho 184 tzv. kvízomatů.⁴⁵ Rovněž byly zajištěny finanční prostředky ve výši přes 857 tis. Kč. Zařízení pro hraní TH provozovaná v rozporu se zákonem byla zajištěna v 95 hernách. Trendy v situaci v l. 2017–2022 ukazuje tabulka 6-1. CS v r. 2022 uložila pokuty v celkové výši 41 mil. Kč (10,8 mil. Kč v r. 2021, 22,5 mil. Kč v r. 2020).

⁴⁵ Kvízomaty jsou elektronicky řízená technická herní zařízení obsluhovaná přímo hráčem, nabízející a umožňující účast na válcové hře kombinované s vědomostním kvízem. Jejich provozovatelé tvrdí, že nejde o TH podle ZHH, protože výhra závisí na vědomostech, a nikoliv na náhodě. Jejich provozovatelé nedodržují podmínky dané ZHH, tedy např. povinnost registrace hráčů. Na kvízomatech tak mohou hrát např. hráči, kteří si zrušili registraci u legálních provozovatelů TH.

tabulka 6-1: Počet kontrol, porušení zákona, nelegálních heren, zajištěných TH a finančních prostředků v l. 2017–2022

Ukazatel	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Počet kontrol	2 060	1 462	1 347	754	653	763
Počet porušení zákona	488	876	862	497	420	456
Počet nelegálních heren	147	423	232	142	121	95
Počet nelegálních TH	968	1 797	862	770	506	373
› z toho kvízomatů	66	1 549	705	433	354	184
› z toho ostatních TH	879	248	157	337	152	189
Zajištěné platební prostředky* (tis. Kč)	2 675	2 458	798	2 122	622	857

Pozn.: *Pokud byly zajištěny prostředky v cizí měně, byla jejich hodnota přepočítána na Kč.

Zdroj: Mravčík a kol. (2021b); Celní správa ČR (2023)

6.2.1.2 Porušování zákona při provozování hazardních her online

Podle ZHH má MF pravomoc zapsat internetové stránky s nepovolenými hazardními hrami na seznam internetových stránek s nepovolenými on-line HH a poskytovatelé připojení k internetu na území ČR jsou následně povinni zamezit přístupu na tyto stránky. Jestliže jsou na seznamu internetových stránek s nepovolenými on-line HH uvedeny rovněž platební účty využívané k provozování HH, pak jsou rovněž poskytovatelé platebních služeb povinni zamezit platebním transakcím ve prospěch a k tíži těchto platebních účtů.

Do října 2019 vykonávalo dozorovou činnost v oblasti internetového provozování hazardních her MF, od 1. 11. 2019 byla tato pravomoc svěřena CS. Od 1. 1. 2021 získala CS také kompetenci projednávat přestupky v oblasti on-line provozovaných HH. V gesci MF zůstává oblast správních řízení ve věci blokování stránek s nepovolenými on-line HH a blokování platebních transakcí k účtům subjektů ze seznamu nepovolených internetových her.

Sekce 03 – Pátrání GŘC je od r. 2022 zapojena v aktivitě Empact při Europolu, od r. 2023 působí jako vedoucí této operační aktivity, která je zaměřena na mezinárodní spolupráci při prověřování provozování nelegálních hazardních her.

V r. 2022 bylo evidováno 102 případů nelegálního provozování HH z celkového počtu 141 prověřovaných podniků. V r. 2022 byly za porušení zákona při provozování HH online pravomocně uloženy pokuty v celkové výši 275 mil. Kč.

V r. 2022 na seznam nepovolených internetových her přibýlo 229 webových stránek a do května 2023 dalších 165. Celkem bylo ke konci května 2023 na seznamu zapsáno 719 webových stránek.⁴⁶

6.2.2 Trestné činy primárně související s hazardními hrami

Trestná činnost primárně související s hazardními hrami zahrnuje 3 trestné činy, jejichž skutková podstata definovaná zákonem č. 40/2009 Sb., trestní zákoník (TZ), přímo obsahuje provozování nebo hraní HH. Jsou to:

- › neoprávněné provozování hazardní hry (§ 252),
- › provozování nepoctivých her a sázek (§ 213),
- › ohrožování výchovy dítěte v souvislosti s hraním hazardních her (§ 201 odst. 2).⁴⁷

Zdrojem informací o trestné činnosti v souvislosti s hraním HH jsou v ČR zejména *Evidenčně-statistický systém kriminality* (ESSK)⁴⁸ Policejního prezidia Policie ČR, statistické přehledy

⁴⁶ <https://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/hazardni-hry/seznam-nepovolenych-internetovych-her> [2023-05-25]

⁴⁷ § 201, odst. 2 není samostatně vymezeným trestným činem, ale je spolu s dalšími skutky zahrnut v ohrožování výchovy dítěte (§ 201), čili spadá do kategorie trestných činů proti rodině a dětem. Trestní zákoník definuje ohrožování výchovy dítěte v souvislosti s hraním sázkových her jako umožnění hry dítěti „na výherním hracím přístroji, který je vybaven technickým zařízením, které ovlivňuje výsledek hry a které poskytuje možnost peněžité výhry“.

ministerstva spravedlnosti (MS) a Probační a mediační služby (PMS). Další informace poskytuje průřezová dotazníková studie mezi osobami ve výkonu trestu odnětí svobody. V rámci statistických přehledů jsou paralelně sledovány stejné ukazatele různými institucemi a vykazované údaje se liší, což je dáno zejména časovým posunem různých fází trestního řízení a rozdíly v hlásné praxi a v postupech při sběru a vykazování dat.

Za r. 2022 bylo v ESKK evidováno 9 trestných činů v souvislosti s HH. Ve všech případech šlo o trestný čin neoprávněného provozování hazardní hry, přičemž stíháno⁴⁹ bylo 6 osob. V porovnání s předchozím obdobím je patrný výrazný pokles počtu registrovaných trestných činů neoprávněného provozování hazardní hry i osob stíhaných pro tento trestný čin. Pokud jde o trestný čin provozování nepoctivých her a sázek, od r. 2018 nejsou evidovány žádné stíhané osoby ani žádné skutky. Důvodem výrazného poklesu trestné činnosti primárně související s hazardními hrami může být přesun do online prostředí a tím ztížené prokazování, nebo zvýšení hranice škod a prospěchu trestného činu od října r. 2020. Přehled vývoje kriminality primárně související s hraním HH v l. 2012–2022 ukazuje tabulka 6-2.

tabulka 6-2: Počet zjištěných trestných činů, stíhaných osob a celková škoda u trestných činů (TČ) neoprávněného provozování loterie a provozování nepoctivých sázek a her v l. 2012–2022

Rok	Neoprávněné provozování hazardní hry* (§ 252 TZ)			Provozování nepoctivých her a sázek (§ 213 TZ)		
	Zjištěno TČ	Stíháno osob	Škoda (v tis. Kč)	Zjištěno TČ	Stíháno osob	Škoda (v tis. Kč)
2012	12	6	152	2	1	0
2013	20	5	45	0	0	0
2014	43	10	5	1	0	27
2015	82	31	311	0	0	0
2016	88	56	781	0	0	0
2017	14	22	25	0	0	0
2018	23	22	1 122	3	7	0
2019	119	44	5 372	0	0	0
2020	88	110	2 546	0	0	0
2021	18	51	2 270	0	0	0
2022	9	6	0	0	0	0

Pozn.: Za účinnosti zákona č. 140/1961 Sb., trestního zákona, tj. do r. 2009 včetně, šlo o §§ 118a, 250c.

* Do 31. 12. 2016 nesla skutková podstata tohoto ustanovení název „neoprávněné provozování loterie a podobné sázkové hry“, k přejmenování došlo v souvislosti s přijetím ZHH.

Zdroj: Mravčík a kol. (2021b); Policejní prezidium ČR (2022); Policejní prezidium ČR (2023)

Celní správa zahájila v r. 2022 celkem 11 trestních řízení v souvislosti s neoprávněným provozováním hazardní hry (§ 252), a to proti 15 osobám. V souvislosti s provozováním nepoctivých her a sázek (§ 213) nebylo zahájeno žádné trestní řízení.

Ministerstvo spravedlnosti ČR (MS) eviduje údaje o počtu trestných činů souvisejících s hraním HH a počtu osob stíhaných, obžalovaných a odsouzených pro danou trestnou činnost.⁵⁰ Za r. 2022 je

⁴⁸ V ESKK jsou dostupné údaje o trestných činech neoprávněného provozování loterie a podobné sázkové hry (§ 252 TZ) a provozování nepoctivých sázek a her (§ 213 TZ). Trestný čin ohrožování výchovy dítěte v souvislosti s hraním sázkových her (§ 201 odst. 2 TZ) je v daném systému zahrnut do jedné položky spolu s trestným činem ohrožování rozumového, citového nebo mravního vývoje dítěte (§ 201 odst. 1) pod souhrnným označením „ohrožování výchovy mládeže“ (§ 201). Selekce údajů o trestných činech podle § 201 odst. 2 není možná. V r. 2016 došlo ke změně v metodice ESKK, která se týká evidence stíhaných osob. Do r. 2015 byl evidován u jedné osoby pouze nejzávažnější trestný čin, od r. 2016 je evidována veškerá trestná činnost, tj. u některých osob i více trestných činů. Počet stíhaných osob od r. 2016 tedy není (zejména u méně závažných trestných činů) srovnatelný s počty za předchozí roky.

⁴⁹ Stíhanou osobou se v ESKK rozumí osoba, které bylo sděleno obvinění podle § 160, odst. 1, zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), nebo osoba, které bylo sděleno podezření podle § 179a trestního řádu, nebo osoba, která se dopustila činu jinak trestného a jejíž trestní stíhání je nepřipustné podle § 11 trestního řádu (nezletilí, nepřičetní, diplomaté apod.).

⁵⁰ MS sleduje také počet osob stíhaných pro tyto trestné činy ve zkráceném přípravném řízení a počet osob stíhaných ve zkráceném přípravném řízení, na které podal státní zástupce návrh na potrestání. Obě výše uvedené kategorie jsou uvedeny dohromady spolu s kategorií osob stíhaných v nezkráceném řízení. MS rovněž sleduje počet stíhaných osob, se

evidováno celkem 22 osob stíhaných pro některý z trestných činů primárně souvisejících s hraním HH, obžalováno bylo 14 a odsouzeno 22 osob. Vývoj počtu osob stíhaných, obžalovaných a odsouzených pro jednotlivé trestné činy primárně související s hraním HH ukazuje tabulka 6-3.

tabulka 6-3: Počet osob stíhaných, obžalovaných a odsouzených za trestné činy primárně související s hraním hazardních her v l. 2012–2022

Rok	Počet stíhaných*			Počet obžalovaných			Počet odsouzených		
	§ 252	§ 213	§ 201/2	§ 252	§ 213	§ 201/2	§ 252	§ 213	§ 201/2
2012	6	13	14	6	12	8	3	8	8
2013	4	4	13	4	3	12	2	7	7
2014	6	2	16	5	1	13	1	2	12
2015	16	1	11	16	1	7	5	3	3
2016	35	3	12	34	3	10	15	2	8
2017	43	1	10	43	1	2	9	1	7
2018	21	9	3	20	9	2	19	3	2
2019	29	0	0	12	0	0	31	5	0
2020	109	0	3	25	0	1	23	0	1
2021	63	2	0	26	1	0	18	0	1
2022	18	1	3	10	1	3	21	0	1

Pozn.: § 252 TZ: neoprávněné provozování hazardní hry, § 213 TZ: provozování nepoctivých her a sázek, § 201/2 TZ: ohrožování mravní výchovy dítěte v podobě umožnění dítěti hry na výherním hracím přístroji; za účinnosti zákona č. 140/1961 Sb., trestního zákona, tj. do r. 2009 včetně, šlo o §§ 118a, 250c a 217/2 TZ. *Zahrnuje trestní stíhání a zkrácené přípravné řízení.

Zdroj: Mravčík a kol. (2021b); Ministerstvo spravedlnosti ČR (2022b); Ministerstvo spravedlnosti ČR (2022a); Ministerstvo spravedlnosti ČR (2023b); Ministerstvo spravedlnosti ČR (2023a)

6.3 Kriminalita sekundárně související s hraním hazardních her

6.3.1 Kriminalita páchaná hráči hazardních her

Data o sekundární kriminalitě související s hazardním hraním nejsou systematicky evidována v žádném statistickém přehledu orgánů vymáhajících právo.

Informace o páchání trestné činnosti jsou k dispozici ze studie *Patologičtí hráči v léčbě*, kterou realizuje NMS ve dvouletých intervalech – blíže viz kapitolu Studie Patologičtí hráči v léčbě, str. 50. Podle poslední vlny studie z r. 2021 se 61,2 % hráčů dopustilo trestné činnosti, konkrétně 45,7 % krádeže, 36,6 % podvodu, 31,7 % zpronevěry, 21,5 % výroby a/nebo prodeje drog a 10,2 % loupeže – tabulka 6-4. Kriminální činnost tvořila 6,3 % zdrojů příjmů v posledních 12 měsících před vstupem do léčby.

tabulka 6-4: Páchání vybraných trestných činů ve studii *Patologičtí hráči v léčbě* v l. 2015–2021, v %

Trestné činy	2015	2017	2019	2021
Krádež	45,9	43,3	51,0	45,7
Podvod	35,5	29,4	36,7	36,6
Zpronevěra	33,2	27,0	33,2	31,7
Výroba a/nebo prodej drog	19,3	23,8	28,0	21,5
Loupež	8,5	7,5	12,2	10,2
Jiná kriminální činnost	3,5	2,8	3,1	3,3

Zdroj: Mravčík a kol. (2020b), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2022a)

Na určitou souvislost mezi hraním HH a pácháním trestné činnosti je možno usuzovat z míry problémového hraní mezi odsouzenými vězni pravidelně zjišťované v reprezentativní dotazníkové studii realizované ve dvouletých intervalech NMS ve spolupráci s VS ČR. Poslední vlna studie byla

kteřími státní zástupce sjednal dohodu o vině a trestu podle § 175a trestního řádu, kterou předložil ke schválení soudu.

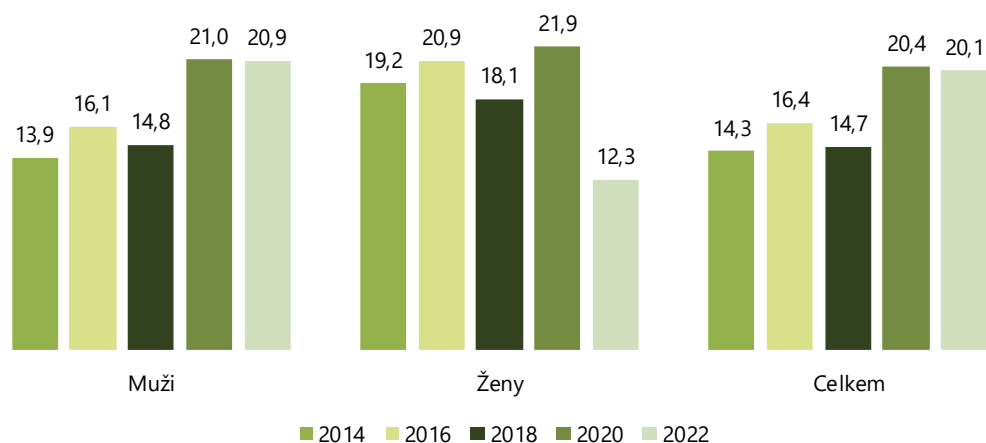
Institut „dohody o vině a trestu“ byl zaveden novelou trestního řádu provedenou zákonem č. 193/2012 Sb., ale za dobu od jeho zavedení nedošlo zatím u trestných činů primárně souvisejících s hazardním hraním k jeho využití.

provedena v r. 2022, a to na souboru 1 331 odsouzených – blíže viz kapitolu Hazardní hraní ve specifických skupinách populace, str. 48.

Mezi odsouzenými, kteří hráli HH v posledních 12 měsících před uvězněním, tvořily největší podíl osoby, které vykonávaly aktuální trest z důvodu spáchání majetkové trestné činnosti (51 % v r. 2022, 53 % v r. 2020).

Podle vlastních výpovědí se krádeže nebo jiného nezákonného jednání kvůli hraní HH nebo splácení dluhu ze hry někdy v životě dopustilo 20,1 % odsouzených (20,9 % mezi muži a 12,3 % mezi ženami) – graf 6-1.

graf 6-1: Spáchání krádeže nebo jiného přestupku či trestného činu kvůli získání prostředků na hru nebo splácení dluhu ze hry v l. 2014–2022 podle pohlaví, v %

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a Generální ředitelství Vězeňské služby ČR (2021); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a Generální ředitelství Vězeňské služby ČR (2018); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a Generální ředitelství Vězeňské služby ČR (2016); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a Generální ředitelství Vězeňské služby ČR (2015), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a Generální ředitelství Vězeňské služby ČR (2022)

Údaje o kriminalitě sekundárně související s hraním HH jsou k dispozici rovněž z informačního systému Probační a mediační služby (PMS).⁵¹ Za r. 2022 evidovala PMS 21 683 případů (spisů),⁵² z toho v 83 případech bylo v průběhu kontaktu s PMS zjištěno hraní HH a v 54 případech bylo soudem uloženo omezení zdržet se hraní HH – tabulka 6-5.⁵³ Nejčastějšími trestnými činy hráčů HH v evidenci PMS byly krádež (§ 205), podvod (§ 209), loupež (§ 173).

⁵¹ Cílovou skupinou PMS jsou osoby odsouzené k alternativnímu trestu, pachatelé trestných činů, kterým bylo PMS zprostředkováno řešení konfliktu, a pachatelé trestných činů, kteří jsou na základě žádosti soudu posuzováni s ohledem na možnost uložení vybrané alternativní sankce či podmíněného propuštění.

⁵² Základní statistickou jednotkou vyhodnocení činnosti PMS je spis.

⁵³ Vzhledem k prevalenci hráčů s hráčskou poruchou (kolem 1 %) a vzhledem k vyšší míře problémového hraní mezi pachatelé trestných činů v porovnání s obecnou populací je podíl problémových hráčů mezi klienty PMS pravděpodobně podhlášen. Hazardní hraní je totiž v informačním systému PMS evidováno zejména u těch klientů, kterým bylo soudem uloženo přiměřené omezení týkající se hazardního hraní.

tabulka 6-5: Počet případů klientů PMS, u kterých bylo zjištěno hraní hazardních her nebo kterým bylo uloženo zdržet se hraní hazardních her v l. 2012–2022

Rok	Počet případů	Zjištěno hraní HH	Uloženo zdržet se hraní HH
2012	31 129	9	20
2013	26 028	6	14
2014	31 524	6	18
2015	30 736	16	33
2016	29 787	12	54
2017	27 719	23	53
2018	26 362	21	47
2019	25 122	57	41
2020	22 122	63	49
2021	20 517	79	57
2022	21 683	83	54

Pozn.: Uvedené hodnoty pro „Počet případů celkem“ za období 2019–2022 jsou ve srovnání s údaji z období 2016–2018 očištěny od postoupených spisů mezi jednotlivými kraji a středisky PMS.

Zdroj: Probační a mediační služba (2023)

Kapitola 7: Prevence problémového hráčství

7.1 Prevence ve školním prostředí

7.1.1 Politika a strategie v oblasti školské prevence

Adiktologická prevence zaměřená na děti a mládež zahrnuje prevenci problémového hraní a ve školství je součástí konceptu prevence rizikového chování. Prevence ve školství je na národní úrovni koordinována ministerstvem školství mládeže a tělovýchovy (MŠMT), na krajské úrovni působí krajské školní koordinátoři prevence a na místní úrovni metodici prevence pedagogicko-psychologických poraden. Ve školách působí školní metodici prevence (ŠMP).

Základním dokumentem pro oblast prevence v resortu školství je *Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019–2027*.^{54, 55}

V oblasti školské prevence je zásadním nástrojem *Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních*.⁵⁶ Od r. 2016 je jeho součástí příloha č. 21, která je věnována oblasti hazardního hraní.

7.1.2 Systémové nástroje ve školské prevenci

Základním nástrojem prevence rizikového chování ve školství je minimální preventivní program školy, který každoročně zpracovává ŠMP ve spolupráci s vedením školy a dalšími pedagogickými pracovníky.⁵⁷

V ČR fungoval od r. 2006 systém certifikací odborné způsobilosti preventivních programů, tj. ověřování kvality programů primární prevence rizikového chování. V květnu 2019 došlo k pozastavení procesu certifikace z důvodu jeho nedostatečného systémového zakotvení.⁵⁸ Situace ohledně znovuoobnovení procesu certifikací zůstává nadále nevyjasněná.

V prosinci 2019 evidoval Národní ústav pro vzdělávání celkem 62 organizací s 94 certifikovanými programy primární prevence. Z nich 80 se věnovalo i prevenci užívání návykových látek a závislostního chování, v tom 52 v oblasti všeobecné, 20 selektivní a 8 indikované prevence.⁵⁹ Prevence hazardního hraní (HH) je součástí této širší kategorie a není možné identifikovat programy specificky zaměřené na HH.

Od r. 2016 je v provozu elektronický *Systém evidence preventivních aktivit* (SEPA).⁶⁰ Ve školním roce 2021/2022 do systému hlásilo celkem 2 171 ZŠ a SŠ,⁶¹ což představuje přibližně 40 % všech škol v ČR – graf 7-1.

⁵⁴ schváleny usnesením vlády ČR č. 190 dne 18. března 2019

⁵⁵ <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/strategie-a-koncepce-ap-msmt> [2023-05-25]

⁵⁶ <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuzeni-a-pokyny> [2023-05-25]

⁵⁷ podle vyhlášky 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, navazující na zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)

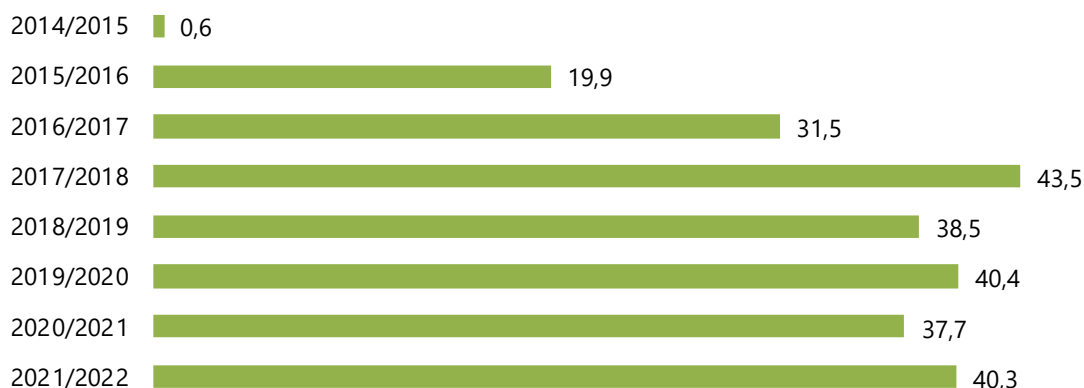
⁵⁸ <http://www.nuv.cz/t/pracoviste-pro-certifikace> [2023-05-25]

⁵⁹ http://www.nuv.cz/modules/catalog/index.php?h=product&a=index&id_catalog=15 [2023-05-25]

⁶⁰ <https://www.preventivni-aktivity.cz/> [2023-05-25]

⁶¹ vyplněné nebo částečně vyplněné výkazy ke dni 25. 5. 2023

graf 7-1: Podíl ZŠ a SŠ, které vyplnily výkaz v jednotném Systému evidence preventivních aktivit (SEPA) ve školních letech 2014/2015 až 2021/2022, v %

Pozn.: údaje k 25. 5. 2023

Zdroj: Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN (2023)

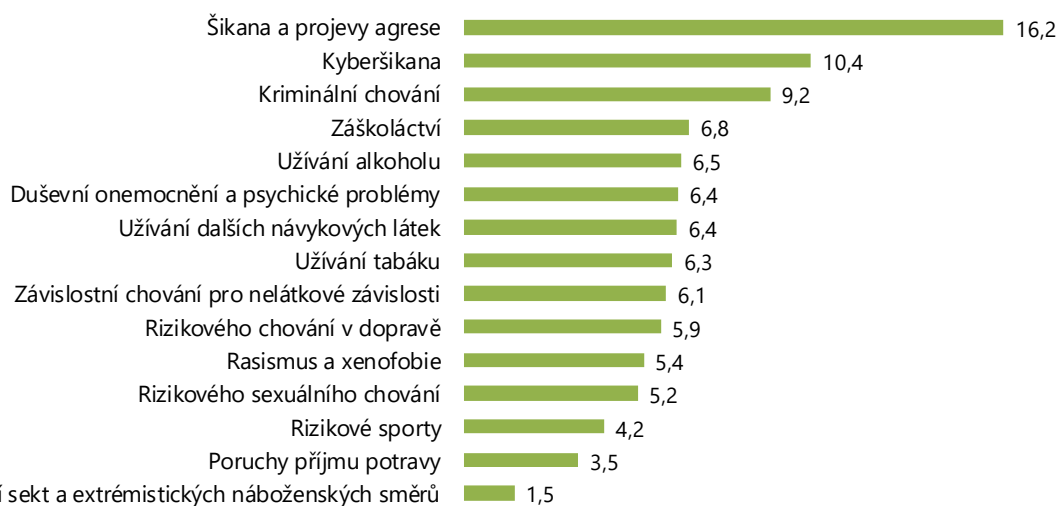
7.1.3 Všeobecná prevence

Programy všeobecné prevence se zaměřují na obecnou populaci, nikoliv na vybrané rizikové skupiny či jednotlivce. Jednou z hlavních cílových skupin všeobecné prevence je školní populace.

Ze systému SEPA jsou k dispozici informace o realizaci samostatných preventivních programů a aktivit. Ve školním roce 2021/22⁶² školy vykázaly celkem 12 138 samostatných preventivních aktivit nebo programů, z toho 91,5 % bylo na úrovni všeobecné prevence. Pouze 23,4 % realizovaných programů bylo certifikovaných systémem ověřování odborné způsobilosti v prevenci.

Realizované preventivní programy ve školách se nejčastěji zaměřovaly na témata prevence šikany a projevů agrese (16,2 % programů), prevence kyberšikany (10,4 %) a prevence kriminálního chování (9,2 %). Na prevenci nelátkových závislostí (tj. prevenci hraní hazardního hraní a nadužívání digitálních technologií) bylo zaměřeno 6,1 % programů – graf 7-2.

graf 7-2: Zaměření preventivních programů podle typů chování ve školním roce 2021/2022, v %

Pozn.: údaje k 25. 5. 2023

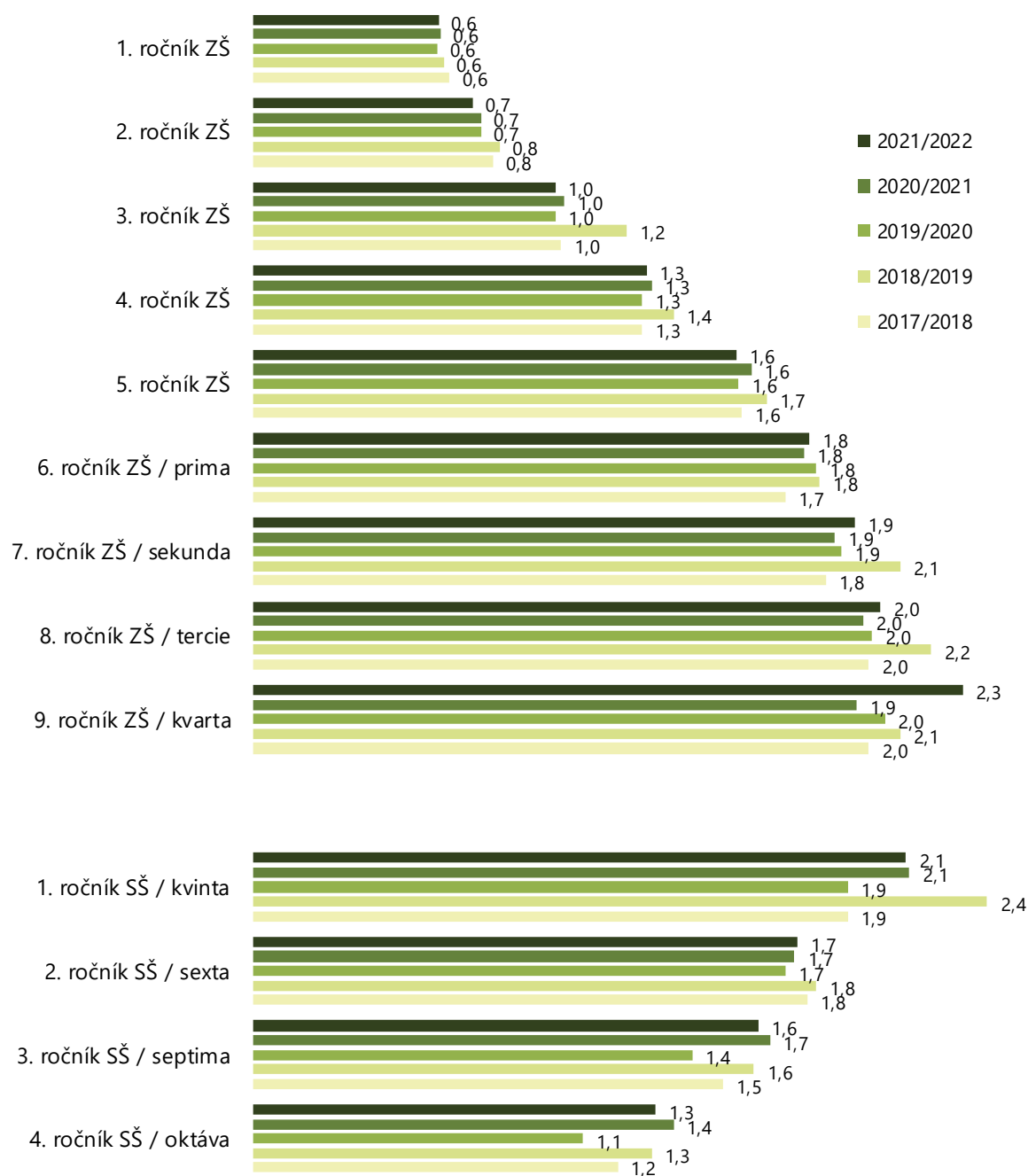
Zdroj: Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN (2023)

Časová dotace na prevenci jednotlivých typů rizikového chování v rámci školního vzdělávacího programu není určena. Prevence nelátkových závislostí včetně HH je součástí školního vzdělávacího programu ve všech ročnících ZŠ a SŠ. Nejvíce času v rámci výuky ve školním roce 2020/2021 bylo

⁶² podle vyplněných a částečně vyplněných výkazů za školní rok 2021/2022 ke dni 25. 5. 2023

prevenci tohoto typu rizikového chování věnováno v 9. ročníku ZŠ a odpovídajících ročnících víceletých gymnázií, a to 2,3 vyučovací hodiny – graf 7-3.

graf 7-3: Počet hodin specifické prevence nelátkových závislostí (včetně hazardního hraní) obsažených ve školním vzdělávacím programu v jednotlivých ročnících ZŠ a SŠ ve školních letech 2017/2018 až 2021/2022

Pozn.: údaje k 25. 5. 2023

Zdroj: Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN (2023)

V r. 2020 a 2021 byla prevence ve školním prostředí ovlivněna opatřeními souvisejícími s pandemií COVID-19. V průběhu r. 2020 a v první polovině r. 2021 probíhala výuka převážně distanční formou a vstup externích lektorů do škol byl omezený. V r. 2022 již spolupráce s externími realizátory programů primární prevence probíhala bez těchto omezení.

Od r. 2016 je v ČR ustanovena Česká národní koalice pro digitální pracovní místa (DigiKoalice),⁶³ s cílem zvýšit digitální gramotnost občanů ČR. Vznik DigiKoalice iniciovalo MŠMT a její činnost zastřešuje Národní pedagogický institut (NPI). Od r. 2021 je vytvořen *Katalog kyberprevence DigiKoalice*,⁶⁴ který nabízí přehled 99 certifikovaných a 43 necertifikovaných programů pro žáky, 30 programů pro pedagogy a rodiče a 62 různých materiálů (metodik, filmů, pracovních listů, příruček a videokurzů) za účelem zvýšit bezpečné chování dětí v online prostoru. Součástí katalogu jsou také programy a materiály zaměřené na oblast hraní online hazardních her – blíže viz *Zprávu o digitálních závislostech v ČR 2022*.

7.1.4 Selektivní a indikovaná prevence

Programy selektivní, resp. indikované prevence jsou určeny pro skupiny osob, resp. jednotlivce, u kterých jsou ve zvýšené míře přítomny faktory přispívající ke vzniku a rozvoji různých forem rizikového chování, tj. jsou ohroženější než jiné skupiny populace či jednotlivci, případně se u nich projevy rizikového chování již vyskytly (Pavlas Martanová, 2012; Miovský, 2015). Realizují je pedagogicko-psychologické poradny (PPP), poradny pro dítě a rodinu, diagnostické ústavy, výchovné ústavy, střediska výchovné péče (SVP) a nestátní neziskové organizace.

Podle systému SEPA bylo ve školním roce 2021/2022⁶⁵ ze všech realizovaných samostatných preventivních aktivit a programů na školách celkem 7,1 % programů na úrovni selektivní prevence a 1,4 % programů na úrovni indikované prevence. Podrobnější informace o jejich realizaci nejsou k dispozici.

SEPA umožňuje sledovat také počet řešených případů rizikového chování. Za školní rok 2021/2022 bylo do systému nahlášeno celkem 72 412 řešených případů výskytu rizikového chování, v tom 52 877 na ZŠ a 19 535 na SŠ. V kategorii nelátkové závislosti je zahrnuto hazardní hraní (včetně online HH) a digitální závislosti. Nelátkové závislosti byly řešeny u 2 704 žáků a studentů ze všech ZŠ a SŠ, které výkaz vyplnily, což představuje 3,7 % všech evidovaných případů rizikového chování. Nejčastěji byl tento typ rizikového chování řešen mezi žáky 9. ročníků ZŠ a odpovídajících ročníků víceletých gymnázií (385 žáků) – graf 7-4. Rizikové chování na ZŠ a SŠ se liší – na ZŠ jsou dlouhodobě nejčastěji řešeny špatné vztahy mezi žáky (32,3 % případů ve školním roce 2021/2022) a na SŠ je nejčastěji řešeno užívání tabáku (33,2 %) – tabulka 7-1.

⁶³ <http://archiv-nuv.npi.cz/projekty/ceska-narodni-koalice-pro-digitalni-pracovni-mista.html> [2022-05-30]

⁶⁴ <https://digikoalice.cz/kyberprevence/> [2023-05-30]

⁶⁵ podle vyplněných a částečně vyplněných výkazů za školní rok 2021/2022 ke dni 25. 5. 2023

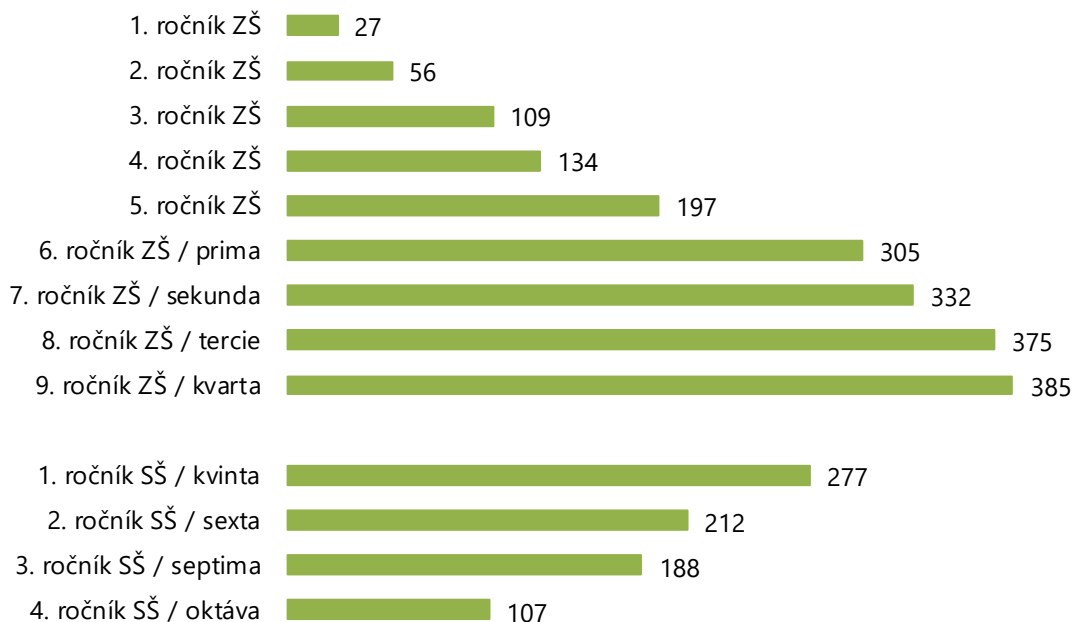
tabulka 7-1: Počet řešených případů rizikového chování v ZŠ a SŠ ve školním roce 2021/2022

Rizikové chování	ZŠ		SŠ		Celkem	
	Počet	Podíl (%)	Počet	Podíl (%)	Počet	Podíl (%)
Špatné vztahy mezi žáky	17 100	32,3	1 976	10,1	19 076	26,3
Užívání tabáku	5 484	10,4	6 483	33,2	11 967	16,5
Záškoláctví	3 117	5,9	3 548	18,2	6 665	9,2
Skryté záškoláctví	3 611	6,8	1 634	8,4	5 245	7,2
Šikana	3 927	7,4	277	1,4	4 204	5,8
Vyloučení určitých jedinců z kolektivu	3 321	6,3	531	2,7	3 852	5,3
Útoky na pracovníky školy	2 706	5,1	481	2,5	3 187	4,4
Kyberšikana	2 381	4,5	579	3,0	2 960	4,1
Nelátkové závislosti	1 920	3,6	784	4,0	2 704	3,7
Užívání alkoholu	1 412	2,7	1 021	5,2	2 433	3,4
Sebepoškozování	1 790	3,4	555	2,8	2 345	3,2
Poruchy příjmu potravy	854	1,6	451	2,3	1 305	1,8
Kriminální chování	1 071	2,0	185	0,9	1 256	1,7
Rizikové sexuální chování	942	1,8	138	0,7	1 080	1,5
Projevy rasismu a xenofobie	816	1,5	70	0,4	886	1,2
Užívání konopných látek	432	0,8	452	2,3	884	1,2
Rizikové chování v dopravě	577	1,1	95	0,5	672	0,9
Zanedbávání, zneužívání, týrání dítěte	565	1,1	53	0,3	618	0,9
Užívání dalších návykových látek (mimo tabák, alkohol a konopné látky)	405	0,8	147	0,8	552	0,8
Rizikové chování ve sportu	446	0,8	75	0,4	521	0,7
Celkem	52 877	100,0	19 535	100,0	72 412	100,0

Pozn.: údaje k 25. 5. 2023

Zdroj: Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN (2023)

graf 7-4: Počet řešených případů nelátkových závislostí (včetně hazardního hraní) ve školním roce 2021/2022 podle ročníků studia

Pozn.: údaje k 25. 5. 2023

Zdroj: Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN (2023)

7.2 Prevence a včasná intervence mezi hráči hazardních her

Cílem preventivních aktivit zaměřených na hazardní hráče a jejich blízké je zvýšit informovanost o rizicích HH, vyvracet hráčské omyly, zvýšit kontrolu nad hráčským chováním a podpořit včasnou identifikaci problémového hraní.

Řada opatření povinně realizovaných provozovateli HH je ukotvena v zákoně č. 186/2016 Sb., o hazardních hrách (ZHH). V r. 2020 nově spustilo MF Rejstřík fyzických osob vyloučených z účasti na hazardních hrách – blíže viz kapitolu Provozování hazardních her, str. 13.

K 31. 12. 2022 evidovalo MF celkem 328,9 tis. osob zapsaných v rejstříku. Z tohoto počtu bylo 5 528 zapsáno na vlastní žádost, ostatní osoby byly zapsány z moci úřední – především jde o 167,4 tis. osob, vůči kterým byl vyhlášen úpadek, dále 121,3 tis. osob pobírajících dávky v hmotné nouzi a 53,0 tis. tzv. společně posuzovaných osob pro dávky. Pouze 68 osob bylo v rejstříku zapsáno z důvodu omezení a povinnosti zdržet se HH nebo z důvodu ochranného léčení.

Informace o zkušenostech hráčů s nabídkou omezení a o jejich informovanosti o rizicích hazardního hraní jsou k dispozici ze studie *Patologičtí hráči v léčbě* realizované v r. 2021 na vzorku 248 respondentů – blíže viz kapitolu Studie Patologičtí hráči v léčbě, str. 50. Celkem 38,3 % respondentů uvedlo, že jim byla někdy nabídnuta možnost omezit své hraní prostřednictvím nastavení limitů hry, přičemž tuto nabídku využilo 32,6 % z nich (31 % v r. 2019). Respondenti nejčastěji využili možnosti stanovení výše čisté prohry za jeden den (80,6 %), stanovení výše sázky za jeden den (71,0 %) a za jeden měsíc (67,7 %). Oproti předchozím vlnám studie došlo k nárůstu využití většiny forem omezení HH, s výjimkou počtu přihlášení k uživatelskému kontu za kalendářní měsíc a době přihlášení k účtu během jednoho dne – tabulka 7-2. Možnost sebevyloučení z HH byla nabídnuta 31,5 % hráčů, přibližně třetina z nich možnost sebevyloučení využila.

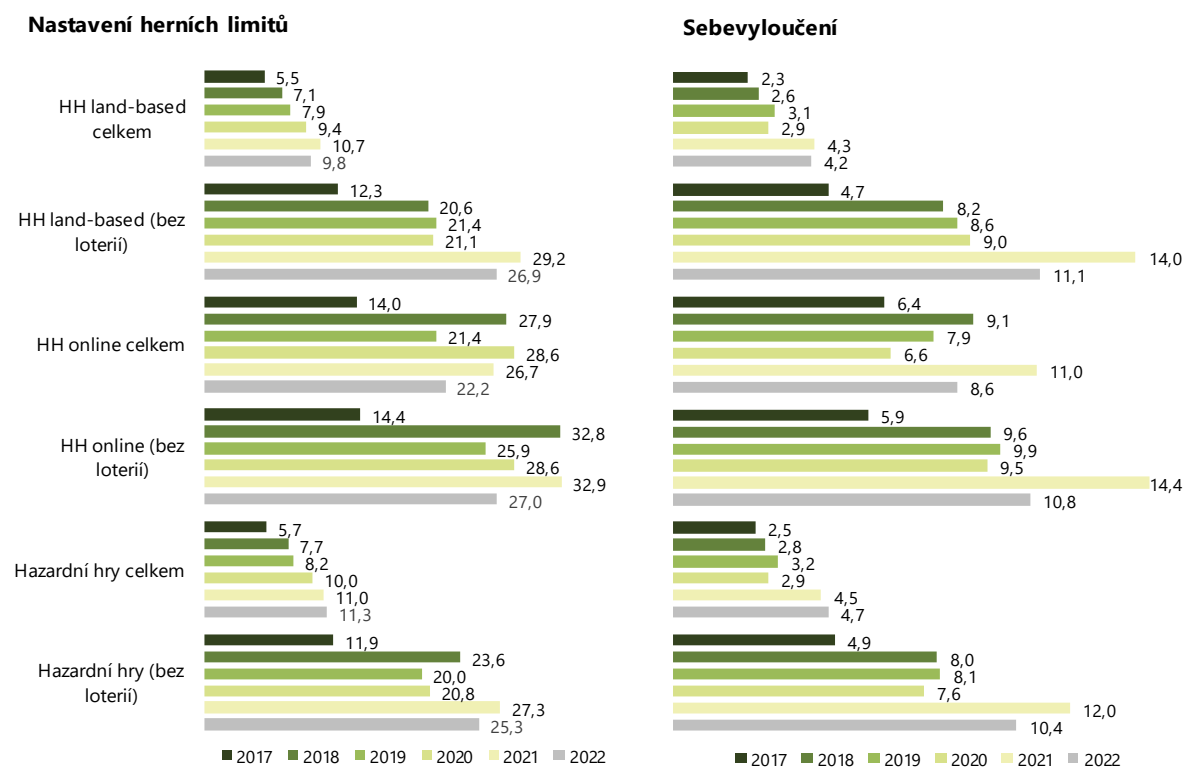
tabulka 7-2: Využití jednotlivých možností sebeomezení mezi respondenty studie Patologičtí hráči v léčbě v l. 2017–2021

Využitá sebeomezení	2017		2019		2021	
	Počet (n=14)	Podíl (%)	Počet (n=31)	Podíl (%)	Počet (n=31)	Podíl (%)
Výše čisté prohry za 1 den	7	50,0	8	64,5	25	80,6
Výše sázek za 1 den	10	71,4	19	61,3	22	71,0
Výše sázek za 1 měsíc	2	14,3	10	32,3	21	67,7
Výše čisté prohry za 1 měsíc	3	21,4	9	29,0	17	54,8
Doba bez hazardní hry	3	21,4	6	19,4	11	35,5
Počet přihlášení za 1 měsíc	2	14,3	14	45,2	8	25,8
Počet návštěv za 1 měsíc	1	7,1	6	19,4	7	22,6
Doba přihlášení za 1 den	1	7,1	8	25,2	6	19,4

Zdroj: Mravčík a kol. (2020b); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2022a)

Expozice hráčů sebeomezujícím opatřením, možnost sebevyloučení a informace o rizicích HH jsou dlouhodobě sledovány také v rámci omnibusové studie *Výzkum občanů – Výzkum názorů a postojů občanů České republiky*, str. 40. V r. 2022 byla možnost omezit své hraní prostřednictvím nastavení limitů hry někdy nabídnuta 11,3 % respondentů, kteří hráli HH v posledních 12 měsících (včetně loterii), nejčastěji hráčům online her (22,2 %), i to i přes mírný pokles prevalence v uplynulých dvou letech. Od r. 2017 se trvale zvyšuje podíl osob (hráčů v posledních 12 měsících), kterým bylo nabídnuto omezení skrze nastavení herních limitů, a to z 5,7 % v r. 2017 na 11,3 % v r. 2022 – graf 7-5.

graf 7-5: Nabídka sebeomezení formou nastavení herních limitů a nabídka sebevyloučení hráčům HH v posledních 12 měsících – Výzkum občanů 2017–2022, v %

Zdroj: Mravčík a kol. (2021c), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2022); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2023b)

Nabídku k sebevyloučení ze hry někdy dostalo celkem 4,7 % hráčů HH a 10,4 % hráčů her bez loterií (4,2 % resp. 12,0 % v r. 2021). Po vyloučení loterií se s touto možností setkala 11,1 % hráčů v prostředí land-based a 10,8 % v online prostředí, což je oproti předchozímu roku meziroční pokles – graf 7-5.

Informace o rizicích spojených s hraním HH a možnostech léčby problémového hráčství mělo v r. 2022 celkem 74,6 % hráčů HH (65,0 % v r. 2021) – nejčastěji hráči online HH (85,8 % resp. 90,1 % hráčů her mimo loterie). Nejčastějším zdrojem informací o rizicích byla média (52,2 %), dále letáky a plakáty v provozovnách (30,7 %), internetové stránky s nabídkou HH (25,7 %), ale i rodinní příslušníci, přátelé a známí (23,4 %). Naopak nejméně častým zdrojem byly dluhová poradna, úřady práce apod. (1,4 %), případně telefonická linka pomoci (1,7 %). Oproti předchozím vlnám studie se zvýšila míra informovanosti především prostřednictvím letáků a plakátů v provozovnách (z 16,1 % v r. 2017 na 30,7 % v r. 2022) a internetových stránek s HH (z 12,4 % v r. 2017 na 25,7 % v r. 2022).

Intervence z oblasti prevence zajišťovaly ve věznicích i v r. 2022 především poradny drogové prevence a bezdrogové zóny, z nichž některé se zaměřovaly speciálně na osoby ohrožené vznikem a rozvojem závislosti. V návaznosti na úkoly akčních plánů *Koncepce vězeňství do roku 2025* byl realizován Program prevence vzniku adiktologické poruchy ve věznici Pardubice. Cílovou skupinou programu jsou především odsouzení, kteří již mají zkušenosti s užitím návykových látek nebo osoby ve výkonu trestu, které projevují tendence k jinému závislostnímu chování, např. gambling. V r. 2022 byl program rozšířen do Vazební věznice Praha-Ruzyně (Generální ředitelství Vězeňské služby ČR, 2023).

> 8

Kapitola 8: Léčba a další odborné služby

8.1 Úvod

Nabídka služeb pro hráče v ČR zahrnuje především poradenství a léčbu v adiktologických a psychiatrických ambulancích a léčbu v pobytových službách typu psychiatrické léčebny, případně v terapeutických komunitách. Služby pro hazardní hráče jsou většinou poskytovány ve stejných zařízeních jako služby pro uživatele návykových látek, existují však i specializované ambulantní programy nabízející služby převážně hráčům hazardních her.

Údaje o léčbě a odborných službách pro osoby s hráčskou poruchou jsou dostupné z Národního registru hrazených zdravotních služeb (NRHZZS), který nahradil roční výkazy psychiatrických ambulancí, a ze závěrečných zpráv projektů podpořených v dotačním řízení ÚV ČR.

Od r. 2013 vznikají specializované programy pro osoby v riziku problémového hraní zejména díky dotačnímu programu Úřadu vlády ČR (ÚV ČR). Cílem této podpory je vytvořit základní síť specializovaných programů pro problémové hráče ve všech krajských městech, tzv. krajská centra pro léčbu patologického hráčství. Tato centra v r. 2022 fungovala v 9 krajích: v Praze, Jihomoravském, Jihočeském, Libereckém, Olomouckém, Plzeňském, Ústeckém, Zlínském kraji a v Kraji Vysočina. Ve Středočeském kraji nelze, vzhledem ke geografickému rozložení kraje, vytvořit typické krajské ambulantní centrum, síť poradenských a léčebných programů pro hráče HH však zajišťují spolupracující organizace (Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti, 2023). V posledních letech dochází k rozvoji poradenských a léčebných intervencí poskytovaných problémovým hráčům a jejich blízkým prostřednictvím internetu.

Dostupnost a poskytování služeb osobám s hráčskou poruchou a jejich blízkým byla v r. 2020 a 2021 významně ovlivněna pandemií COVID-19. Především se to týkalo skupinových aktivit, které se v období omezení sociálních kontaktů přesunuly na internet. V r. 2022 již služby byly poskytovány bez omezení.

8.2 Služby pro osoby s hráčskou poruchou

8.2.1 Sčítání adiktologických služeb

Poskytování služeb cílové skupině hráčů HH mapovala naposledy studie *Sčítání adiktologických služeb* realizovaná v srpnu 2020 na souboru 292 adiktologických služeb. Studii provádí NMS ve tříletých intervalech, poprvé byla provedena v r. 2012 (Janíková a Nechanská, 2021; Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research, 2022a).

U více než poloviny služeb, tj. u 156 (57,4 %) služeb, je jednou z hlavních cílových skupin také skupina hráčů HH. Jde zejména o zařízení s registrací sociální služby (67 %) a registrací zdravotnického zařízení (11 %). Zařízení, která deklarují jako svou hlavní cílovou skupinu hráče HH, nabízejí převážně ambulantní a kontaktně-poradenské služby – tabulka 8-1. Orientační diagnostiku nelátkových závislostí poskytuje 102, komplexní diagnostiku nelátkových závislostí 72, právní poradenství 50 a pomoc s dluhy 75 služeb.

tabulka 8-1: Programy poskytující služby hráčům HH podle typu – studie Sčítání adiktologických služeb 2020

Typ služby	2020
Detoxifikace	10
Terénní programy	24
Kontaktní a poradenské služby	48
Ambulantní léčba	62
Ambulantní stacionární péče	2
Krátkodobá a střednědobá lůžková péče	13
Rezidenční péče v terapeutických komunitách	12
Doléčovací programy	39
Substituční léčba	6
Adiktologické služby ve vězení a následná péče po propuštění	5
Primární prevence selektivní/indikovaná	8
Celkem ČR*	156

Pozn.: * Jedno zařízení může poskytovat více typů služby, respondenti proto mohli označit více možností.

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2021)

Pokud jde o podíl hráčů HH mezi klientelou programu, v 10 zařízeních (6 %) tvořili hráči HH více než 20 % klientely. V polovině zařízení (81 služeb) tvořili méně než 10 % klientely – tabulka 8-2.

tabulka 8-2: Počet zařízení podle podílu hráčů HH mezi klientelou zařízení – studie Sčítání adiktologických služeb v l. 2014, 2017 a 2020

Podíl hráčů HH (%)	Počet zařízení		
	2014	2017	2020
0	37	8	0
1–10	71	77	81
11–20	20	13	10
21–30	5	7	2
31–70	5	8	5
71–90	–	2	3
Neuvedlo	–	35	55
Celkem	138	151	156

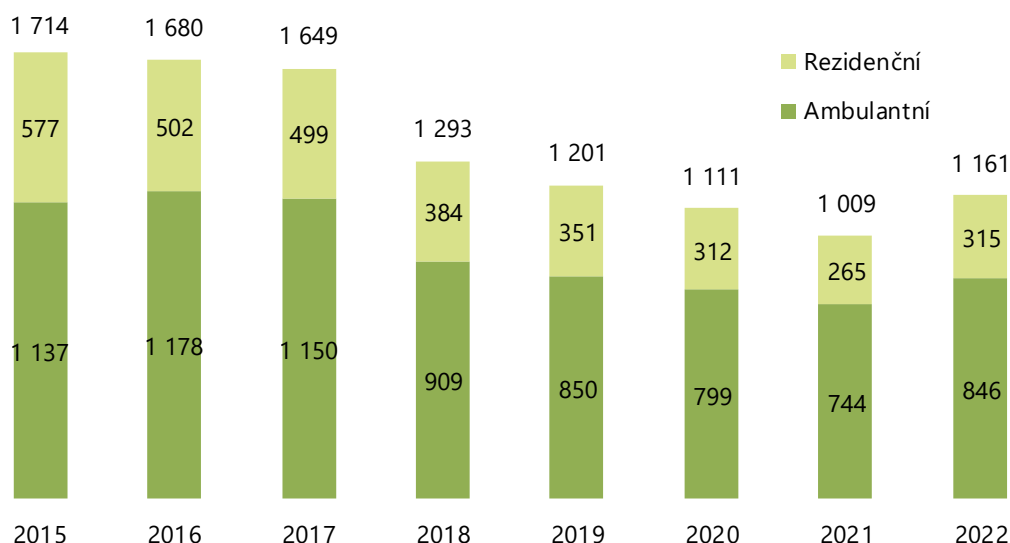
Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2015), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2018), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2021)

8.2.2 Ambulantní a lůžková zdravotní péče

Data zdravotních pojišťoven o vykázané ambulantní i lůžkové zdravotní péči jsou dostupná z Národního registru hrazených zdravotních služeb (NRHZS), který spravuje Ústav zdravotnických informací a statistiky (ÚZIS ČR). V r. 2022 bylo léčeno v ambulantní a lůžkové péči oboru psychiatrie a adiktologie celkem 1 161 pacientů s hlavní nebo vedlejší diagnózou patologické hráčství (F63.0), v tom v ambulancích bylo léčeno celkem 846 osob a na lůžkových odděleních 315 osob – graf 8-1.

V l. 2015–2017 se ročně léčilo cca 1 700 osob, počet hospitalizovaných pacientů s diagnózou F63.0 dosahoval v tomto období 500–580 hospitalizací ročně. V psychiatrických ambulancích bylo léčeno v průměru cca 1 200 pacientů ročně. V l. 2018–2021 počet pacientů léčených pro hráčskou poruchu v ambulantní i lůžkové psychiatrické péči klesal, celkově přibližně o 32 % (Ústav zdravotnických informací a statistiky, 2023). V r. 2022 byl však opět zaznamenán nárůst počtu pacientů s dg. F63.0 v ambulantní i lůžkové péči – graf 8-1.

graf 8-1: Vývoj počtu pacientů s hlavní nebo sekundární dg. F63.0 v zařízeních oboru psychiatrie a adiktologie v l. 2015–2022

Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky (2023)

Počty klientů v ambulantní péči s hlavní nebo sekundární dg. F63.0 v r. 2022 podle pohlaví a věku ukazují tabulka 8-3 a tabulka 8-4. Vývoj počtu pacientů s hlavní dg. F63.0 v ambulantní péči ukazuje graf 8-2.

tabulka 8-3: Počty klientů s hlavní nebo sekundární dg. F63.0 v ambulantní péči v r. 2022 bez ohledu na odbornost pracoviště, podle pohlaví a věku

Věk	Hlavní dg. F63.0			Sekundární dg. F63.0			Celkem (hlavní nebo sekundární dg. F63.0)		
	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem
0–9 let	1	0	1	0	0	0	1	0	1
10–19	25	4	29	4	1	5	29	5	34
20–29	176	23	199	47	15	62	223	38	261
30–39	243	39	282	104	21	125	347	60	407
40–49	166	29	195	88	20	108	254	49	303
50–59	48	18	66	39	13	52	87	31	118
60–69	28	11	39	17	11	28	45	22	67
70–79	8	4	12	3	3	6	11	7	18
80+ let	1	0	1	1	2	3	2	2	4
Celkem	696	128	824	303	86	389	999	214	1 213

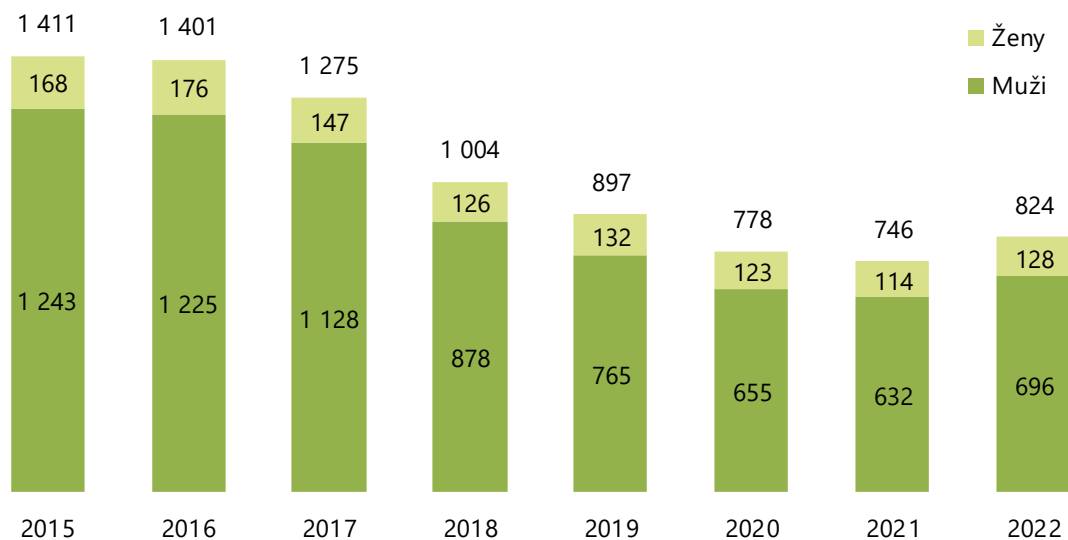
Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky (2023)

tabulka 8-4: Počty klientů s hlavní nebo sekundární dg. F63.0 v ambulantních zařízeních oboru psychiatrie a adiktologie v r. 2022, podle pohlaví a věku

Věk	Hlavní dg. F63.0			Sekundární dg. F63.0			Celkem (hlavní nebo sekundární dg. F63.0)		
	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem
0–9 let	1	0	1	0	0	0	1	0	1
10–19	19	1	20	2	1	3	21	2	23
20–29	117	17	134	26	15	41	143	32	175
30–39	157	22	179	78	12	90	235	34	269
40–49	105	18	123	76	19	95	181	37	218
50–59	31	14	45	36	10	46	67	24	91
60–69	20	5	25	17	11	28	37	16	53
70–79	8	1	9	3	3	6	11	4	15
80+ let	0	0	0	1	0	1	1	0	1
Celkem	458	78	536	239	71	310	697	149	846

Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky (2023)

graf 8-2: Vývoj počtu pacientů s hlavní dg. F63.0 v ambulantní péči bez ohledu na odbornost pracoviště v l. 2015–2022, podle pohlaví

Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky (2023)

Pokud jde o lůžkovou péči, v r. 2022 bylo pro hráčskou poruchu v zařízeních oboru psychiatrie a adiktologie hospitalizováno celkem 315 osob. Ve všech zařízeních bez ohledu na specializaci absolvovalo léčbu problémového hraní celkem 455 osob – tabulka 8-5 a tabulka 8-6. Podíl žen v rezidenčních léčebných zařízeních se dlouhodobě zvyšuje, v r. 2022 dosahoval 12,1 % (v r. 2015 činil 9,7 %) – graf 8-3.

tabulka 8-5: Počty pacientů s hlavní nebo sekundární dg. F63.0 v lůžkové péči v r. 2022 bez ohledu na odbornost pracoviště, podle pohlaví a věku

Věk	Hlavní dg. F63.0			Sekundární dg. F63.0			Celkem (hlavní nebo sekundární dg. F63.0)		
	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem
0–9 let	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10–19	3	0	3	1	0	1	4	0	4
20–29	46	2	48	47	9	56	93	11	104
30–39	67	7	74	83	25	108	150	32	182
40–49	44	6	50	55	6	61	99	12	111
50–59	14	7	21	14	2	16	28	9	37
60–69	6	3	9	5	2	7	11	5	16
70–79	1	0	1	0	0	0	1	0	1
80+ let	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Celkem	181	25	206	205	44	249	386	69	455

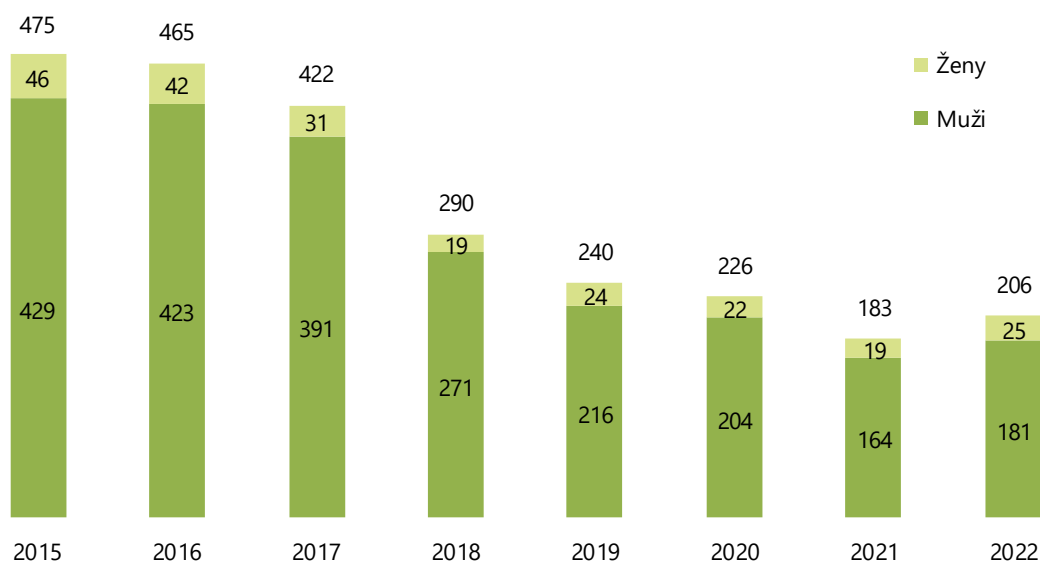
Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky (2023)

tabulka 8-6: Počty pacientů s hlavní nebo sekundární dg. F63.0 v lůžkové péči v r. 2022 v zařízeních oboru psychiatrie a adiktologie, podle pohlaví a věku

Věk	Hlavní dg. F63.0			Sekundární dg. F63.0			Celkem (hlavní nebo sekundární dg. F63.0)		
	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem
0–9 let	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10–19	2	0	2	1	0	1	3	0	3
20–29	32	2	34	34	1	35	66	3	69
30–39	49	5	54	56	12	68	105	17	122
40–49	29	5	34	41	3	44	70	8	78
50–59	12	6	18	12	2	14	24	8	32
60–69	6	1	7	3	1	4	9	2	11
70–79	0	0	0	0	0	0	0	0	0
80+ let	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Celkem	130	19	149	147	19	166	277	38	315

Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky (2023)

graf 8-3: Vývoj počtu pacientů s hlavní dg. F63.0 v lůžkové péči bez ohledu na odbornost pracoviště v l. 2015–2022, podle pohlaví

Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky (2023)

8.2.3 Služby podporované v dotačním řízení ÚV ČR

Data o službách pro osoby v riziku rozvoje problémového hraní jsou k dispozici ze závěrečných zpráv projektů podpořených v dotačním řízení ÚV ČR.

Pro oblast hazardního hraní je hlavním cílem dotačního řízení zvýšení dostupnosti služeb pro klienty a udržení zavedených krajských specializovaných center, která nabízejí komplexní péči pro hráče HH a jejich blízké. Krajská centra v ČR by postupně měla nabízet komplexní péči v těchto oblastech: vyhledávání klientů, ambulantní léčba a následná péče včetně dluhového poradenství. Krajská centra by svými detašovanými pracovišti měla pokrýt další regiony/města daného kraje. Hazardním hráčům a jejich blízkým se však věnují také téměř všechny adiktologické ambulantní programy.

Z programů podpořených v dotačním řízení ÚV ČR vykázalo za r. 2022 poskytnutí služby nejméně jednomu klientovi celkem 79 projektů (69 v r. 2021). V kontaktu se službami bylo 2 808 hráčů (2 376 v r. 2021). Nejvyšší počet programů představují ambulantní adiktologické služby a poradenství, těmito službami byl také vykázán nejvyšší počet klientů. Významná část kontaktů se odehrává v online prostředí či telefonicky – tabulka 8-7.

tabulka 8-7: Počet programů, které poskytly služby problémovým hráčům a byly podpořeny v dotačních řízeních ÚV ČR v l. 2017–2022, podle typu služby

Typ adiktologické služby	Počet programů					Počet klientů				
	2018	2019	2020	2021	2022	2018	2019	2020	2021	2022
Služby minimalizace rizik	13	16	11	11	18	47	51	26	33	47
Služby ambulantní léčby a poradenství	31	35	43	44	47	1 276	1 175	1 203	1 336	1 376
> z toho ve vězení	4	5	6	6	9	30	42	32	49	68
Služby rezidenční léčby	1	2	5	3	0	1	3	17	14	0
Služby následné péče	9	8	9	8	10	37	28	16	10	15
Online/telefonické poradenství	2	2	4	3	4	732	973	1 071	983	1 370
Celkem	56	63	72	69	79	2 093	2 230	2 333	2 376	2 808

Pozn.: Je uveden počet klientů, jejichž primárním problémem je hazardní hraní. Jedno zařízení může realizovat více programů (např. on-line a ambulantní péči).

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti (2023)

Nejvíce klientů, jejichž primárním problémem je HH, bylo vykázáno v Praze (300), v Jihočeském kraji (236) a Jihomoravském kraji (157), nejméně v kraji Karlovarském (17) – tabulka 8-8.

tabulka 8-8: Počet programů podpořených v dotačním řízení ÚV ČR, které vykázaly péči o hráče HH, a počet hráčů v kontaktu v l. 2018–2022 podle kraje sídla programu

Kraj	Počet programů					Počet klientů				
	2018	2019	2020	2021	2022	2018	2019	2020	2021	2022
Praha	14	14	21	18	16	323	324	295	282	300
Středočeský	2	2	4	9	8	87	140	102	207	53
Jihočeský	4	5	5	4	7	80	81	76	66	236
Plzeňský	2	4	3	3	4	61	68	64	58	75
Karlovarský	1	2	1	0	3	1	3	14	0	17
Ústecký	9	8	7	6	7	144	174	117	129	99
Liberecký	2	2	2	2	2	71	81	62	66	69
Královéhradecký	2	3	6	4	5	51	47	84	29	75
Pardubický	1	1	1	0	1	51	33	27	0	45
Vysočina	3	3	2	2	4	11	12	5	41	62
Jihomoravský	3	6	5	7	5	102	103	107	179	157
Olomoucký	5	5	5	4	5	72	71	78	21	86
Zlínský	1	2	2	1	3	60	49	60	61	98
Moravskoslezský	5	4	4	6	6	247	71	171	254	69
Online/telefonické poradny	2	2	4	3	3	732	973	1 071	983	1 367
Celkem	56	63	72	69	79	2 093	2 230	2 333	2 376	2 808

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti (2023)

V r. 2022 uvedlo 10 programů ambulantní léčby a poradenství specializovaný program pro hráče hazardních her. Celkem vykazaly 1 219 klientů s nelátkovou závislostí, z toho 1 057 hazardních hráčů – tabulka 8-9. Mimo tyto specializované programy pro hráče HH poskytly ostatní ambulantní adiktologické služby (vyjma telefonických a online poraden) v r. 2022 péči 381 hráčům HH.

tabulka 8-9: Specializované ambulantní programy pro hráče HH podpořené v dotačním řízení ÚV ČR v l. 2018–2022

Ukazatel	2018	2019	2020	2021	2022
Počet programů	15	14	12	12	10
Počet všech klientů s nelátkovou závislostí	1 187	1 016	889	939	1 219
↳ z toho počet klientů – hráčů HH	1 114	964	779	852	1 057
Počet klientů – osob blízkých	529	500	352	520	642

Zdroj: Sekretariát Rady vlády pro koordinaci politiky v oblasti závislostí (2023)

Od r. 2022 je v platnosti zjednodušený systém výkaznictví služeb a s tím spojený revidovaný *Seznam a definice výkonů adiktologických služeb*. Z toho důvodu není možné meziroční srovnání počtu vykázaných výkonů, tj. standardizovaných činností adiktologických služeb.

Zařízení specializovaná na problematiku HH v závěrečných zprávách dotačního řízení ÚV ČR nadále uvádí vzrůstající podíl online hraní HH mezi klienty. Např. více než 74 % klientů Ambulance pro nelátkové závislosti organizace Centra protidrogové prevence a terapie v Plzni sází nebo hraje technické hry online prostřednictvím mobilních telefonů. Online hra je klienty popisována jako snadno přístupná, s absencí sociální kontroly a rychlým pádem do dluhové pasti. Podle pracovníků služby je negativním faktorem reklama sázkových společností vybízející k sázkám v průběhu sportovních turnajů prostřednictvím nabízených benefitů (Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti, 2023).

8.2.4 Internetové a telefonické poradenství

Nabídka pomoci prostřednictvím internetu a telefonického poradenství zahrnuje v ČR webové stránky, poradenské online a telefonické linky a mobilní aplikace. V r. 2018 vznikla *Národní linka pro odvykání hraní* (800 350 000), a to rozšířením služeb *Národní linky pro odvykání*, kterou na základě dotace ÚV ČR provozuje společnost AdiPoint (do října 2021 pod původním názvem Česká koalice proti tabáku).⁶⁶ Linka je zřízena Úřadem vlády ČR v rámci národních stránek pro podporu odvykání hraní hazardni-hrani.cz, které spravuje NMS. Národní linka pro odvykání v r. 2022 evidovala 86 klientů v oblasti nelátkových závislostí (76 v r. 2021, 82 v r. 2020, 50 v r. 2019), z toho 74 klientů byli hráči HH.

Telefonické poradenství poskytují rovněž adiktologické služby na svých linkách.⁶⁷ Online léčba, resp. léčba a intervence využívající moderní technologie a internet, je vlivem zvyšující se dostupnosti těchto technologií rychle se rozvíjejícím, ale stále poměrně novým směrem v léčbě závislostí. Přehled specializovaných internetových poradenských a informačních služeb pro hráče HH a jejich blízké uvádí tabulka 8-10.

⁶⁶ <https://chciodvykat.cz/> [2023-05-31]

⁶⁷ blíže viz <http://www.drogy-info.cz/index.php/map/> [2023-05-31]

tabulka 8-10: Informační a poradenské internetové stránky a mobilní aplikace pro hráče HH

Internetová stránka	Provozovatel	Screening	Informace a odkazy	Léčebná/harm reduction intervence on-line
poradna.adiktologie.cz	Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN v Praze	ano	ano	ano
koncimshranim.cz	SANANIM	ano	ano	ano
hazardni-hrani.cz	Úřad vlády ČR	ano	ano	ne
nabertekurz.cz	Společnost Podané ruce	ano	ano	ano
standby.cppt.cz	CPPT	ano	ano	ne
f63.cz	Magdaléna, Prostor Plus, Semiramis, Laxus	ano	ano	ne
neprohraj.se	Prevent 99	ano	ano	ne
hazard.renadi.cz	Renadi	ano	ano	ne
Mobilní aplikace				
Deník hráče	Prevent99	ano	ano	ano
Port	Společnost Podané ruce	ano	ano	ano

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti (2023)

Organizace SANANIM zaznamenala v r. 2022 nárůst počtu klientů v kontaktu prostřednictvím poradenské stránky koncimshranim.cz. V r. 2022 vyplnilo screeningový dotazník 1 059 osob, 91 % respondentů bylo vyhodnoceno jako v riziku hráčské poruchy, 429 hráčů se zaregistrovalo (350 v r. 2021) a 255 (219 v r. 2021) se stalo se klienty služby. Z toho 97 klientů absolvovalo minimálně polovinu intervence, 70 klientů intervenci dokončilo včetně hodnotícího chatu a dalších 14 klientů v programu pokračovalo. Počet klientů se dlouhodobě zvyšuje a počet výkonů se za poslední dva roky zdvojnásobil (Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti, 2023).

8.2.5 Svépomocné aktivity

V ČR jsou hráčům HH dostupné intervence a služby vedené osobami se zkušeností s hazardním hraním. Svépomocná aktivita *Anonymní Gambleři Česko* působí v Praze, Brně a Plzni. Skupina v Brně nabízí možnost účasti i pro příbuzné a blízké hráčů HH. V říjnu 2020 však musela být setkání přerušena v souvislosti s opatřeními proti COVID-19, skupinová setkání byla obnovena v květnu 2021.⁶⁸ Doléčovací aktivity svépomocné skupiny při PN Bohnice se v době pandemie přesunuly do on-line prostředí, od června r. 2021 jsou opět provozovány ve face-to-face podobě.

Skupina *Zotavení Brno* sdružuje osoby s přímou (osobní či rodinnou) zkušeností se závislostí (tzv. recovery kouči) a plní funkci vzájemné podpory a podpůrné sítě při poskytování pomoci lidem užívajícím drogy a hráčům HH.⁶⁹ Skupina v souvislosti s COVID-19 začala v r. 2021 poskytovat online a mobilní terapeutickou pomoc.

*Sdružení pacientů s diagnózou závislosti RECOVERY*⁷⁰ se od r. 2018 angažuje v politice v oblasti závislosti, zejména s cílem ochrany práv a prosazování zájmů pacientů a jejich blízkých a destigmatizace závislostních onemocnění.

8.2.6 Léčba problémového hráčství ve vězení

Vězeňská služba ČR (VS ČR) spravovala v r. 2022 celkem 35 věznic, k 31. 12. 2022 bylo ve vězení 19 320 osob. Prevence, léčba a snižování dopadů problémového hráčství jsou ve věznicích realizovány prostřednictvím poraden drogové prevence, bezdrogových zón, specializovaných oddílů a programů adiktologických služeb (Generální ředitelství Vězeňské služby ČR, 2023).

⁶⁸ <http://anonymnigambleri.cz/> [2023-05-31]

⁶⁹ <https://www.zotavenibrno.cz/> [2023-05-31]

⁷⁰ <http://www.pacienti-recovery.cz/index.html> [2023-05-31]

Specializované oddíly s dobrovolným léčením závislostí, jejichž cílovou skupinou jsou i osoby s hráčskou poruchou, byly v r. 2022 dostupné v 10 věznicích.⁷¹ Celková kapacita specializovaných oddílů s dobrovolným léčením byla koncem r. 2022 celkem 323 míst (v r. 2021 to bylo 319 míst). V péči specializovaných oddílů s dobrovolným léčením bylo v r. 2022 celkem 603 odsouzených, nově zařazeno bylo 337 osob, z nichž pouze 3 osoby (1 %, stejně jako v r. 2021) uvedly hraní HH jako primární problém.

Pro výkon ochranného léčení v oblasti závislostí, které nařizuje soud, sloužilo 6 specializovaných oddílů v 5 věznicích s celkovou kapacitou 151 míst (stejně jako v r. 2021).⁷² Do těchto oddílů bylo v r. 2022 nově přijato 112 osob, z toho pouze jedna osoba s primárním problémem hraní HH.⁷³

Bezdrogová zóna se standardním zacházením byla v r. 2022 v každé věznici, celková kapacita představovala 1 847 míst (1 862 v r. 2021). Hraní HH jako primární problém uvedla 2 % osob z celkového počtu 2 087 osob nově zařazených. Bezdrogová zóna s terapeutickým zacházením byla ve 4 věznicích,⁷⁴ celková kapacita se zvýšila z 83 míst na 103 míst. Hraní HH jako primární problém uvedla 1 osoba (1 %) z celkového počtu 108 osob nově zařazených. Ve všech věznicích fungovala poradna drogové prevence. Hraní HH jako primární problém uvedla 2 % osob z celkového počtu 11 938 odsouzených, kteří využili služeb poraden drogové prevence.

Od r. 2016 působí ve věznicích adiktologové. V r. 2022 působilo ve 12 věznicích celkem 14 adiktologů.⁷⁵ V kontaktu s adiktologem bylo 2 348 odsouzených, z nich 4 % uvedla hraní HH jako primární problém.

Podíl hráčů ve vězeňských programech je dlouhodobě nízký, trend od r. 2014 ukazuje tabulka 8-11.

tabulka 8-11: Počet osob nově přijatých na oddíly pro prevenci a léčbu závislostí a v kontaktu s poradnami drogové prevence, jejichž primárním problémem bylo hraní hazardních her v l. 2014–2022, v %

Rok	Specializované oddíly pro dobrovolnou léčbu		Specializované oddíly pro ochranné léčení		Bezdrogové zóny standardní		Bezdrogové zóny terapeutické		Poradny drogové prevence	
	Celkem	> z toho hráčů	Celkem	> z toho hráčů	Celkem	> z toho hráčů	Celkem	> z toho hráčů	Celkem	> z toho hráčů
2014	270	0	120	7	1 882	40	112	3	6 247	164
2015	245	33	139	7	1 927	34	74	2	7 974	147
2016	299	7	108	1	1 880	26	96	0	9 329	140
2017	379	8	94	0	2 069	46	107	0	10 085	193
2018	362	3	72	1	2 192	34	106	1	11 093	181
2019	326	5	83	0	2 245	34	105	0	11 027	280
2020	341	12	70	0	1 904	20	95	1	10 635	229
2021	312	3	75	3	1 897	38	137	0	10 841	325
2022	337	3	112	1	2 087	42	108	1	11 938	239

Zdroj: Mravčík a kol. (2020b); Generální ředitelství Vězeňské služby ČR (2022), Generální ředitelství Vězeňské služby ČR (2023)

Prevence, léčba a snižování dopadů problémového hráčství byly ve věznicích realizovány také prostřednictvím adiktologických služeb poskytovaných NNO. V r. 2020 a 2021 byla spolupráce věznic s NNO výrazně ovlivněna opatřeními v souvislosti s pandemií COVID-19, kdy po část roku byl

⁷¹ Bělušice, Horní Slavkov, Hradec Králové, Kuřim, Nové Sedlo, Ostrov nad Ohří, Plzeň, Příbram, Valdice a Všehrady

⁷² Opava, Ostrava, Rýnovice, Znojmo, Heřmanice. Ve Věznici a ústavu pro výkon zabezpečovací detence Opava je oddíl zvlášť pro muže a zvlášť pro ženy.

⁷³ Ochrannou léčbu lze vykonávat i mimo výkon trestu odnětí svobody a soud ji může uložit samostatně nebo vedle trestu. V r. 2022 podle evidence MS soudy uložily ochranné léčení celkem v 535 případech (602 v r. 2021), z toho ve 4 případech (2 případech v r. 2021) bylo uloženo ochranné léčení pro hráčskou poruchu (Ministerstvo spravedlnosti ČR, 2021) (Ministerstvo spravedlnosti ČR, 2023).

⁷⁴ věznice Příbram, Vinařice, Znojmo a nově Světlá nad Sázavou

⁷⁵ věznice Brno, Heřmanice, Kynšperk, Litoměřice, Opava, Ostrov nad Ohří, Pardubice, Praha-Pankrác, Praha-Ruzyně, Světlá nad Sázavou, Teplice a Znojmo

zcela znemožněn vstup pracovníků NNO do věznic. Intenzivní spolupráci s NNO, tj. 10 a více návštěv za rok, vykazalo celkem 32 věznic (22 v r. 2021) (Generální ředitelství Vězeňské služby ČR, 2023). Počet osob s primárním problémem hraní HH, které využily služeb NNO, není k dispozici.

8.3 Zkušenosti hráčů s léčbou

Vstup hráčů do léčby je komplikován bariérami na straně hráčů. Klienti se nejčastěji potýkají s pocity studu a strachu. Jde např. o strach ze selhání, který je příčinou toho, že si ztrátu kontroly hráčského chování nepřipouští. Často se objevuje obava z ukončení hraní, neboť zaujetí hrou pomáhá hráčům zvládat úzkostně-depresivní stavy. Také se objevuje strach z odmítnutí ze strany rodiny a osob blízkých po přiznání problémů.

Informace o zkušenostech hráčů s léčbou problémového hráčství jsou k dispozici ze studie *Patologičtí hráči v léčbě* (Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research, 2022a). Z výsledků z r. 2021 vyplývá, že 45,4 % hráčů v léčbě se léčilo pro hráčskou poruchu opakovaně – tabulka 8-12. Celkem 87 % hráčů v léčbě se někdy pokusilo své hraní omezit nebo s hraním přestat bez odborné pomoci. Hlavními důvody pro vyhledání odborné pomoci byly stejně jako v minulých letech především problémy ve vztazích s blízkými, finanční problémy, dále následovaly problémy v oblasti duševního zdraví – 70,3 % hráčů uvedlo za velmi závažný důvod problémy ve vztazích s blízkými, 60,6 % finanční problémy a 34,1 % problémy v oblasti duševního zdraví. Hráči měli nejčastěji zkušenosti s ambulantními službami – tabulka 8-13 (Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research, 2022a).

tabulka 8-12: Léčebné epizody v souvislosti s léčbou problémového hraní respondentů – studie *Patologičtí hráči v léčbě v l. 2015–2021*, v %

Počet epizod	2015		2017		2019		2021	
	Počet	Podíl (%)	Počet	Podíl (%)	Počet	Podíl (%)	Počet	Podíl (%)
1	145	56,0	152	60,3	135	59,0	125	54,6
2	69	26,6	64	25,4	60	26,2	65	28,4
3	33	12,7	28	11,1	17	7,4	22	9,6
4	3	1,2	3	1,2	10	4,4	8	3,5
5	2	0,8	2	0,8	2	0,9	1	0,4
6 a více	7	2,7	3	1,2	5	2,1	8	3,5
Celkem	259	100,0	252	100,0	229	100,0	228	100,0

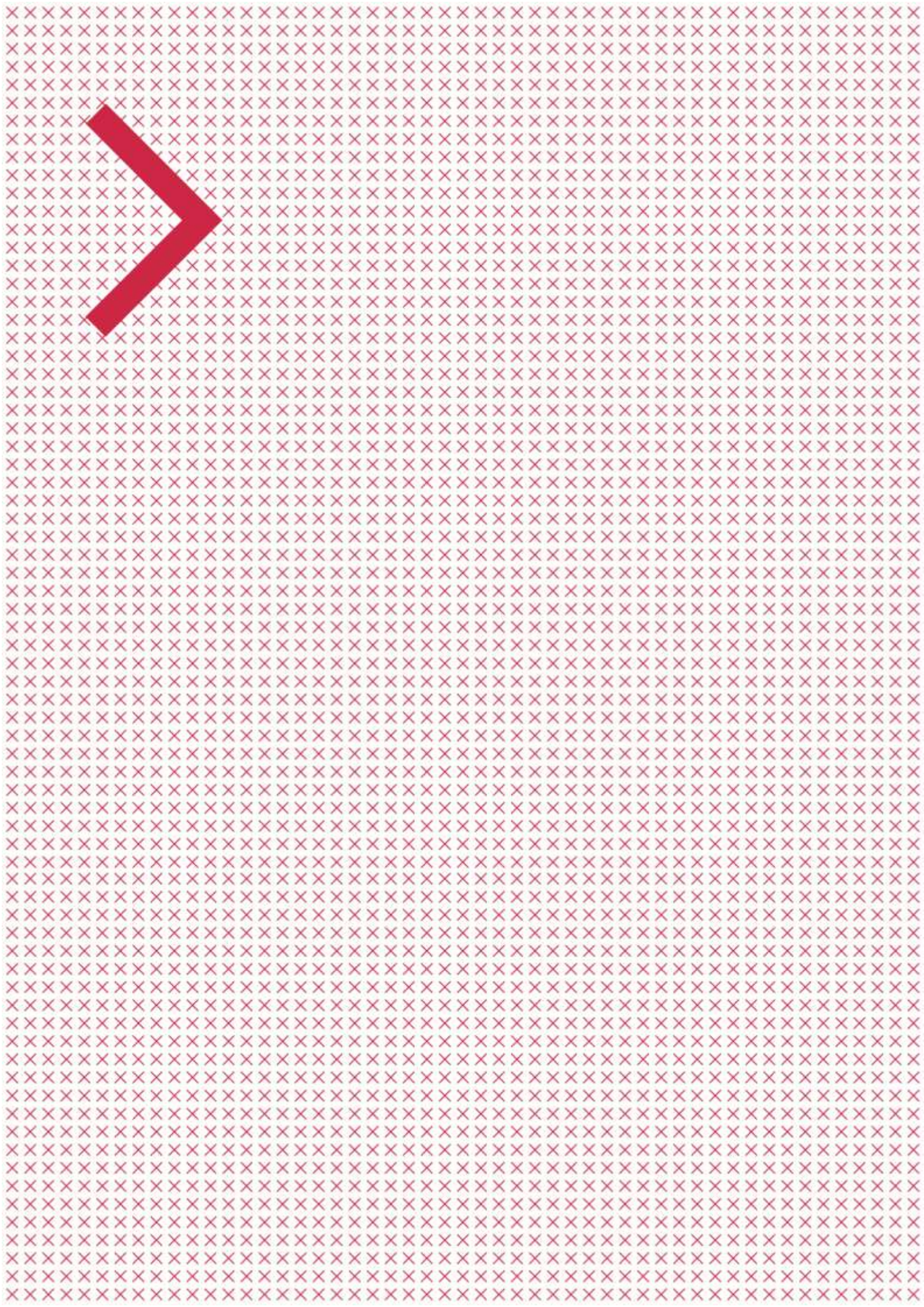
Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2022a)

tabulka 8-13: Zkušenost respondentů studie *Patologičtí hráči v léčbě v l. 2015–2021* s jednotlivými typy pomoci a léčby, v %

Typ odborné pomoci	2015	2017	2019	2021
Ambulantní zařízení pro léčbu závislosti	32,0	56,7	62,5	69,4
Zdravotnické zařízení pro léčbu závislosti – pobytové	72,2	53,2	53,8	32,3
Psychoterapeut, psycholog – ambulantní	55,6	50,8	52,2	61,7
Psychiatr ambulantní	56,4	46,8	48,6	58,1
Svépomocná skupina	33,2	26,6	31,1	21,0
Nízkoprahový kontaktní program pro závislé	28,6	25,4	28,3	34,7
Praktický lékař	27,8	23,0	19,1	19,0
Linka důvěry	12,4	8,7	13,9	8,5
Dluhová poradna	9,3	19,0	12,7	9,7
Internetová poradna	10,0	13,1	11,6	6,9

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2022a)

Kontakt hráčů s pomáhajícími službami byl v r. 2020 a 2021 ovlivněn pandemií COVID-19. Došlo ke změně životního stylu (home-office, omezení sociálních kontaktů), zvýšení výskytu úzkostně-depresivních příznaků (strach z onemocnění, obavy o budoucnost), zvýšení rizika nárůstu užívání návykových látek a zvýšila se dostupnost HH online. Byl rovněž zaznamenán přesun hráčů KS land-based v době přerušování sportovních soutěží na rizikovější formy HH online (Trantina, 2021).

Přílohy

Zkratky

AISG	Informační systém provozování hazardních her
APKURS	Asociace provozovatelů kurzových sázek
ASZ	Agentura pro sociální začleňování
CLS	centrální loterijní systém
CS	Celní správa ČR
dg.	diagnóza, diagnostický
DSM-5	Diagnostický a statistický manuál Americké psychiatrické asociace, 5. revize
EMR	elektromechanická ruleta
ESPAD	Evropská školní studie o alkoholu a jiných drogách
ESSK	Evidenční systém statistik kriminality
EU	Evropská unie
GFŘ	Generální finanční ředitelství
GŘ VSČR	Generální ředitelství Vězeňské služby ČR
HH	hazardní hra/y
IPRH	Institut pro regulaci hazardních her
IVT	interaktivní videoloterijní terminál, též VLT
KS	kurzové sázky
land-based	prostředí kamenných provozoven hazardních her (herny, kasina, sázkové kanceláře apod.)
Lie/bet škála	dvoupoložkový Lie/bet screeningový dotazník na problémové hráčství
MF	Ministerstvo financí České republiky
MKN-10	Mezinárodní klasifikace nemocí, 10. revize
MS	Ministerstvo spravedlnosti České republiky
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky
MV	Ministerstvo vnitra České republiky
NMS	Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti
NNO	nestátní nezisková organizace
NRHZZ	Národní registr hrazených zdravotních služeb
OZV	obecně závazná vyhláška
PČR	Policie České republiky
PGSI	Problem Gambling Severity Index
PMS	Probační a mediační služba
PN	psychiatrická nemocnice
RIA	Regulatory Impact Assessment
RVKPP, RVKPZ	Rada vlády pro koordinaci politiky v oblasti závislostí
SEPA	Systém evidence preventivních aktivit
SŠ	střední škola
SVL	sociálně vyloučená lokalita
ŠMP	školní metodik prevence
TČ	trestný čin

TH	technická hra
TZ	zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
ÚV ČR	Úřad vlády České republiky
ÚZIS ČR	Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR
VLT	videoloterijní terminál, též IVT
ZHH	zákon č. 186/2016 Sb., o hazardních hrách
ZoL	zákon č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách
ŽH	živá/é hra/y

Seznam tabulek

tabulka 1-1: Financování projektů zaměřených na hazardní hraní v dotačním řízení ÚV ČR v I. 2013–2022.....	18
tabulka 1-2: Počet a struktura projektů podpořených v dotačním řízení ÚV ČR v oblasti hazardního hraní v I. 2013–2022.....	18
tabulka 2-1: Počet společností s povolením k provozování hazardních her podle typu v I. 2018–2023.....	21
tabulka 2-2: Počet povolených technických her k 1. 1. 2023, podle krajů.....	22
tabulka 2-3: Počet povolených živých her k 1. 1. 2023, podle krajů.....	23
tabulka 2-4: Celkový objem peněz vložených, vyplacených na výhrách a prohraných podle typu hry v r. 2022, v mil. Kč.....	27
tabulka 2-5: Inkaso daně z hazardních her do státního rozpočtu a do obecních rozpočtů podle typu hry v I. 2014–2022, v mil. Kč.....	29
tabulka 4-1: Prevalence hazardního hraní v obecné populaci starší 15 let v posledních 12 měsících – Výzkum občanů 2022, v %.....	41
tabulka 4-2: Výsledky screeningové škály Lie/bet v obecné populaci a mezi hráči HH podle pohlaví a věkových skupin – Výzkum občanů 2022, v %.....	41
tabulka 4-3: Výskyt hazardního hraní v obecné populaci starší 15 let v posledních 12 měsících – studie Prevalence užívání drog v populaci ČR 2022, v %.....	43
tabulka 4-4: Odhadovaný počet osob v riziku problémového hráčství podle screeningové škály Lie/bet v I. 2013–2022 – extrapolace výsledků na počet obyvatel ČR.....	47
tabulka 4-5: Odhadovaný počet osob v riziku problémového hráčství podle screeningové škály PGSI v I. 2012–2020 (Národní výzkum) – extrapolace výsledků na počet obyvatel ČR.....	47
tabulka 4-6: Podíl a odhadovaný počet osob v riziku problémového hráčství podle dotazníkových průzkumů mezi praktickými lékaři v letech 2012–2022 – extrapolace výsledků na počet obyvatel ČR.....	48
tabulka 4-7: Míra hraní HH mezi respondenty studie v sociálně vyloučených lokalitách v ČR v r. 2020, v %.....	48
tabulka 4-8: Zkušenosti s hraním hazardních her v populaci vězňů ve výkonu trestu odnětí svobody celoživotně, v posledních 12 měsících a v posledních 30 dnech v r. 2022, v %.....	49
tabulka 4-9: Srovnání zkušenosti s hraním vybraných hazardních her v populaci vězňů v posledních 12 měsících před nástupem výkonu trestu odnětí svobody v I. 2012–2022, v %.....	49
tabulka 4-10: Milníky hráčské kariéry respondentů studie Patologičtí hráči v léčbě v I. 2013–2021, v letech.....	51
tabulka 5-1: Míra rizika výskytu úzkostně-depresivních příznaků – studie Patologičtí hráči v léčbě v I. 2015–2021, v %.....	55
tabulka 5-2: Prevalence užití vybraných návykových látek v období před nástupem do léčby – studie Patologičtí hráči v léčbě 2021, v %.....	56
tabulka 6-1: Počet kontrol, porušení zákona, nelegálních heren, zajištěných TH a finančních prostředků v I. 2017–2022.....	62
tabulka 6-2: Počet zjištěných trestných činů, stíhaných osob a celková škoda u trestných činů (TČ) neoprávněného provozování loterie a provozování nepoctivých sázek a her v I. 2012–2022.....	63
tabulka 6-3: Počet osob stíhaných, obžalovaných a odsouzených za trestné činy primárně související s hraním hazardních her v I. 2012–2022.....	64
tabulka 6-4: Páchání vybraných trestných činů ve studii Patologičtí hráči v léčbě v I. 2015–2021, v %.....	64
tabulka 6-5: Počet případů klientů PMS, u kterých bylo zjištěno hraní hazardních her nebo kterým bylo uloženo zdržet se hraní hazardních her v I. 2012–2022.....	66
tabulka 7-1: Počet řešených případů rizikového chování v ZŠ a SŠ ve školním roce 2021/2022.....	73
tabulka 7-2: Využití jednotlivých možností sebeomezení mezi respondenty studie Patologičtí hráči v léčbě v I. 2017–2021.....	74
tabulka 8-1: Programy poskytující služby hráčům HH podle typu – studie Sčítání adiktologických služeb 2020.....	78

tabulka 8-2: Počet zařízení podle podílu hráčů HH mezi klientelou zařízení – studie Sčítání adiktologických služeb v l. 2014, 2017 a 2020.....	78
tabulka 8-3: Počty klientů s hlavní nebo sekundární dg. F63.0 v ambulantní péči v r. 2022 bez ohledu na odbornost pracoviště, podle pohlaví a věku.....	79
tabulka 8-4: Počty klientů s hlavní nebo sekundární dg. F63.0 v ambulantních zařízeních oboru psychiatrie a adiktologie v r. 2022, podle pohlaví a věku.....	80
tabulka 8-5: Počty pacientů s hlavní nebo sekundární dg. F63.0 v lůžkové péči v r. 2022 bez ohledu na odbornost pracoviště, podle pohlaví a věku.....	81
tabulka 8-6: Počty pacientů s hlavní nebo sekundární dg. F63.0 v lůžkové péči v r. 2022 v zařízeních oboru psychiatrie a adiktologie, podle pohlaví a věku.....	81
tabulka 8-7: Počet programů, které poskytly služby problémovým hráčům a byly podpořeny v dotačních řízeních ÚV ČR v l. 2017–2022, podle typu služby.....	82
tabulka 8-8: Počet programů podpořených v dotačním řízení ÚV ČR, které vykazaly péči o hráče HH, a počet hráčů v kontaktu v l. 2018–2022 podle kraje sídla programu.....	82
tabulka 8-9: Specializované ambulantní programy pro hráče HH podpořené v dotačním řízení ÚV ČR v l. 2018–2022.....	83
tabulka 8-10: Informační a poradenské internetové stránky a mobilní aplikace pro hráče HH.....	84
tabulka 8-11: Počet osob nově přijatých na oddíly pro prevenci a léčbu závislosti a v kontaktu s poradnami drogové prevence, jejichž primárním problémem bylo hraní hazardních her v l. 2014–2022, v %.....	85
tabulka 8-12: Léčebné epizody v souvislosti s léčbou problémového hraní respondentů – studie Patologičtí hráči v léčbě v l. 2015–2021, v %.....	86
tabulka 8-13: Zkušenost respondentů studie Patologičtí hráči v léčbě v l. 2015–2021 s jednotlivými typy pomoci a léčby, v %.....	86

Seznam grafů

graf 2-1: Počet povolených TH v l. 2011–2022.....	22
graf 2-2: Počet povolených živých her v l. 2011–2022.....	23
graf 2-3: Počet provozoven s TH a/nebo ŽH v l. 2011–2022.....	24
graf 2-4: Objem trhu s hazardními hrami v ČR v l. 2011–2022, v mld. Kč.....	27
graf 2-5: Vývoj podílů typů hazardních her na trhu podle příjmů ze hry v l. 2011–2022.....	28
graf 2-6: Vývoj podílu land-based a online hazardních her na trhu podle příjmu provozovatelů v l. 2011–2022, v %.....	28
graf 2-7: Inkaso daně z hazardních her v l. 2013–2022, v mil. Kč.....	29
graf 2-8: Podíl státního rozpočtu a obecních rozpočtů na celkových příjmech veřejných rozpočtů ze zdanění HH v l. 2013–2022, v %.....	29
graf 3-1: Hraní hazardních her na internetu a mimo internet mezi 15–16letými studenty – studie ESPAD 2019, v %.....	32
graf 3-2: Výskyt problémového hraní podle škály Lie/bet a CSPG mezi 15–16 letými studenty – studie ESPAD 2019, v %.....	32
graf 3-3: Srovnání výsledků škály Lie/bet a CSPG mezi 15–16 letými studenty – studie ESPAD 2015 a 2019, v %.....	33
graf 3-4: Hraní hazardních her na internetu a mimo internet mezi 15–19letými studenty – studie UPOL 2021, v %.....	34
graf 3-5: Výskyt problémového hraní podle škály Lie/bet mezi 15–19letými studenty – studie UPOL 2021, v %.....	34
graf 3-6: Trendy v prevalenci hraní HH v posledních 12 měsících mezi žáky a studenty pražských ZŠ a SŠ v l. 2016–2022, v %.....	35
graf 4-1: Hraní HH v posledních 12 měsících podle pohlaví a věkových skupin – Národní výzkum (F2F dotazování) 2020, v %.....	39

graf 4-2: Výsledky screeningové škály Lie/bet v obecné populaci a mezi hráči hazardních her v posledních 12 měsících podle typu hazardní hry – Národní výzkum (F2F dotazování) 2020, v % ...	40
graf 4-3: Výsledky screeningové škály Lie/bet v obecné populaci a mezi hráči hazardních her v posledních 12 měsících podle typu hazardní hry – Výzkum občanů 2022, v %.....	42
graf 4-4: Prevalence hazardního hraní v posledních 12 měsících v dospělé populaci 15 a více let – srovnání studií realizovaných v l. 2012–2022, v %.....	44
graf 4-5: Srovnání výsledků odhadů problémového hraní v obecné populaci za použití screeningové škály Lie/bet v l. 2013–2022, v %.....	45
graf 4-6: Podíl hráčů TH land-based v riziku problémového hraní – srovnání studií z l. 2016–2022, v %.....	46
graf 4-7: Podíl hráčů KS a live sázek on-line v riziku problémového hraní – srovnání studií z l. 2016–2020, v %.....	46
graf 4-8: Prevalence problémového hraní podle škály Lie/bet v posledních 12 měsících před uvězněním mezi odsouzenými vězni v l. 2014–2022, podle pohlaví, v %.....	50
graf 4-9: Hlavní problémová hazardní hra u respondentů studie Patologičtí hráči v léčbě v l. 2013 až 2021, podle typu hry, v %.....	51
graf 4-10: Počet dnů, kdy respondenti hráli hazardní hry v posledních 30 dnech před léčbou – studie Patologičtí hráči v léčbě v l. 2015 až 2021, v %.....	52
graf 5-1: Průměrný podíl jednotlivých zdrojů příjmu na celkových příjmech hráčů v posledních 12 měsících – studie Patologičtí hráči v léčbě z l. 2013–2021, v %.....	57
graf 5-2: Výše částky vložená do hry v typický den hraní – studie Patologičtí hráči v léčbě z l. 2013–2021, v %.....	57
graf 6-1: Spáchání krádeže nebo jiného přestupku či trestného činu kvůli získání prostředků na hru nebo splácení dluhu ze hry v l. 2014–2022 podle pohlaví, v %.....	65
graf 7-1: Podíl ZŠ a SŠ, které vyplnily výkaz v jednotném Systému evidence preventivních aktivit (SEPA) ve školních letech 2014/2015 až 2021/2022, v %.....	70
graf 7-2: Zaměření preventivních programů podle typů chování ve školním roce 2021/2022, v % ...	70
graf 7-3: Počet hodin specifické prevence nelátkových závislostí (včetně hazardního hraní) obsažených ve školním vzdělávacím programu v jednotlivých ročnících ZŠ a SŠ ve školních letech 2017/2018 až 2021/2022.....	71
graf 7-4: Počet řešených případů nelátkových závislostí (včetně hazardního hraní) ve školním roce 2021/2022 podle ročníků studia.....	73
graf 7-5: Nabídka sebeomezení formou nastavení herních limitů a nabídka sebevyloučení hráčům HH v posledních 12 měsících – Výzkum občanů 2017–2022, v %.....	75
graf 8-1: Vývoj počtu pacientů s hlavní nebo sekundární dg. F63.0 v zařízeních oboru psychiatrie a adiktologie v l. 2015–2022.....	79
graf 8-2: Vývoj počtu pacientů s hlavní dg. F63.0 v ambulantní péči bez ohledu na odbornost pracoviště v l. 2015–2022, podle pohlaví.....	80
graf 8-3: Vývoj počtu pacientů s hlavní dg. F63.0 v lůžkové péči bez ohledu na odbornost pracoviště v l. 2015–2022, podle pohlaví.....	81

Zdroje

- AGENTURA PRO SOCIÁLNÍ ZAČLEŇOVÁNÍ & MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ 2021. Dotazníkové šetření zaměřené na životní podmínky obyvatel sociálně vyloučených lokalit
- AMERICAN PSYCHIATRIC ASSOCIATION 2013. Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders. 5th ed.: American Psychiatric Association.
- BANÁROVÁ, K., ČEREŠNÍK, M. & DOLEJŠ, M. 2022. Studie Pilíře života. Prosociálnost a seberegulace v kontextu rizikového chování v dospívání. Nepublikováno.
- BERWICK, D. M., MURPHY, J. M., GOLDMAN, P. A., WARE, J. E. J., BARSKY, A. J. & WEINSTEIN, M. C. 1991. Performance of a five-item mental health screening test. *Med Care*, 29, 169-176.
- CELNÍ SPRÁVA ČR 2023. Kontroly v oblasti hazardních her za období 1.1.- 31.12.2022. Praha: Ministerstvo financí ČR.
- CENTRUM SOCIÁLNÍCH SLUŽEB PRAHA 2023. Komparace dat z šetření rizikového chování žáků 2. stupně ZŠ a SŠ v Praze. Porovnání let 2016 až 2022. Praha: Centrum sociálních služeb Praha.
- CUIJPERS, P., SMITS, N., DONKER, T., TEN HAVE, M. & DE GRAAF, R. 2009. Screening for mood and anxiety disorders with the five-item, the three-item, and the two-item Mental Health Inventory. *Psychiatry Res.*, 168, 250-255.
- CURRIE, S. R., CASEY, D. M. & HODGINS, D. C. 2010. Improving the Psychometric Properties of the Problem Gambling Severity Index. Canadian Consortium for Gambling Research.
- CURRIE, S. R., HODGINS, D. C. & CASEY, D. M. 2013. Validity of the Problem Gambling Severity Index interpretive categories. *Journal of Gambling Studies*, 29, 311-327.
- GAVUROVÁ, B., KULHÁNEK, A., GABRHELÍK, R. & TARHANIČOVÁ, M. 2021. Ekonomická kvantifikace společenských nákladů užívání alkoholu, tabáku, nelegálních drog a hazardního hraní v České republice v roce 2017. Praha: Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN v Praze.
- GAVUROVÁ, B. & TARHANIČOVÁ, M. 2021. Methods for Estimating Avoidable Costs of Excessive Alcohol Consumption. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18, 4964.
- GENERÁLNÍ FINANČNÍ ŘEDITELSTVÍ 2023. Souhrnné údaje k dani z hazardních her za r. 2021 a 2022.
- GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČR 2022. Vyhodnocení činnosti VS ČR v protidrogové politice za rok 2021. Nepublikováno.
- GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČR 2023. Vyhodnocení činnosti VS ČR v protidrogové politice za rok 2022. Nepublikováno.
- GRIFFITHS, M. 2009. Problem gambling in Europe: An overview. Nottingham: International gaming research unit, Nottingham Trent University.
- HOLTGRAVES, T. 2009. Evaluating the problem gambling severity index. *Journal of Gambling Studies*, 25, 105-120.
- CHOMYNOVÁ, P., CSÉMY, L. & MRAVČÍK, V. 2020. Evropská školní studie o alkoholu a jiných drogách (ESPAD) 2019. *Zaostřeno*, 6, 1-20.
- CHOMYNOVÁ, P., DVOŘÁKOVÁ, Z., BANÁROVÁ, K., ČEREŠNÍK, M. & DOLEJŠ, M. 2022. Vybrané položky dotazníku ESPAD pro studii Pilíře života. Prosociálnost a seberegulace v kontextu rizikového chování v dospívání. Nepublikováno.
- CHOMYNOVÁ, P., GROHMANNOVÁ, K., DVOŘÁKOVÁ, Z., ORLÍKOVÁ, B., ROUS, Z. & ČERNÍKOVÁ, T. 2023. *Souhrnná zpráva o závislostech v České republice 2022*, Praha: Úřad vlády ČR.
- CHOMYNOVÁ, P., KOZÁK, J. & MRAVČÍK, V. 2021. Substance use in Roma population in contact with social workers in the Czech Republic: A cross-sectional questionnaire survey. *Journal of Ethnicity in Substance Abuse*, 20, 275-294.
- JANÍKOVÁ, B. & NECHANSKÁ, B. 2021. Sčítání adiktologických služeb 2020. *Zaostřeno*, 7, 1-20.

- JOHNSON, E. E., HAMER, R., NORA, R. M., TAN, B., EISENSTEIN, N. & ENGELHART, C. 1997. The Lie/Bet Questionnaire for screening pathological gamblers. *Psychol Rep*, 80, 83-8.
- KAISNER, J. 2015. *Náklady a výnosy regulace hracích automatů pro obce*. Mgr. Diploma thesis, VŠE v Praze.
- KELLY, M. J., DUNSTAN, F. D., LLOYD, K. & FONE, D. L. 2008. Evaluating cutpoints for the MHI-5 and MCS using the GHQ-12: a comparison of five different methods. *BMC Psychiatry*, 10.
- KLINIKA ADIKTOLOGIE 1. LF UK A VFN. 2023. *On-line systém evidence preventivních aktivit (SEPA)* [Online]. zpracováno NMS, nepublikováno. Available: <https://www.preventivni-aktivity.cz/> [Accessed 25 May 2023].
- KOZÁK, P., RAZÍM, M., ULRICH, V. & ŘEHOLA, J. 2023. *Černá kniha nelegálního hazardu*, Praha: Institut pro regulaci hazardních her.
- MAITLAND, S. B. & ADAMS, G. R. 2007. Replication and generalizability of the Problem Gambling Severity Index: Are results consistent and comparable across studies? Ontario: Ontario Problem Gambling Research Centre.
- MINISTERSTVO FINANČÍ ČR 2023. Přehled legálních provozovatelů, výsledky z provozování, přehledy hazardních her, přehledy provozoven, statistické přehledy. Informace zveřejněné na webových stránkách <https://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/hazardni-hry/prehledy-a-statistiky>. Praha: Ministerstvo financí ČR.
- MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČR 2021. Přehled o pravomocně odsouzených osobách v r. 2020. Nepublikováno.
- MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČR 2022a. Přehled o pravomocně odsouzených osobách v r. 2021. Nepublikováno.
- MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČR 2022b. Přehled o stíhaných, podezřelých, obžalovaných a obviněných osobách v r. 2021. Nepublikováno.
- MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČR 2023a. Přehled o pravomocně odsouzených osobách v r. 2022. Nepublikováno.
- MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČR 2023b. Přehled o stíhaných, podezřelých, obžalovaných a obviněných osobách v r. 2022. Nepublikováno.
- MIOVSKÝ, M., ET AL 2015. *Prevence rizikového chování ve školství*, Praha: Nakladatelství Lidové noviny/Univerzita Karlova.
- MRAVČÍK, V. 2021. *Dotazníková studie Lékaři ČR 2020 se zaměřením na problematiku závislostí*, Praha: Úřad vlády ČR.
- MRAVČÍK, V. & CHOMYNOVÁ, P. 2021. Substance use and addictive behaviour during COVID-19 confinement measures increased in intensive users: Results of an online general population survey in the Czech Republic. *Epidemiol Mikrobiol Imunol*, 70, 98–103.
- MRAVČÍK, V., CHOMYNOVÁ, P., GROHMANNOVÁ, K. & ROUS, Z. 2020a. Hazardní hry a jejich rizikovost z hlediska rozvoje problémového hráčství. *Časopis lékařů českých*, 159 (5), 196-202.
- MRAVČÍK, V., ROUS, Z., CHOMYNOVÁ, P., GROHMANNOVÁ, K., JANÍKOVÁ, B., ČERNÍKOVÁ, T., CIBULKA, J. & FRANKOVÁ, E. 2021a. Výroční zpráva o hazardním hraní v České republice v roce 2020. Praha: Úřad vlády ČR.
- MRAVČÍK, V., ROUS, Z., CHOMYNOVÁ, P., GROHMANNOVÁ, K., JANÍKOVÁ, B., ČERNÍKOVÁ, T., CIBULKA, J. & FRANKOVÁ, E. 2021b. *Výroční zpráva o hazardním hraní v České republice v roce 2020 (Annual Report on Gambling Situation in the Czech Republic in 2020)*.
- MRAVČÍK, V., ROUS, Z., CHOMYNOVÁ, P., GROHMANNOVÁ, K., JANÍKOVÁ, B., ČERNÍKOVÁ, T., CIBULKA, J. & FRANKOVÁ, E. 2021c. *Zpráva o hazardním hraní v České republice 2021*, Praha: Úřad vlády České republiky.

- MRAVČÍK, V., ROUS, Z., CHOMYNOVÁ, P., GROHMANNOVÁ, K. A., JANÍKOVÁ, B., ČERNÍKOVÁ, T. E. & CIBULKA, J. 2020b. Výroční zpráva o hazardním hraní v České republice v roce 2019. Praha: Úřad vlády České republiky.
- MRAVČÍK, V., ROUS, Z., CHOMYNOVÁ, P., TION LEŠTINOVÁ, Z., DRBOHLAVOVÁ, B., KOZÁK, J., GROHMANNOVÁ, K., JANÍKOVÁ, B., VLACH, T. & KIŠŠOVÁ, L. 2017. *Výroční zpráva o hazardním hraní v České republice v roce 2016*, Praha: Úřad vlády České republiky.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A DROGOVÉ ZÁVISLOSTI & SC&C 2013. Výsledky Národního výzkumu užívání návykových látek 2012. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI 2021. Zpracování závěrečných zpráv k dotačnímu řízení RVKPP za rok 2020. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI 2023. Zpracování závěrečných zpráv k dotačnímu řízení Úřadu vlády ČR za rok 2022. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČR 2015. Dotazníková studie užívání návykových látek mezi vězni ve výkonu trestu odnětí svobody v r. 2014. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČR 2016. Dotazníková studie užívání návykových látek mezi vězni ve výkonu trestu odnětí svobody v r. 2016. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČR 2018. Dotazníková studie užívání návykových látek mezi vězni ve výkonu trestu odnětí svobody v r. 2018. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČR 2021. Dotazníková studie užívání návykových látek mezi vězni ve výkonu trestu odnětí svobody v r. 2020. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČR 2022. Dotazníková studie užívání návykových látek mezi vězni ve výkonu trestu odnětí svobody v r. 2022. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & INRES-SONES 2022. Výzkum názorů a postojů občanů k problematice zdravotnictví a zdravého způsobu života v r. 2021. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & INRES-SONES 2023a. Lékaři České republiky 2022 - Substituční léčba, krátké intervence, problémové užívání návykových látek a patologické hráčství mezi pacienty. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & INRES-SONES 2023b. Výzkum názorů a postojů občanů k problematice zdravotnictví a zdravého způsobu života v r. 2022. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & MINDBRIDGE CONSULTING 2016. Národní výzkum užívání návykových látek 2016. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & MINDBRIDGE CONSULTING 2021a. Národní výzkum užívání návykových látek 2020. Technická zpráva z CAWI šetření. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & MINDBRIDGE CONSULTING 2021b. Národní výzkum užívání návykových látek 2020. Technická zpráva z F2F šetření. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & PPM FACTUM RESEARCH 2015. Sčítání adiktologických služeb 2014. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & PPM FACTUM RESEARCH 2018. Sčítání adiktologických služeb 2017. Nepublikováno.

- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & PPM FACTUM RESEARCH 2020. Patologičtí hráči v léčbě 2019 – analýza výsledků studie. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & PPM FACTUM RESEARCH 2021. Sčítání adiktologických služeb 2020. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & PPM FACTUM RESEARCH 2022a. Patologičtí hráči v léčbě 2021 – analýza výsledků studie. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & PPM FACTUM RESEARCH 2022b. Prevalence užívání drog v populaci ČR v roce 2021. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & PPM FACTUM RESEARCH 2023. Prevalence užívání drog v populaci ČR v roce 2022. Nepublikováno.
- PARKE, J. & GRIFFITHS, M. D. 2007. The role of structural characteristics in gambling. In: SMITH, G., HODGINS, D. & WILLIAMS, R. (eds.) *Research and Measurement Issues in Gambling Studies*. New York: Elsevier.
- PAVLAS MARTANOVÁ, V. 2012. Standardy odborné způsobilosti poskytovatelů programů školské primární prevence rizikového chování. *Praha: Univerzita Karlova v Praze & Togga*.
- PETRENKO, R. & LÍBAL, M. 2023. Výsledky šetření o rizikovém chování žáků 2. stupně ZŠ a SŠ v Praze v r. 2022. Praha: Centrum sociálních služeb Praha.
- POLICEJNÍ PREZIDIUM ČR 2022. Statistické přehledy kriminality v r. 2021 (ESSK). Praha: Policejní prezidium ČR.
- POLICEJNÍ PREZIDIUM ČR 2023. Statistické přehledy kriminality v r. 2022 (ESSK). Praha: Policejní prezidium ČR.
- PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBA 2023. Informace o činnosti Probační a mediační služby v souvislosti s hazardním hraním za r. 2022. Nepublikováno.
- ROCKLOFF, M. J. 2012. Validation of the Consumption Screen for Problem Gambling (CSPG). *Journal of Gambling Studies*, 28, 207–216.
- RUMPF, H. J., MEYER, C., HAPKE, U. & JOHN, U. 2001. Screening for mental health: validity of the MHI-5 using DSM-IV Axis I psychiatric disorders as gold standard. *Psychiatry Res.*, 105, 243–253.
- SEKRETARIÁT RADY VLÁDY PRO KOORDINACI POLITIKY V OBLASTI ZÁVISLOSTÍ 2023. Vyhodnocení dotačního řízení pro politiku v oblasti závislostí Úřadu vlády ČR 2022. Praha: Úřad vlády ČR.
- SEKRETARIÁT RADY VLÁDY PRO KOORDINACI PROTIDROGOVÉ POLITIKY 2022. *Vyhodnocení dotačního řízení pro oblast protidrogové politiky Úřadu vlády ČR 2021*, Praha: Úřad vlády ČR.
- SCHWARZ, J., ROD, A. & ŽOFČÁK, J. 2015. Regulace hazardu v ČR – východiska, podoba a dopady změn v legislativě. Praha.
- TRANTINA, F. 2021. Svěpomocné aktivity pro hazardní hráče. Nepublikováno, osobní komunikace.
- ÚSTAV ZDRAVOTNICKÝCH INFORMACÍ A STATISTIKY 2023. Údaje z Národního registru hrazených zdravotních služeb. Nepublikováno.
- WARE, J. E., SNOW, K. K., KOSINSKI, M. & GANDEK, B. 1993. SF-36 health survey manual & interpretation guide. Boston, MA: New England Medical Center.
- WHO & ÚZIS ČR. 2008. *Mezinárodní statistická klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů - 10. revize (MKN-10)* [Online]. Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR. Available: <http://www.uzis.cz/cz/mkn/index.html> [Accessed 2014-01-16].
- WINKLER, P., BEJDOVÁ, M., CSÉMY, L. & WEISSOVÁ, A. 2014. *Problémové hráčství: Společenské náklady na hazardní hraní v České republice*, Praha: Psychiatrické centrum Praha.
- ŽOFČÁK, J. & ROD, A. 2023. *Analýza rozhodovacího procesu regulace land-based hazardních her v obcích ČR*, Praha: Centrum ekonomických a tržních analýz.

Zpráva o hazardním hraní v České republice 2023

> Zpráva o hazardním hraní v České republice 2023 je v pořadí osmou zprávou o hazardním hraní v ČR, kterou zpracovalo Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti (NMS). V roce 2021 došlo ke změně konceptu – počínaje rokem 2021 jsou výroční zprávy o závislostech zpracovávány jako informační balíček s jednou hlavní souhrnnou zprávou a několika tematicky zaměřenými zprávami. S novým konceptem se změnilo číslování v názvu zprávy – nově je v názvu uveden rok vydání, zatímco v předchozích letech to byl rok, kterého se týkala převážná část informací. Zprávy o hazardním hraní, které byly původně zpracovávány jako výroční, navazují na souhrnnou analýzu s názvem Hazardní hraní v ČR a jeho dopady, kterou zpracovalo také NMS a která byla předložena vládě ČR v září 2014.

> Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti (NMS) je součástí sekretariátu Rady vlády pro koordinaci politiky v oblasti závislostí, který je organizačně začleněn do Úřadu vlády České republiky. Rada vlády pro koordinaci politiky v oblasti závislostí je stálým poradním, iniciačním a koordinačním orgánem vlády České republiky v oblasti integrované protidrogové politiky, resp. politiky v oblasti závislostí, kterou se rozumí politika obsahující oblast legálních i nelegálních návykových látek, patologického hráčství či nadužívání moderních technologií, s nimi souvisejících závislostních poruch a dalších zdravotních a sociálních dopadů a souvislostí. NMS je součástí mezinárodní sítě monitorovacích středisek Reitox (národních monitorovacích středisek 27 členských zemí EU, Norska, Turecka a Evropské komise), která je koordinována Evropským monitorovacím centrem pro drogy a drogovou závislost (EMCDDA). Síť monitorovacích středisek Reitox ustavily a podporují vlády zúčastněných zemí. Jejím úkolem je sběr a analýza dat o situaci v oblasti drog v Evropě.

> Zprávu o hazardním hraní v České republice 2023 vydává Úřad vlády České republiky – Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti. Distribuci zajišťuje vydavatel. Elektronická verze je k dispozici na webových stránkách www.drogy-info.cz.

Vydal Úřad vlády České republiky
nábř. Edvarda Beneše 4, 118 01 Praha 1
(www.vlada.cz)

Neprodejné

ISBN 978-80-7440-320-0

9 78 80 74 40 32 00